

TEVHİD ve ŞİRKİN
ANLAŞILMASINDA

— — — — —
4

ASIL

**TEVHİD VE ŞİRKİN
ANLAŞILMASINDA 4 ASIL**
Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala)

www.tevhidmeali.com
www.tevhiddersleri.org
www.tevhiddergisi.org
tevhiddergisi@gmail.com

TEVHİD VE ŞİRKİN ANLAŞILMASINDA 4 ASIL

Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala)

Teknik Hazırlık: Dizgi
Tevhid Basım Yayın, 42546
Düzeltilmeler
Tevhid Basım Yayın, 42546

Baskı: Basım Yeri
Őenyıldız Yayıncılık, 45097

ISBN: 978-605-06550-0-1
2. Baskı, Ağustos/2020

İletişim: E-posta
tevhiddergisi@gmail.com
Telefon
+90 545 762 15 15
Posta
P.K. 51 GüneŐli Merkez PTT
Bağcılar/İstanbul
Merkez
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No:120/A
Bağcılar/İstanbul

SatıŐ Noktaları: Tevhid Kitabevi

İstanbul : Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
Ankara : Piyade Mh. İstasyon Cd. No: 190 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
Diyarbakır : Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49

İÇİNDEKİLER

HUTBETU'L HACE	9
ÖN SÖZ	11
TEVHİD VE ŞİRKİN ANLAŞILMASINDA 4 ASIL KAVAİDU'L ERBA' ŞERHİ	15
I. Muhammed b. Abdulvahhab'ın Hayatı	15
A. İlmî Tahsili	16
B. Muhammed b. Abdulvahhab'ın Hayatından Çıkarılacak Dersler	21
1. Ders: Davette Rabbani Âlimin/Liderin Önemi!	21
a. Rabbani Âlimler	21
b. Rabbani Olmayan Âlimler	22
2. Ders: Davette Hedef Sahibi Olmak!	23
3. Ders: Davette Yakinin Önemi!	27
4. Ders: Davette İhlas ve İhsanın Önemi!	32
5. Ders: Davette İlmî Donanımın Önemi!	36
a. İstikamet üzere kalmak için ilim şarttır	36
b. Şüphelerden etkilenmemek için ilim gereklidir ..	38
6. Ders: Davette Saliha Kadının Rolü!	39

BAZI HUSUSLAR	43
MUKADDİME	55
A. NİMET ESNASINDA ŞÜKÜR	62
B. İMTİHAN ESNASINDA SABIR	66
C. GÜNAH İŞLEDİĞİNDE İSTİĞFAR ETMEK	67
D. MİLLET-İ İBRAHİM	70
E. ZÂRIYAT SURESİ'NİN 56. AYETİNİN AÇIKLAMASI	71
1. Bu ayette hasr vardır	71
2. İnsanın yaratılış sebebi nedir?	73
3. Allah'ı (cc) ibadette birlemenin/tevhidin delili nedir?	77
Allah'a (cc) kulluğun/tevhidin delili fitridir!	78
F. İBADET NEDİR?	88
G. ŞİRKİN TANIMI	95
H. ŞİRKİN ZARARLARI	98
1. Allah (cc) şirk koşanı affetmez	98
2. Allah (cc) şirk koşan kişiye cenneti haram kılar	99
3. Şirk koşan, Allah'a (cc) iftira eder	99
4. Şirk koşan, uzak bir sapıtmayla sapıtmıştır	99
5. Şirk, zulümlerin en büyüğüdür	100
6. Şirk, tüm amelleri boşa çıkarır	100

KAİDELER	107
BİRİNCİ KAİDE	111
1. İlah Kavramının Anlamı	112
a. Lügatte İlah Kavramı	112
b. İstılahta İlah Kavramı	114
(1) Kur'ân-ı Kerim Nazarında "İlah" Kavramı	114
(2) Allah Resûlü Nazarında "İlah" Kavramı	116
(3) Sahabe Nazarında "İlah" Kavramı	116
c. Mekkeli Müşriklerin Allah Hakkındaki İtikadları ...	119
İKİNCİ KAİDE	125
1. Şüpheler	128
2. İyi Niyet Kötü Ameli Meşru Kılmaz	132
3. Şefaath Nedir?	135
4. Şefaath İle İlgili Ayetler	138
a. Şefaathi Nefyeden Ayetler	138
b. Şefaathi İspat Eden Ayetler	138
5. "Şefaath, Ya Resûlullah!" Denilebilir mi?	140

ÜÇÜNCÜ KAİDE	145
1. Müşrikleri Bu Şirkleri İşlemeye İten Sebepler	158
a. Taklit	158
b. Cehalet	160
c. Tevil	161
2. Zat-u Envat Hadisi	164
Muhkem ve Müteşabih Nedir?	166
3. Büyük Şirkte Cehalet Mazeret midir?	169
DÖRDÜNCÜ KAİDE	179
1. Cahiliyeyi Tanımanın Önemi!	180
2. Kur'ân Neden Apaçık Bir Kitaptır?	180
3. Cahiliye Bilinmezse Ne Olur?	181
4. Cahiliyeyi Tanımaktaki Maksat Nedir?	182
5. Vahyin Cahiliyeyi Tanıtma Metodu!	183
6. Zaman Geçtikçe Şerrin Artması	185
a. Dua Anlayışı	187
b. Hüküm Anlayışı	188
c. Rububiyet Tevhidi Anlayışı	189
d. Kâinata Bakış!	190
V. KAVÂİDU'L ERBA' METNİ	199

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ،
وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا،
مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ،
وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَيْكُمْ رَقِيبًا.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ
لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا.

أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ
مُحَمَّدٍ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ،
وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ

HUTBETU'L HACE

Muhakkak hamd Allah'adır. O'na hamdeder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amel-lerimizin kötülüğünden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidayet verdiği kimse saptıramaz. O'nun saptırdığını da kimse doğru yola iletemez. Şehadet ederim ki Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, bir ve tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve resûlüdür.

"Ey iman edenler! Allah'tan hakkıyla korkup sakının! Yalnızca Müslimler/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kullar olarak can verin."¹

"Ey insanlar! Sizleri tek bir nefisten yaratan, ondan da eşini yaratan ve o ikisinden de birçok erkek ve kadın türetip (yeryüzünde) yayan Rabbinizden korkup sakının. Kendisiyle istediğiniz Allah'tan ve akrabalık bağlarını koparmaktan korkup sakının. Şüphesiz ki Allah, sizin üzerinizde gözetleyicidir."²

"Ey iman edenler! Allah'tan korkup sakının ve doğru/sağlam/adil söz söyleyin. (Allah da buna karşılık) amellerinizi ıslah etsin, günahlarınızı bağışlasın. Kim de Allah'a ve Resûl'üne itaat ederse, şüphesiz ki büyük bir kurtuluş ve kazanç elde etmiş olur."³

Bundan sonra, şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın kelamı, yolların en hayırlısı Muhammed'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlardır. Sonradan çıkarılan her şey bidattir, her bidat sapıklıktır, her sapıklık da ateştedir.⁴

1. 3/Â-i İmran, 102

2. 4/Nisa, 1

3. 33/Ahzâb, 70-71

4. Müslim, 867; Nesai, 1578

ÖN SÖZ

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selam O'nun Nebi'sinin, pak âlinin, ashabının ve etbâsının üzerine olsun.

Elinizdeki bu eser, Muhammed b. Abdulvahhab'ın ^(rh) "El-Kavaidu'l Erba'" metnine **Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala Hoca)** tarafından yapılan ve tevhiddersleri.org'da yayımlanan şerhin kitap olarak hazırlanmış hâlidir.

Eserin asıl ismi "El-Kavaidu'l Erba' (Dört Kaide)" olmakla birlikte asli olarak öğrenilmesi gereken önemli meseleleri ihtiva ettiği için sizlere "**Tevhid ve Şirkin Anlaşılmasında 4 Asıl**" ismiyle sunuyoruz.

Kitap, geçmiş ve günümüz insanların işledikleri şirk amellerini açıklamaktadır. İnsanların, kendilerini bir peygambere veya dine nispet etseler dahi Allah'a ^(cc) şirk koştuklarında mazur görülmediklerini bize bildirmektedir. Allah'a ^(cc) şirk koşan insanların cehalet, tevil vb. maze-

retlerinin -şer'i çerçeveler dışında- batıl olduğunu ve bu mazeretlerin kabul edilmediğini anlatmaktadır. Ayrıca şirk ehli tarafından getirilen birkaç şüpheye de değinmekte ve bunların asılsız olduğunu beyan etmektedir.

Şüphelerin ve fitnelerin çoğaldığı bu asırda Müslimlerin ayaklarını sağlamlaştırıp, batıl ehlinin ise şüphelerini izale eden bir kandil olmasını Allah'tan (cc) temenni ederek, siz okuyucularımıza bu kıymetli eseri takdim ediyoruz.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

KAVAİDU'L ERBA' ŞERHİ

TEVHİD VE ŞİRKİN ANLAŞILMASINDA 4 ASIL KAVİDU'L ERBA' ŞERHİ

I. Muhammed b. Abdulvahhab'ın Hayatı

H 1115-1206¹ yılları arasında yaşayan Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab, Uyeyne/Yemame beldesinde doğmuş ve 91 yaşına geldiğinde ruhunu âlemlerin Rabbi olan Allah'a (cc) teslim etmiştir. Şeyhin yaşadığı ve yetiştiği dönem, tıpkı Peygamber'in (sav) geldiği dönemdeki gibi koyu bir Cahiliye Dönemi yaşıyordu. İnsanlar tevhid diye şirki, sünnet diye bidati din ediniyordu. Toplum dinî ve siyasi ihtilafların girdabında savruluyordu. Yöneticiler, insan suretinde şeytanlardı...²

Elbette bu durum, İlahi adaletin tecellisiydi. Toplum vahiyden yüz çevirip âdet ve geleneğin peşine takılınca, sapkın liderlerin elinde değersizleşmişti.

1. M 1703-1794

2. "Sünnetimin dışına çıkan ve başka yollara sapan birtakım insanlar gelecek, içlerinde insan kılığında, fakat kalbi şeytan kalbi olan adamlar olacak." (Müslim, 1847)

Onlar Allah Resûlü'nden miras kalan tevhid ve sünneti yok sayınca, yalnızca bu nimetten mahrum kalmamış; bununla birlikte tevhid ve sünnetin zıddı olan şirk ve bidatle cezalandırılmıştı:

"Allah bir beldeyi örnek verdi. Onlar güven ve huzur içinde (yaşar), rızıkları kendilerine her taraftan bolca gelirdi ... Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler. Yaptıkları (nankörlüğe) karşılık Allah onlara açlık ve korku elbisesini (giydirip iliklerine kadar hissedecekleri şekilde açlığı ve korkuyu) tattırdı."³

Bu insanlar Allah'ın, rızık bolluğu ve emniyet nimetine nankörlük edince; Allah (cc) onları korku ve açlıkla cezalandırdı. Bu, Allah'ın sünnetidir. Kendilerine verilen nimetin kıymetini bilmeyenler, zıddıyla cezalandırılırlar. Allah'ın (cc) bu ümmete en büyük nimeti tevhid ve sünnettir. Ümmet bu nimetin şükrünü eda etmeyince şirk ve bidatin tasallutuyla cezalandırılmıştır.

A. İlmî Tahsili

Muhammed b. Abdulvahhab (rh), ilim ehli olan bir aileden gelmiş, ilk ilim tahsilini babasından almıştır. Babası Abdulvahhab b. Süleyman (rh), Hanbeli âlimlerinden olup, aynı zamanda yaşadığı bölgenin de kadısıydı. Babası o daha küçük yaştaiken ezber ve anlayışının diğer ilim talebelerinden farklı olduğunu fark etmiş ve kardeşlerini bu konuda uyarıyordu. Ki gerçekten de Muhammed b. Abdulvahhab daha 12 yaşındayken tefsir ve hadis kitaplarına yönelmeye başlamıştı.

3. 16/Nahl, 112

Şeyh belli bir dönem babasının yanında ilim tahsilini devam ettirdi, sonra içinde yaşadığı bölgenin ilmi ile yetinmeyip ilim tahsili için rihle⁴ yapmaya başladı. Önce Medine'ye gidip bir dönem orada ilim tahsiline devam ettikten sonra Mekke'ye geçti ve burada da bir süre kalarak, tanınmış iki büyük âlimden ders aldı. Aldığı dersler genelde tefsir, fıkıh ve hadis üzerineydi.

Mekke'den sonra Basra'ya geçerek ilim tahsiline devam etti. Burası şeyhin ilimde derinleştiği, bazı ilmî konuları münazara ve müzakere ettiği şehirdir. İnsanları tevhide ve sünnete davet etmeye burada başlamıştır.

Hiçbir kınayıcının kınamasından korkmadan açık davete başlayınca, şirk ve bidat ehli bundan rahatsız oldu. Bidatçı ve taassupçu olan bazı bilginler ona karşı çıktı. Sözlü ve fiilî eziyet ettiler. Bunun üzerine şeyh, Basra'dan ayrıldı.

Basra'dan ayrılınca Şam'a gidip ilim tahsiline devam etmek istedi. Fakat nafakası -yol harçlığı- bittiği için gide-medi. Önce Zübeyr'e oradan da İhsa'ya geçti. Orada kısa bir süre kaldıktan sonra babasının beldesi olan Hurey-mila'ya geldi. Burada insanlara davet yapmaya ve onlarla

4. Rihle: Özeldede hadis öğrenmek; genelde şer'î ilimleri öğrenmek için yapılan yolculuğun adıdır. Bu konuda bilinen ilk rihle, Musa'nın (as) ilim almak için Hızır (as) ile yaptığı rihledir: "Musa ona demişti ki: 'Sana öğretilen doğrulardan/isabetli bilgilerden bana öğretmen için sana tabi olayım mı?' " (18/Kehf, 66)
"Musa, İsrailoğullarından seçkin bir topluluk içinde bulunduğu sırada ona bir kimse geldi ve şöyle sordu: 'Senden daha âlim bir kimse biliyor musun?' Musa, 'Hayır, bilmiyorum.' dedi. Bunun üzerine Allah Musa'ya vahyetti: 'Hayır, kulumuz Hızır vardır.'
Musa da onunla buluşma yolunu talep etti. Allah onun için balığı bir âlâmet yaptı. (Allah tarafından) kendisine şöyle denildi: 'Balığı kaybettiğin zaman hemen dön. Muhakkak sen ona kavuşacaksın.'
Musa deniz içinde balığın izini takip eder oldu. Musa'nın genç adamı (kendisinden kuşluk yemeğini istediği zaman) Musa'ya, 'Gördün mü, kayaya sığındığımız vakit ben balığı(n) hâlini söylemeyi unuttuğum; onu söylememi bana şeytandan başkası unutturmadi.' dedi. Buna karşılık Musa genç adamına, 'İşte bizim arayacağımız bu idi.' dedi ve izlerinin üzerinde gerisin geri döndüler. Derken Hızır'ı buldular. İşte Allah'ın kendi Kitab'ında zikrettiği kıssa, onların (Musa ile Hızır'ın) hâlidendir." (Buhari, 74)

ilgilenmeye başladı. Bir süre sonra davet, oldukça geniş bir alanda etkili oldu.

Necd bölgesi olarak bildiğimiz bu bölge, bedevilerin yoğunlukta olduğu bir bölgeydi. Bedeviler geçimlerini halkın mallarını yağmalayarak, gasbederek sağlıyorlardı. Muhammed b. Abdulvahhab da (rh) kimse kimseye zulmetmesin, kimsenin hakkı kimsede kalmasın diye İslam hadlerini ikame etmeye başladı. Hadleri ikame etmeye başlayınca, bedeviler bundan rahatsız oldu ve hemen oranın emirlerini sıkıştırmaya başladılar. "Bu adam bu bölgede kendi hâkimiyetini kurup sizi buradan çıkaracak." diyerek, emirleri korkuttular. Emirlerin baskı kurmasıyla Muhammed b. Abdulvahhab bu bölgeyi de terk etmek zorunda kaldı.

Şeyh, Necd'den sonra Uyeyne denilen bölgeye geldi. Oranın emiri olan Osman b. Muhammed b. Muammer, onu güzel bir şekilde karşıladı ve şöyle dedi: "Sen insanları Allah'ın (cc) dinine davet et, ben sana gereken desteği vereceğim." Muhammed b. Abdulvahhab (rh) bu desteği alarak davet yapmaya başladı. Mescidlerde ders halkaları oluşturup, civar bölgelere mektuplar yazdı. Bu şekilde insanları tevhide ve şirkten sakınmaya davet etti. Allah'ın (cc) bereketlendirmesiyle davet yayıldı. Dört bir yandan insanlar davete icabet etmeye başladı.

Her şey çok iyi gidiyorken yaşanan bir hadise, davetin seyrini değiştirdi:

Bir gün, evli olduğu hâlde zina yapan bir kadın geldi ve "Ey imam, ben zina yaptım. Zina haddini bana uygulayarak

beni temizle." dedi. Muhammed b. Abdulvahhab (rh) ilk başta Resûlullah'ın yaptığı gibi erteledi. Kesin bir şekilde emin olduktan sonra ise zina haddini uyguladı ve kadını recmetti.⁵

Muhammed b. Abdulvahhab (rh) kadını recmedince insanlar korkmaya başladı. Anladılar ki kim olursa olsun, had cezasını gerektirecek bir şey yaptıklarında hadler kendilerine uygulanacaktı.

Şu bir gerçektir ki; batıl ehli ve münafıklar, hadlerden çok korkarlar. Zira onların günahkâr bir hayatı vardır ve sürekli Allah'ın sınırlarını çiğnerler.

Oluşan bu kaygı sebebiyle, "Bu adam bütün gücü kendi kontrolüne alıp, sizi beldenizden çıkarmak istiyor." diyerek bölge emirini şeyhe (rh) karşı kışkırttılar.

Ne yazık ki, bu fitne etkili oldu ve bölge emiri, şeyhi himaye eden yöresel emire mektup yazarak, şeyhi öldürmesini emretti. Ancak Osman b. Muhammed, bu emre itaat etmedi ve şeyhi uyararak ona şöyle söyledi: "Ey imam, seni öldürmek bana yakışmaz. Sana bir iyilik olarak sunu yapabilirim: Bu beldeyi terk et."

Muhammed b. Abdulvahhab (rh), "Ben insanları Allah'ın dinine davet ediyorum ve seni müjdeliyorum: Eğer bana

5. Bureyde b. Husayb'tan rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir: "Maiz b. Malik, Allah Resûlü'ne geldi ve 'Beni temizle' dedi. Allah Resûlü, 'Sana yazık olacak. Dön git ve Allah'tan bağışlanma dile, tevbe et.' buyurdu. O da dönüp gitti, fazla uzaklaşmadan geri döndü ve 'Ey Allah'ın Resûlü, beni temizle' dedi. Allah Resûlü, 'Sana yazık olacak. Dön git ve Allah'tan bağışlanma dile, tevbe et.' buyurdu. O da dönüp gitti ve fazla uzaklaşmadan geri dönüp aynı şeyi söyledi. Allah Resûlü de aynı şekilde cevap verdi. Nihayet dördüncü defa aynı şeyi söyleyince Allah Resûlü, 'Hangi konuda seni temizleyeyim?' dedi. Maiz, 'Zinadan' dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü, 'Bu adamda delilik var mı?' diye sordu. Kendisine onun deli olmadığı bildirildi. Daha sonra 'Şarap içmiş mi?' diye sordu. Bir kişi kalkıp onun ağzını kokladı, fakat şarap kokusu bulamadı. Bunun üzerine Allah Resûlü, 'Sen zina ettin mi?' dedi. Maiz, 'Evet.' diye cevap verdi. Allah Resûlü emir verdi ve Maiz recmedildi." (Müslim, 1695)

destek verirken Allah (cc) buraların mülkünü sana verecektir. Allah kendi dinine yardım edenlere yardım eder." dedi.

Emir, "Ben bunu yapamam." diye karşılık verdi.

Şeyh bu olay üzerine bulunduğu bölgeyi terk etmek zorunda kaldı ve Dır'ıyye denilen bölgeye geldi. Burada da insanları tevhide ve sünnete davet etti. Kısa zaman içinde hem daveti hem de kendisi etraftan duyulmaya ve tanınmaya başladı.

Bölgenin emiri Muhammed b. Suud, hanımı da çok salih bir kadındı. Bu salih kadının bir arkadaşı, bu bölgeye Muhammed b. Abdulvahhab adında bir imamın geldiğini ve kınayıcının kınamasından korkmadan insanlara davet yaptığını haber verdi, ona sahip çıkmaları gerektiğini söyledi. Durumu eşine anlatan kadın, eşinin imama sahip çıkmasını istedi. Muhammed b. Suud, "Ben mi gideyim onun yanına, yoksa onu mu çağırayım kendi yanıma?" diye sordu. Saliha kadın, "Sen git, çünkü biz âlimlere saygı göstermek zorundayız." diye cevap verdi.

Muhammed b. Suud, imamın kaldığı eve gitti ve ona destek olacağını, davetine devam etmesini söyledi. Muhammed b. Abdulvahhab, "Ben de Kitab'a ve sünnete bağlı olman kaydıyla sana biat ediyorum ve seni müjdeliyorum: Allah buraların mülkünü sana verecek ve sen buraların tek emiri olacaksın." dedi.

Şeyh böylece burada karar kıldı ve vefat edinceye kadar burada ikamet etti. Hem sözlü hem de yazılı olarak insanları İslam dinine davet etmeye devam etti. İnsanlar akın akın onun yanına hicret etmeye başlayınca Muhammed b.

Suud ciddi anlamda güçlendi ve şeyhin onu müjdelediği gibi, büyük bir emirlik kurdu.⁶

B. Muhammed b. Abdulvahhab'ın Hayatından Çıkarılacak Dersler

1. Ders: Davette Rabbani Âlimin/Liderin Önemi!

Her ilim adamı hakkı bilir. Ancak hakkı yaşama ve yaşatma noktasında hepsi aynı değildir. Bu noktada âlimler ikiye ayrılır:

a. Rabbani Âlimler

Rabbani âlimler; Allah'a (cc) nispet edilmeyi hak eden; yaşantılarıyla, sözleriyle, hâl ve hareketleriyle sürekli Allah'ı hatırlatan ve O'nun dinine göre yaşayan âlimlerdir:

"... Kitap'tan öğrettiğiniz ve öğrendikleriniz sayesinde rabbaniler olunuz."⁷

Allah (cc), Rabbani olan âlimleri kendi uluhiyetine şahit tutmuştur:

"Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığına (ibadeti/kulluğu hak edenin yalnızca Allah olduğuna), Allah, melekler ve adaleti ayakta tutan ilim adamları şahitlik etti..."⁸

Allah'tan en çok korkan kişiler Rabbani âlimlerdir. Onlar Rablerini en güzel şekilde tanıyanlardır. Rablerini tanıyıp ve isim ve sıfatlarını öğrendikçe, O'nu gereğince tazim eder ve gereğince O'ndan korkarlar:

6. O dönemin olaylarına dair birinci ağızdan ve geniş bilgi, Şeyh Hüseyin bin Gennam'ın "Ravdatu'l Efkâr ve'l Efhâm li-Murtâdi Hâilî İmâm ve Ta'dâdi Gezevâti Zevil İslâm" kitabından alınabilir. Kitap "Tarihu Necd" ismiyle de meşhurdur. Şeyh Hüseyin bin Gennam, İmâm'ın muasırındır. Tevhid ve sünnet mücadelesinde imama yardımcı olan ilim ehli bendir. Şeyhin de talebiyle o dönemin olaylarını canlı tarih olarak kaleme almıştır.

7. 3/Âl-i İmran, 79

8. 3/Âl-i İmran, 18

" ... Allah'tan ancak, âlim olanlar (hakkıyla) korkar ... "9

b. Rabbani Olmayan Âlimler

Bu kişiler yeryüzüne tamah eden, dünyanın geçici nimetlerini ahiretin ebedî nimetlerine tercih eden kimselerdir. Kur'ân-ı Kerim bize bu insanları iki örnek üzerinden anlatır:

Bir ayette Allah (cc) bu insanların durumunu kitap yüklü eşeklere benzetir:

"Tevrat'la yükümlü kılındıkları hâlde onun gereklerini yerine getirmeyenlerin misali, koca koca kitapları yüklenen (fakat içinde yazanları anlamayan ve/veya yaşamayan) eşeğin misali gibidir ... "10

Hepimiz biliriz ki merkep, yük taşıyan bir hayvandır. Taşdığı yük iyi kötü ne olursa olsun, onda bir değişiklik oluşturmaz. Eşeğe bir değer katmaz ya da değerini azaltmaz. Eğer ilim adamının yüklenmiş olduğu ilim de kendisi üzerinde değişiklik yapmıyorsa; Rabbine karşı itikadını sağlamlaştırıyor, insanlara karşı ahlakını güzelleştirmiyorsa; demek ki bu kişinin merkepten bir farkı yoktur. (Allah (cc) bizleri bu hâlden korusun.)

Başka bir ayette ise Allah (cc) bu insanların durumunu köpeğin durumuna benzetir:

" ... Fakat o, dünyaya meyletti ve hevasına/arzusuna uydu. Onun misali, üzerine gitsen de dili dışarda soluyan kendi hâline terk etsen de dili dışarda soluyan köpek gibidir ... "11

9. 35/Fâtir, 28

10. 62/Cuma, 5

11. 7/A'râf, 176

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Rabbani âlimler ilmi, Rablerinin rızası için okuyan ve okudukları ilmin gereklerini yapanlardır. Rabbani olmayan âlimler ise bunun tam zıddını yapanlardır.

Rabbani olmayan kişilerin en büyük korkusu, Rabbani âlimlerdir. Hakiki âlimler olmadığına insanlar bu kötü kişileri âlim zannederler. Sorularını onlara sorar ve onların yönlendirmesiyle hareket ederler. Rabbani âlimler gelene kadar onların gerçek yüzünü anlayamazlar. Rabbani âlim fecr-i sadık gibidir. O doğana kadar fecr-i kazibin cılız ışığı fecir zannedilir.

Bu nedenle; Rabbani olmayan din bezirgânları, Rabbani âlimleri sevmez, onlara tahammül edemezler. İnsanlar Rabbani âlimleri tanıyınca "Bu insanlar âlimse, bunlar ne?" diye onları sorgulamaya başlar.

Tarih boyunca kötü bilginlerin saray önlerinde jurnalcilik yapmaları, tevhid imamlarını siyasete şikâyet etmeleri, halkı yalan yanlış bilgilerle ayaklandırmaya çalışmalarının sebebi budur. Basra'da şeyhe yapılan da budur.

2. Ders: Davette Hedef Sahibi Olmak!

Başarılı İslam davetçisinin en büyük özelliklerinden bir tanesi şudur: **Davetçi önce hedefini belirler. Sonra hedefine odaklanır ve hedefini gerçekleştirmek için elinden geleni yapar. Zaman ve mekân ona hükmetmez. Ne kadar olumsuzluk yaşarsa yaşasın, hedefinden vazgeçmez. Yavaş yavaş da olsa hedefine doğru ilerlemeye çalışır. Ya hep ya da hiç mantığıyla hareket etmez.**

Başarılı İslam davetçisi bir nevi akarsu gibidir. Nasıl ki

akarsu önüne bir engel çıktığında alttan, üstten, yandan veya başka bir şekilde bir açık bulup ilerlemeye devam ediyorsa, davetçinin de öyle olması gerekir.

Hakka davet eden her davetçi sıkıntılarla karşılaşacaktır. Zaten bu durum onun hakka davet ettiğinin en belirgin göstergelerindedir. Gördüğü sıkıntılar onu davetinden vazgeçirmemeli, bilakis "Ben Allah'ın dinine yardım ediyorum, Allah da (cc) muhakkak bana yardım edecektir." düşüncesiyle davetine devam etmelidir.

Davet demek, mücadele demektir. Mücadele demek ise imtihan... Allah (cc) mutlaka davetçiyi imtihan eder. Davetinde sadık olup olmadığının açığa çıkmasını ister:

"Andolsun ki sizleri biraz korku, biraz açlık, mallardan, canlardan ve meyvelerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele!"¹²

"Yoksa insanlar, 'iman ettik' dedikten sonra, imtihana tabi tutulmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun ki, onlardan öncekileri imtihan ettik. Elbette Allah, doğru olanları da yalancıları da bilir. (Ve imtihanlarla insanların da bilmesini sağlar.)"¹³

Şeyhin (rh) hayatı, bu ayetlerin canlı şahididir. O, imtihanın sırrını anladığı için, Allah'a (cc) tutunmuş ve yoluna devam etmiştir.

Aslında şeyhin davetinde başarılı olmasının nedeni biraz da budur. Hiç pes etmeden, geriye bakmadan ve yüreği umut dolu olarak yürüyüşünü sürdürmüştür. İki

12. 2/Bakara, 155

13. 29/Ankebüt, 2-3

imtihanı da sabırla karşılayınca Allah (cc) üçüncüsünde önünü açmış ve Allah'a karşı hüsnüzannında şeyhi haklı çıkarmıştır.

Davasında sebat edip başarıya ulaşan âlimlerden biri de İbni Teymiyye'dir (rh). O da insanları tevhide ve sünnete davet etmiş, hemen akabinde sıkıntı görmeye başlamıştır. Kovulmuş, taşlanmış, hapsedilmiş ve memleketten sürgün edilmiştir. Fakat şartların değişmesi onu hedeflerinden vazgeçirmemiş, yapması gerekenden alıkoymamıştır. Böyle olunca Allah da (cc) ona çok sağlam öğrenciler nasip etmiş ve bu öğrenciler vasıtasıyla onun davetini başarıya ulaştırmıştır.

Seyyid Kutub'u da (rh) burada zikretmek gerekir... İslam'la tanıştıktan sonra ömrünün çoğunu cezaevinde geçirmiştir. Şartların değişmesi ve zorlaşması onu inancından vazgeçirmemiştir. Her zaman ve her yerde Allah'ın dinine davet etmeye devam etmiş, Allah da (cc) onun davetine başarı nasip etmiştir. Ve o vefat ettikten sonra Fi Zilali'l Kur'ân tefsiri birçok dile çevrilmiş, birçok kişi onun vesilesiyle İslam'a girmiştir.

Şu bir gerçektir ki; Allah'a davet eden her insan, sabretmeyi gerektiren zorlu imtihanlara tabi tutulur. Bakın, hikmet sahibi Lokman (as) oğluna ne diyor:

"Yavrucuğum! Namazı dosdoğru kıl, iyiliği emret, kötülükten alıkoym ve başına gelene sabret. Şüphesiz ki bunlar, azmedilmesi gereken işlerdendir."¹⁴

Lokman (as) "... iyiliği emret, kötülükten alıkoym..." dedikten

hemen sonra " ... başına gelene sabret." diyor. Anlıyoruz ki bu, bir misyonu üstlenen herkesin ortak kaderidir:

"Andolsun ki, mallarınız ve canlarınız konusunda sınanacaksınız. Yine andolsun ki, sizden önce kendilerine Kitap verilenlerden ve müşriklerden size çokça eza verecek sözler işiteceksiniz. Şayet sabreder ve korkup sakınırsanız hiç şüphesiz bu, azmedilmeye değer işlerdendir." ¹⁵

Kur'ân-ı Kerim, kıssalar üzerinden bu eziyetlerin tafsilatını anlatır. Temel eziyet çeşitleri ise şöyledir:

Yalanlamak, tehdit etmek, engellemek, hakaret etmek, alay etmek, işkence etmek, hapsetmek, sürgün etmek ve nihayetinde de katletmek.

Allah'a (cc) davet edenler bu engelleme çabaları karşısında ikiye ayrılır:

1. İnsanların eziyetlerini Allah'ın (cc) azabına denk tutarak, bu işe ehil olmadığını ve bu şerefli misyona layık olmadığını gösterenler:

"İnsanlardan öylesi vardır ki: 'Allah'a iman ettik.' der. Allah'ın dini uğruna eziyete uğradığında da insanların ezasını Allah'ın azabına denk tutar. Şayet Rabbinden bir zafer/yardım gelecek olsa: 'Kuşkusuz biz, sizinle beraberdik.' derler. Allah, âlemlerin sinesinde olan (iman ve nifağı) en iyi bilen değil midir? Kesinlikle Allah, iman edenleri de münafıkları da bilir (ve imtihanlarla insanların da bilmesini sağlar)." ¹⁶

2. Davetlerinin Allah (cc) tarafından kabul gördüğünün ve bu engelleme çabalarının beyhude olduğunun bilincinde

15. 3/Âl-i İmran, 186

16. 29/Ankebût, 10-11

olanlar. Sıdk, ihlas, sabır ve yakın ile davalarına dört elle sarılanlar:

"Müminler, orduları gördüklerinde dediler ki: 'Bu, Allah'ın ve Resûlü'nün bize vadettiğidir. Allah ve Resûlü doğru söylemiştir.' (Bu,) yalnızca onların iman ve teslimiyetlerini arttırdı. Müminlerden öyle yiğitler vardır ki; Allah'la yaptıkları sözleşmeye sadık kaldılar. Onlardan kimisi adağını yerine getirdi (şehit oldu), kimisi beklemektedir. Kesinlikle (sözlerini) değiştirmemişlerdir."¹⁷

Sonuç; ister bireysel sıkıntılarımız olsun ister dışarıdan gelen sıkıntılar olsun fark etmez, sıkıntılar bizi hedeflerimizden alıkoymamalıdır. Her ortamda elimizden geleni yapmaya çalışmalıyız. Çünkü Allah (cc) hiç kimseyi gücünden fazlasıyla sorumlu tutmaz.

3. Ders: Davette Yakının Önemi!

Davetin başarıya ulaşması için, yakın şarttır. Yakın; kişinin, hak yolda olduğuna ve Allah'ın vaadine kesin bir bilgiyle inanmasıdır.

Şeyhin (rh) davetine bakınca, onun tam bir yakınle insanları davet ettiğini görüyoruz. Yardımcı olmak isteyen her emir sahibini, gönül rahatlığıyla müjdelediğine şahit oluyoruz.

Yakın, davet için güçtür. Sıkıntı ve imtihanlar anında kişinin ayağını sabit kılar.

Yakın, zafere ulaştıran ve sahibini -yaptığı işte- imam konumuna yücelten bir şereftir:

17. 33/Ahzâb, 22-23

"Sabrettikleri zaman, içlerinden bizim emrimizle yol gösteren imamlar/önderler kıldık. Onlar bizim ayetlerimize yakinen inanıyorlardı." ¹⁸

Sürekli dua ederek takva sahiplerine imam olmak isteyen Müslim, bu duasını yakinele birleştirmelidir. ¹⁹

Allah'ın vaadine yakinen inanmanın sonuca etkisiyle ilgili şu örnekleri verebiliriz:

Allah (cc) Musa'ya (as) vahyetmiş ve kavmini Mısır'dan çıkarmasını söylemişti. Musa (as) kendisine emredilene yaptı ve kavmiyle beraber yola çıktı. Firavun, sabah vakti onların Mısır'dan çıktığını fark edince askerleri ile hemen peşlerine düştü. Musa (as) ve kavmi ilerlerken karşılıklı olarak deniz çıktı. Firavun da arkadan yetişmişti. Deniz ve Firavun'un arasında kalan Musa'nın (as) ashabı dedi ki:

"... Kesinlikle biz yakalandık." ²⁰

Musa (as) ise şöyle demişti:

"... Asla! Rabbim benimle beraberdir ve mutlaka bana yol gösterecektir." ²¹

Önde deniz, arkada Firavun ... Buna rağmen Musa'nın (as) "Rabbim benimle beraberdir, bana yol gösterecektir." demesi, Allah'ın vaadine yakinen inandığını gösteriyor. Ve Allah (cc) bir mucizeyi onun eliyle gerçekleştiriyor. Musa (as) asasını denize vuruyor, deniz ikiye ayrılıyor. O ve kavmi yarılan denizden geçiyor. Firavun ve askerleri

18. 32/Secde, 24

19. "Onlar ki: 'Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan göz aydınlığı/sevinç ve huzur kaynağı olacak kimseler ihsan et. Ve bizi muttakilere imam/öncü kıl.' derler." (25/Furkân, 74)

20. 26/Şuarâ, 61

21. 26/Şuarâ, 62

ise tam geçecekken Allah (cc) deniz yolunu kapatıyor ve hepsini orada boğuyor:

"Musa'ya: 'Asanı denize vur!' diye vahyetmiştik. (Asasını vurdu) ve deniz yarıldı. Her bir parçası büyük bir dağ gibiydi. Diğerlerini (Firavun ve askerlerini) de oraya yakınlaştırdık. Musa'yı ve beraberinde olanların tümünü kurtardık. Sonra diğerlerini (denizde) boğduk."²²

Mekke'de Müslimlerin görmediği eziyet, çekmedikleri sıkıntı kalmamıştı. Habbab bin Eret (ra) ve bazı Müslimler Resûlullah'ın (sav) yanına gelip "Bizim için Allah'tan yardım dilemez misin? Bizim için Allah'a dua etmez misin?" dediler. Bunun üzerine Peygamber (sav) şöyle buyurdu:

"Sizden önce öyleleri vardı ki kişi yakalanıyor, onun için hazırlanan çukura konuyor, sonra getirilen bir testereyle başı ortadan ikiye bölünüyordu. Bazısı vardı; demir taraklarla taranıyor, vücudunda sadece et ve kemik kalıyordu. Bu yapılanlar onları dininden çevirmiyordu. Allah'a kasem olsun, Allah bu dini tamamlayacaktır. Öyle ki bir yolcu devesine binip San'a'dan kalkıp Hadramevt'e kadar gidecek, Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmayacak ve koyunu için de sadece kurttan korkacak. Ancak siz acele ediyorsunuz."²³

Peygamberimizin (sav), içinde olduğu duruma rağmen söylediği söz, Allah'ın (cc) vaatlerine yakinen iman ettiğini gösterir. Aksi takdirde öyle bir durumda bu sözleri söylemek mümkün değildir.

Yine Hendek Günü Peygamber (sav) tüm sıkıntılara ve olumsuzluklara rağmen bakın kayaya vururken ne diyor:

22. 26/Şuarâ, 63-66

23. Buhari, 3612; Ebu Davud, 2649

" 'Allahu Ekber! Bana Şam'ın anahtarları verildi. Vallahi, ben şu anda Şam'ın saraylarını görüyorum.'

Sonra ikinci defa vurdu, ikinci parçayı kopardı:

'Allahu Ekber! Bana İran'ın anahtarları verildi. Vallahi, ben şu anda Medain'in beyaz sarayını görüyorum.'

Sonra üçüncü defa vurdu ve kayanın geri kalan kısmını kırdı:

'Allahu Ekber! Bana Yemen'in anahtarları verildi. Vallahi, ben şu yerimden San'a kapılarını görüyorum.' "24

Sahabe, bu vaatlere inandığı için Hendek Gününün zorlu imtihanını başarıyla atlattı. Münafıklar ise o gün kaybettiler. Zira Allah'ın vaağine inanmıyorlardı. Olayların zahirî seyrine bakarak konum alıyorlardı. Bu, hep böyle olmuştur. İman ehli olayların seyrine ve kendi imkânsızlıklarına takılmaz. Allah'a (cc) ve O'nun kesin vaağine bakarlar. Kalpleri umutla, bedenleri kuvvetle dolar. Onlar Rablerini isim ve sıfatlarıyla tanırlar. O'nun El-Azîz olduğunu, mutlak güç ve kuvvet sahibi olduğunu bilirler... Şayet vaadi gecikmişse; bu, O'nun (cc) acizliğinden değildir. O'nun (cc) bildiği, bizlere ise kapalı kalan bir hikmeti sebebiyledir.

" ... Allah, emrinde Galip'tir. Fakat insanların çoğu bilmezler."25

Bu ayet, Yûsuf Suresi'ndedir. Allah (cc) Yusuf'u (as) saraylara melik yapmayı dilemiştir. Ancak içinde bulunduğu şartlar hiç de bu duruma uygun değildir. Kardeş ihaneti, kuyu hayatı, yurdundan sürülme, kölelik, iftira ve nihayet esaret. Ancak Allah (cc) emrinde galip olandır. Bu olumsuz şartları

24. Ahmed, 18694

25. 12/Yûsuf, 21

bir anda değiştirip Yusuf'u ^(as) saraya sultan yapmıştır.

şartlar insanı zorlayabilir, ama Allah'ı zorlamaz. şartlar insanı kısıtlayabilir, ama Allah'ı kısıtlamaz. O ^(cc), insanın da şartların da mekânın da Rabbidir. Her şey O'nun mutlak iradesine boyun eğmiştir.

Münafıklar ise Rablerine değil, şartlara odaklanırlar. Allah'ın müminlere olan vaadi onlara hayal gibi gelir. şu söz her daim hatırlanmalıdır: İçinde buldukları şartlara odaklanan ve Allah'ın ^(cc), emrinde galip olduğunu bilmeyenler bu yolun mağlubu olmaya ve bu yolda dökölmeye mahkûmdur.

Üstünde durmak istediğimiz bir diğer mesele şudur:

Hem davetçinin hem de davetçi ile beraber olanların yakın ehli olmaları gerekir. **Davetçinin tek başına yakın ehli olması yeterli değildir.**

Allah ^(cc) Peygamberimize ^(sav) hitaben şöyle buyurmuştur:
 "(Öyleyse) sabret! şüphesiz ki Allah'ın vaadi haktır. **Yakinen inanmayanlar sakın seni gevşekliğe sevk etmesinler.**"²⁶

Davetçinin etrafında olan insanlar yakın ehli olmadığında, belli bir süre sonra davetçiyi gevşekliğe sevk edebilirler. Çünkü insanoğlu etrafında olan olaylardan ve kişilerden etkilenir.

Sahabe ^(r.anhum), Allah Resûlü'nün ^(sav) etrafında yakinden bir zırh gibi kenetlenmiştir. Onlar, her olay karşısında ona ^(sav) bağlılıklarını yenilemiş ve onu Allah ^(cc) için mücadeleye teşvik etmişlerdir. İşte, Bedir Günü'nden bir örnek:

"Ey Allah'ın Resûlü, sanki sen bizden (Ensar'dan) bir şeyler duymak istiyorsun. Sen atını denize sürsen biz de senin peşinden geliriz. Musa'nın kavminin Musa'ya dediği gibi, 'Sen ve Rabbin gidip savaşın.' demeyiz. Bilakis, biz de seninle beraber savaşırız!"²⁷

Bu nedenle davetçi, yol arkadaşı olarak seçtiği insanlara dikkat etmelidir. Çünkü o, ne kadar iyi olursa olsun, yol arkadaşları kötüyse, davetinde başarıya ulaşamaz.

4. Ders: Davette İhlas ve İhsanın Önemi!

Davetimizin veya İslam için yaptığımız herhangi bir çalışmanın başarıya ulaşabilmesi için ihlas ve ihsan şarttır. Zira Allah (cc) amellerinde ihlas ve ihsan sahibi olan kişileri muvaffak kılar.

İhlas; kişinin yaptığı amelleri sadece Allah'ın (cc) rızasını ve O'nun vereceği ecir düşünerek yapmasıdır. İhlas, amellerin bereketidir. Ameller Allah katında ihlas ile değer kazanır. Eğer yaptığımız amellerin bereketi yoksa ihlasımızı kontrol etmemiz gerekir.

İhlas kalbî bir ameldir. "Ben ihlaslıyım." demek, kişinin ihlaslı olduğunu göstermez. İhlasın birtakım belirtileri vardır. Kişi ancak bunların varlığı veya yokluğu ile ihlaslı olup olmadığını anlayabilir. Bu alametleri selefimiz çok güzel bir şekilde tespit etmiş ve bize aktarmıştır. Her Müslim'in bunları bilmesi ve ona göre ihlaslı olup olmadığının sağlamasını yapması gerekir. Bu alametleri kısaca şöyle zikredebiliriz:

27. Allah Resûlü (sav) ile ashabi arasındaki konuşmalar için bk. Buhari, 3952; Müslim, 1779; Ahmed, 12022, 18828

- Kişi, yaptığı amel insanlar tarafından övüldüğünde yapmaya devam edip, övülmediğinde terk ediyorsa bu, kişinin ihlasında problem olduğunu gösterir. Kişinin amel yapmasındaki gaye, Allah'ı (cc) razı etmek olmalıdır. İnsanların övmesi veya övmemesi, beğenmesi veya beğenmemesi değil.

- Kişi yalnızken amellerinde gevşeklik, insanların yanında ise canlılık gösteriyorsa bu da onun ihlasında problem olduğunu gösterir. Veya kişi yalnız kaldığında her türlü günahı işleyip, insanların arasında günahlardan uzaklaşıyorsa bu da onun günahları terk ederken ihlaslı olmadığını gösterir. İhlaslı bir Müslim, her mekânda ve her ortamda kulluğunu en güzel şekilde yerine getirir.

Kişinin herhangi bir amelde ihlaslı olması, diğer amellerde de ihlaslı olacağı anlamına gelmez. Bilakis, kişinin her amelden önce ve sonra ihlaslı olup olmadığını muhasebesini yapması gerekir.

Şeyhin hayatına baktığımızda o (rh), övüldüğünde de yerildiğinde de davetine devam etmiş, davasından vazgeçmemiştir. Bu, onun davetinde ihlaslı olduğunu gösterir. İhlaslı olması da onun davetinin başarıya ulaşmasının sebeplerindedir.

İhsan; kişinin yaptığı işi en güzel şekilde yapmasıdır. Kişi hangi iş olursa olsun, yaptığı işi dört dörtlük yaparsa Allah (cc) ona başarı nasip eder.

Allah Resûlü (sav), meşhur Cibril hadisinde ihsanı şöyle tarif etmiştir:

"İhsan, Allah'ı görüyormuşçasına Allah'a kulluk etmendir,

O'nu görüyormuşcasına kulluk edemesen dahi O'nun seni gördüğünü bilmendir."²⁸

İhsan ehli, Rablerinin El-Basîr ismiyle O'na (cc) kulluk edenlerdir. Rablerinin her daim onları gördüğünü, amel-lerine şahitlik ettiğini bilirler. Bu da onları amellerini ve işlerini en güzel şekilde yapmaya sevk eder.

İhsan sahibi olan kimse kendisine verilen görevler arasında ayırım yapmaz. Hangi görev kendisine verilirse verilsin dört dörtlük yapar. "Davet et." denilirse en güzel şekilde davet eder. "Hizmet et." denilirse en güzel şekilde hizmet eder. Onun için görevinin çeşidi ya da içeriği önemli değildir.

Peygamber (sav) şöyle buyuruyor:

"Dinarın kulu helak olsun! Dirhemin kulu helak olsun! Helak olsun, ters çevrilsin! Ayağına diken battığında çıkarmasın! O, kendisine verildiğinde razı olur, kendisine verilmediğinde ise öfkelenir. Müjdeler olsun o kula ki, atının yularından tutmuş, Allah yolundadır. Saçları dağınık, ayakları tozlanmış vaziyettedir. Nöbet işinde olduğunda onun hakkını verir, develeri sürme işinde onun hakkını verir. İzin istese izin verilmez, aracı olsa aracılığı kabul edilmez..."²⁹

"Resûlullah (sav) iki sınıf insanı aynı hadiste anlatıyor. Bir tarafta Allah Resûlü'nün helakını haber verdiği veya helak olması için beddua ettiği insan ... O; dinara, dirheme, kadifeye ve ipeğe kul olmuştur. Ancak onlara secde etmemiş, rükûda da bulunmamıştır. Sıkıştığında dinara ya da dirheme

28. Buhari, 50, 4777; Müslim, 9, 10

29. Buhari, 2886-2887

dua da etmemiştir. Bununla birlikte ancak onunla mutlu olmuştur. O varsa rahat ve razıdır; yoksa sıkıntılı ve mutsuz, sinirli ve gergin ... İşte dinar ve dirhemle kurduğu bu ilişki, onu dinara ve dirheme kul yapmıştır ...

Diğer tarafta ise Allah Resûlü'nün (sav) müjdesine nail olmuş bahtiyar insan ... Hangi görevde olsa onun hakkını veren, nöbetçi-yken iyi bir nöbetçi, develeri sürerken iyi bir sürücü ... İhsan ilkesi üzerine olmak böyle bir şeydir işte! İhsan, görevler arasında ayırım yaptırmaz insana ... Bahaneyle sorumlulukları da terk ettirmez ... "30

Allah (cc) ihsan ilkesi gözetilerek yapılan amelleri zayi etmeyeceğine dair vaatte bulunmuştur:

" ... Şüphesiz ki biz, en güzel şekilde amel yapanların amellerini zayi etmeyiz."31

Bu, Allah'ın adaletinin göstergesidir. Allah (cc) herkese, yaptığı amelin karşılığını verir. Kişi işini nasıl yaparsa, Allah'ın vereceği karşılık da ona göre olacaktır.

İhsanın, şeyhin davetindeki yeri dikkat çekicidir. Peki, bunu nereden anlıyoruz? Allah'ın (cc) onun amelini bereketlendirmesinden ve çabasını zayi etmemiş olmasından ...

Şeyhin arkadaşlarına davet amaçlı yazdığı mektuplar dahi, ilim meclislerinde ilmî metin diye okutuluyor. Bu, ihsanın göstergesidir. Demek ki şeyh o mektubu yazarken dahi ihlas ve ihsan üzere ki, Allah (cc) onun o amelini günümüze kadar ulaştırmış. Bugün ciltler dolusu kitap yazmış insanlar görüyoruz, ama kimsenin kitaptan haberi

30. bk. Tevhid Dergisi, 8. sayı, Kardeşimle Hasbihâl

31. 18/Kehf, 30

yok. Fakat şeyhin risalelerinin defaatle ilim meclislerinde şerh edildiğine şahit oluyoruz.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Allah (cc) ihlas ve ihsanla yapılan amelleri zayi etmez. Bugün eğer çalışmalarımızda başarılı olamıyorsak, yaptığımız işleri ihlas ve ihsanla yapıp yapmadığımızı kontrol etmemiz gerekir. Çalışmalarındaki başarısızlık, ihlas ve ihsanda eksikliğin göstergesidir.

5. Ders: Davette İlmî Donanımın Önemi!

Şeyhin (rh) davetinin başarılı olmasının sebeplerinden bir tanesi de onun ilmî donanımdır. Şeyhin her konuda ilimle hareket etmesi, onun davetinin başarıya ulaşmasına vesile olmuştur.

İslami mücadelede ilmî donanım çok önemlidir. İlme dayalı olmayan ve ilimle hareket etmeyen hiçbir hareket başarıya ulaşamaz. İlim bir nevi kişiye önünü gösteren kandil gibidir. İlimsiz hareket etmek ise karanlıklara doğru gitmektir.

İslami harekette ilim üzere olmanın getirdiği birçok fayda vardır. Biz bunlardan iki tanesini zikredeceğiz:

a. İstikamet üzere kalmak için ilim şarttır

Allah (cc) ve Resûl'ü (sav) birçok yerde bizden istikamet üzere olmamızı istemiştir:

"Sen ve seninle beraber tevbe edenler, emrolunduğun gibi dosdoğru ol(un)! Azgınlaşmayın! (Çünkü) O, yaptıklarınızı görendir." ³²

"Şüphesiz ki: 'Rabbimiz Allah'tır.' dedikten sonra istikamet

üzere olanlar, onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir."³³

"Şüphesiz ki: 'Rabbimiz Allah'tır.' deyip sonra da istikamet üzere olanların üzerine melekler iner (ve der ki): 'Korkmayın, üzülmeyin, size vadolunan cennetle sevinin.'"³⁴

"Ebu Amr Sufyan b. Abdullah Es-Sakafi (ra) Resûlullah'ın (sav) yanına gelip şöyle dedi: 'Ey Allah'ın Resûlü! İslam'a dair bana öyle bir söz söyle ki (bu hususta) senden başka hiç kimseye bir şey sormayayım.' Resûlullah şöyle buyurdu: 'Allah'a iman ettim, de ve sonra da istikamet üzere ol.'"³⁵

Bu ve bunun gibi birçok nasta şeriat bizden istikamet üzere olmamızı istemiştir. Peki, neyle veya nasıl istikamet üzere olacağız? İster ferdî ister cemaatsel olsun, istikamet üzere olmanın en temel yollarından biri ilimdir. İlim olmadan istikamet üzere olmak mümkün değildir. Hangi hareket istikamet üzere olmak ve bu yol üzere sebat etmek istiyorsa, ilimle hareket etmelidir. Tarih boyunca istikametten sapan tüm fırkaların ve cemaatlerin temelinde ilimsizlik vardır.

İslam, başta Kelime-i Tevhid olmak üzere, dinî sorumluluklarımızın hepsinin öncesine ilmi takdim etmiştir:

"Bil ki şüphesiz, Allah'tan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur..."³⁶

İmam Buhari (rh), bu ayeti "Söz ve Amelden Önce İlim" başlığı altında ele almıştır. Buradan itikad da dâhil, hangi

33. 46/Ahkâf, 13

34. 41/Fussilet, 30

35. Müslim, 38

36. 47/Muhammed, 19

iş olursa olsun öncesinde ilim olması gerektiği anlaşılmaktadır.

b. Şüphelerden etkilenmemek için ilim gereklidir

Müslimler açıktan davet yapıp dışa açıldıklarında, kâfirler Müslimlerin kafasını karıştırmak ve neticesinde de dinlerinden döndürmek için şüpheler üretir. Bu şüpheleri üretirken bazen kıyas yapar, bazen akıl yürütür, bazen de bizim otorite olarak kabul ettiğimiz kaynaklardan bize delil getirirler. Eğer yeteri kadar ilim sahibi olursak bu şüphelere cevap verebilir ve muhaliflerimizi susturabiliriz. Ancak ilmî donanımımız yeterli değilse, o zaman onların dediklerinden etkilenebilir, daha kötüsü kabul etmek durumunda kalabiliriz. Bu da -Allah muhafazaitikaddan, ahlaktan ve menhecden sapmaya neden olur.

Peki, ilim elde etmek için ne yapmak gerekir?

İlim elde etmek için sağlam bir çaba gerekir. Davetçinin en azından hayatının belli bir kısmını sadece ilme ayırması gerekir. Ta ki dini ile ilgili her konuda temel bilgi sahibi olsun. Fakat bu, daha sonra ilim almayacak demek değildir. Bilakis ömrünün sonuna kadar ilim almaya devam etmelidir. İlim almak için bulunduğu fırsatları iyi değerlendirmelidir. Çünkü hem davetçinin hem de insanların, yemeğe ve suya olan ihtiyaçları kadar ilme ihtiyaçları vardır.

Bununla birlikte davetçinin özellikle vakıası ve çokça karşılaşılan konularla ilgili yeterli bilgiye sahip olması ve bu konularda derinleşmesi gerekir.

Dikkat edilirse Muhammed b. Abdulvahhab (rh) iyi bir

davetçi olduğu gibi aynı zamanda iyi bir yazardır. Ulaşabildiklerine sözlü olarak, ulaşamadıklarına ise mektup yazarak davet yapmıştır. Ki şu an elimizde olan risalelerinin çoğu bu mektuplardan oluşmaktadır.

Buradan şunu öğreniyoruz: Davetçi imkân dâhilinde yazılar yazmalı, imkân bulduğu her yolla insanları Allah'a (cc) davet etmelidir. İhlasla yazılmış birkaç sayfalık bir risale/mektup, asırlar boyu insanları aydınlatabilir. Davet ve mücadele araçlarından hiçbirini küçümsememek gerekir.

6. Ders: Davette Saliha Kadının Rolü!

Bu güzel hayat hikâyesinde saliha kadının önemi de aşikârdır. Muhammed bin Suud'un, şeyhe (rh) sahip çıkıp bu hayrı işlemesine eşi vesile olmuştur.

Buradan yola çıkarak şunu söyleyebiliriz: Evlilik yaparken amaç sadece şehvi duygularımızı tatmin etmek olmamalıdır. Karşıdaki kadının güzel oluşu, kendisiyle evlenmek için birinci sebep olmamalıdır. Bilakis bizim için öncelik, onun dini ve ahlaki durumudur:

"Bir kadın dört şeyden dolayı nikâhlanır; malı, güzelliği, asaleti ve dini için. Sen dini güzel olanı seç ki hayır ve bereket göresin."³⁷

Kişi salih/saliha olan birini seçerse şeriatın evlilikte gözettiği maksatlar yerine gelir. Böylece evlilik, taraflar için rahmet ve bereket olur.

Yine görüyoruz ki; saliha bir kadın, çevresinde yaşanan olaylara karşı kayıtsız kalmamalıdır. Eşine, çocuğuna, babasına ... elinden geldiği kadar yol göstermeli, onları

37. Buhari, 5090; Müslim, 1466

hayra teşvik etmelidir. Nice erkek, tereddüt içinde olduğu bir konudan, salih bir kadının şefkat yüklü bir sözcüğüyle çıkmış, tarihin seyri değişmiştir. Bu din, erkeklerin dini değildir. Erkeğiyle, kadınıyla, yaşlısıyla, genciyle, çocuğuyla... tüm iman edenlerin dinidir. Kadınlar, bu ümmetin yarısıdır, kalan yarısının da öğretmenidir. İslam toplumunun kalitesi kadınların kalitesiyle şekillenir... Kadın, kendi rolünün farkında olmalı, erkek de onun değerini takdir etmelidir.

BAZI HUSUSLAR

BAZI HUSUSLAR

Bu kitabın ilk baskısı 2014, ikinci baskısının hazırlığı ise 2019 yılında yapıldı. Bu beş yıllık süre zarfında, kitaba dair bazı sorular soruldu. Bu sorulara sözlü olarak cevap verdim. Aynı zamanda yeni baskıda yazılı olarak bu cevapları kayıt altına almak istedim. Umulur ki; kitabı okuyan ve benzer sorular soran kardeşlerimize faydalı olur...

Soru: Hem Muhammed b. Abdulvahhab'ın eserlerini şerh etmeniz hem de inanç yönünden yazarla benziyor oluşunuz bazılarının sizi Vahhabi olarak isimlendirmesine sebep oldu. Siz Vahhabi misiniz?¹

Hayır, biz Vahhabi değiliz. şayet kendimizi tanımlamamız istenirse şunu söyleyebiliriz: Biz, şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen Müslimleriz.

1. Tevhid Dergisi, 84. sayı, s. 5

"Müslim" ismi, bize Allah'ın verdiği bir isimdir. O'nun (cc) verdiği isimden razıyız:

"... Atanız İbrahim'in milletine (uyunuz)! O (Allah) sizleri bundan önce de bunda da Müslimler/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kullar diye isimlendirdi ki, Resûl size, siz de insanlara şahitlik edesiniz..."²

Muhammed b. Abdulvahhab (rh) bir din âlimidir. Toplumun ıslahı için çabalamış ve ortaya birçok faydalı eser koymuştur. Bizler de bu eserlerden faydalandık, faydalanmaya da devam ediyoruz. Herhangi bir âlimin kitabını şerh etmemiz veya onu sevmemiz, onun mezhebinden olmamızı gerektirmez.

Zira ben, daha önce İbni Recep El-Hanbeli'nin "Kalp Katılığının Yerilmesi" risalesini şerh ettim ve kitap olarak basıldı.³ Yine İmam Beykuni'nin "Manzumetu'l Beykuniyye"sini⁴ ve Zemzemi'nin "Manzumetu'l Zemzemi"sini⁵ de şerh ettim.

44 **İ** Yineleyelim; bir âlimin risalesini şerh etmek, ona mensup olmak anlamına gelmez. Kaldı ki; dinî anlamda Kur'ân ve sünnet dışındaki hiçbir mensubiyeti kabul etmiyoruz, doğru da bulmuyoruz.

Burada, yeri gelmişken bir noktaya da temas etmek istiyorum:

"Vahhabi" ismi şeriat ve lügat açısından yanlış bir isimlendirmedir. Bu, ismi verenin cahil, daha doğrusu zırcahil

2. 22/Hac, 78

3. Kalp Katılığının Zararları, Tevhid Basım Yayın

4. <https://tevhiddersleri.org/kategori/usul/mustalahu-l-hadis>

5. <https://tevhiddersleri.org/kategori/usul/ulumu-l-kur-an>

olduğunu gösterir. Zira şeyhin adı "Vahhab" değildir. Hâliyle "Vahhab'a müntesip" anlamındaki "Vahhabi" yanlış bir kelime seçimidir. Şeyhin adı Muhammed'dir. Arap dil kurallarına göre biri ona nispet edilecekse o kişiye "Muhammedî" denilmelidir.

"Abdulahhab" şeyhin babasının adıdır. Biri ona nispet edilecekse o kişiye "Abdulahhabi" denilmelidir.

Sonuç olarak "Vahhabi" demek, Vahhâb olan Allah'a mensup demektir. Zira El-Vahhâb, yüce Allah'ın güzel isimlerindedir.

Soru: Muhammed b. Abdulvahhab'ın ve sonrasında torunlarının siyasi mücadele anlayışına katılıyor musunuz?⁶

Takdir edersiniz ki bu soruyu soranlar genel bir soru soruyor gibi görünse de aslında şeyhin ve torunlarının Osmanlı'ya karşı verdiği mücadeleyi kastediyorlar. Bu soruya birkaç adımda cevap vereceğim:

Allah Resûlü (sav), kendisinden sonra hilafetin otuz yıl süreceğini, bundan sonra zulüm ve istibdat döneminin başlayacağını haber vermiştir:

"Sizin aranızda nübüvvet, Allah'ın olmasını dilediği kadar olacaktır/bulunacaktır. Sonra Allah kaldırmayı dilediği vakit onu kaldıracaktır. Sonra nübüvvet menheci/yolu üzere olan hilafet gelecektir. Bu da Allah'ın dilediği bir süreye kadar devam edecektir. Sonra Allah kaldırmayı dilediği vakit onu kaldıracaktır. Sonra ısırıcı hükümet gelecektir. Bu hükümet, Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalacak, sonra Allah kal-

6. Tevhid Dergisi, 84. sayı, s. 6

dırmayı dilediğinde onu kaldıracaktır. Sonra baskıcı/zorba bir hükümet gelecektir. Bu hükümet, Allah'ın kalmasını dilediği kadar kalacak, sonra Allah kaldırmayı dilediğinde onu kaldıracaktır. Sonra nübüvvet menheci üzere olan bir hilafet ortaya çıkacaktır."⁷

Sefine'den (ra) rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

"Allah Resûlü şöyle buyurmuştur: 'Nübüvvet üzere olan hilafet otuz sene sürecektir. Sonra Allah mülkü veya mülkünü dilediğine verir.'

Said dedi ki: Sefine bana şöyle dedi: 'Şunu iyi belle: Ebu Bekir'in hilafeti iki senedir. Ömer'in hilafeti on senedir. Osman'ın hilafeti on iki senedir. Ali'nin hilafeti de aynı şekildedir.'

Said dedi ki: Ben Sefine'ye dedim ki: 'Şunlar Ali'nin halife olmadığını iddia ediyorlar.' Sefine, Mervanoğullarını kastederek dedi ki: 'Ben-i Zerka'nın duburları yalan söylemiştir.'"⁸

Hâliyle Kur'ân'ı ve sünneti ikrar eden bir Müslim'in, Emeviler ile başlayan ve Osmanlı'yı da kapsayan zulüm ve istibdat yönetimlerini sevmesi mümkün değildir.

Bu nebevi haberler olmasa dahi, mezkûr yönetimlerin sreti onları tanımak için yeterlidir. Hutbelerden Ali'ye (ra) lanet okutturan, Allah Resûlü'nün (sav) ailesini katleden, kendilerine uygun fetva vermeyen ulemaya hayatı zindan eden Emevi ailesini nasıl sevebiliriz?

Ebu Hanife'ye (rh), İmam Ahmed'e (rh) ve birçok âlime

7. Ahmed, 18406

8. Ebu Davud, 4646

işkence eden, satın alamadığı için onları katleden Abbasi kaçkınlarını nasıl sevebiliriz?

Saltanatının bekası için kundaktaki bebekleri öldüren, kendilerine Allah'ı (cc) hatırlattığı için Kadızadelileri susturan, sapkın tasavvuf anlayışını devlet eliyle yaygınlaştıran bir yönetim anlayışını nasıl sevebiliriz?

Bu anlamda imamın ve torunlarının Osmanlı'da bulunan şirk ve bidat unsurlarına karşı giriştikleri ıslah faaliyeti yerindedir, olması gerekeni yapmışlardır.

Muhammed b. Abdulvahhab sonrası yaşanan siyasi ve askerî çekişmeler ise; zamanlaması yanlış, şer'i siyaset anlayışını yansıtmayan ve bizim de katılmadığımız bir süreçtir.

Şöyle ki; bu süreç, tevhid davetinin evrenselliğine engel olmuş ve onu siyasi bir meselenin aracı hâline getirmiştir. Hatta Suud ailesi hâlâ bu daveti kullanmaya, kirletmeye ve bozmaya devam etmektedir.

Bu süreç, küresel tuğyanın ve müstekbir emperyalistlerin Ortadoğu'ya yerleşmesine ve o gün bugündür süren zulümlerine zemin hazırlamıştır. Osmanlı'nın veya tarihte İslam'a müntesip -olduğunu söyleyen- herhangi bir devletin kesip çöpe attığı tırnak, İngiltere vb. küresel tuğyanın tamamından daha hayırlıdır. Zira Osmanlı ve öncesinde kurulmuş tüm İslami saltanatlar, İslam'ı bilerek tahrif etmemiş, cehalet ve hevanın kurbanı olmuşlardır. **Elbette mazur değildir.** Ancak cehalet ve teville dine zarar verenlerle, bu dini yeryüzünden silmek için çalışan İngiltere'yi aynı kefeye koymak siyasi bir akıl tutulması-

dır. Hatta daha ileri gidip, İngiltere'yi Ehl-i Kitap olarak Osmanlı'ya tercih etmek, akıl tutulmasından da öte bir duruma işaret etmektedir. Zira İngiltere Ehl-i Kitap değildir. Kapitalist, seküler, laik, hiçbir kutsal olmayan; tek kutsal İslam'ı yeryüzünden silmek ve toplumları sömürmek olan bir barbarlar topluluğudur.

Kaldı ki; yukarıda belirttiğimiz gibi İngiltere -ve bugün Ortadoğu'da cirit atan Batılı devletler- İslam'ı yeryüzünden silmek için uğraşmaktadır. Osmanlı -ve bugün bölgede var olan muhafazakâr demokrat yapılar- ise cehalet ve teville bu dine zarar vermiştir. **Evet, tekrar ediyorum: Tevhidden sapmaları nedeniyle mazur değildir. Ne dünküler ne de bugünküler. Ancak onları küresel tuğyanla eşitlemek, dahası "Ehl-i Kitap" diyerek bunları tercih etmek, bize göre ciddi bir yanlıştır.**

Dün dünde kaldı, onu geri getiremeyiz. Ancak bugün için, yaklaşık yüz elli yıldır yaşanan süreçten dersler alabiliriz.

Dergi yazılarımızı takip edenler, uzun zamandır yaptığımız uyarıları fark etmişlerdir:⁹

a. Yaşadığımız coğrafyada savaşın durması ve bu bölgeden taşınması gerekir.

9. Bu konuyla ilgili şu yazılara da müracaat edebilirsiniz:

Tevhid Dergisi, 8. sayı, Başyazı, Suriye'nin Öğrettikleri

Tevhid Dergisi, 18. sayı, Başyazı, Büyük Resmî Tek Kareye Sığdıran Objektif: Gezi Parkı Olayları, Tevhid Dergisi, 26. sayı, Başyazı, "Bu senin kendi ellerinle yaptığın karşılığdır. Allah kullarına zulmetmez." (22/Hac, 10)

Tevhid Dergisi, 33. sayı, Başyazı, Ehl-i Tevhid'in İmtihanı: Çözüm Süreci

Tevhid Dergisi, 49. sayı, Başyazı, İslam Ümmetine Açılmış Haçlı Savaşının Kodları

Tevhid Dergisi, 51. sayı, Başyazı, Şeriat ve Maslahat Açısından Gösteriler ve Gayri İslami Yapılarla Ortak Çalışma

Tevhid Dergisi, 65. sayı, Başyazı, Coğrafya Diyor ki

Tevhid Dergisi, 68. sayı, Başyazı, Genel Bakış

b. Bu ateş; coğrafyayı yakıp küle çevirenlerin, emperyalist Batılı devletlerin tuttuşturduğu bir ateştir. Bize ait değildir. Hâliyle ne bizi ısıtmakta ne de aydınlatmaktadır. Bizi, coğrafyayı, şehirleri ... yakıp yıkmaktadır.

c. Allah'a (cc) açıkça şirk koşan ve onun sınırlarını çiğneyen, İslam'a müntesip -olduğunu iddia eden- gruplar mazur değildir. Ancak, kesinlikle ve kesinlikle bu gruplar arasındaki savaş doğru değildir. Bu savaş yalnızca Batılı emperyalist devletlerin rahat içinde yaşamasına, savaş coğrafyalarından uzak tutmalarına ve bu bölgenin karışıklığından istifade etmelerine katkı sağlamaktadır.

d. Silahların ve bombaların konuştuğu bir yerde, tevhid davetinin sesi duyulmamakta, tevhid anlaşılmamaktadır. Bu da ülkelerinde "İslamlaşma" tehlikesi gören Batılı emperyalist devletler için bulunmaz bir nimettir. Zira İslam'ı merak eden kitlelere sürekli coğrafyamızın içler acısı hâlini göstermekte ve "İşte İslam budur!" demektelerdir.

e. Allah Resûlü (sav) sürekli küfre giren, düşmanlarla işbirliği yapan, Müslimleri sırtından vuran ve küfürleri Kur'ân ayetleriyle tescillenen münafıkları dahi öldürmemiş, hak ettikleri şer'i cezayı uygulamamıştır. Gerekçe olarak da şunu söylemiştir:

"Bırakın onları! İnsanlar, 'Muhammed ashabını öldürüyor.' demesinler." ¹⁰

Zira münafıkların durumu Kur'ân okuyan müminler için açıktı. Ancak, İslam'ı ve Müslimleri izleyen Medine dışındaki kabileler, onları tanımıyordu. Dışarıdan bakın-

10. Müslim, 63

ca namaz kılan, mescide giden, Müslimler gibi yaşayan insanlar görüyorlardı. Bunlar öldürülecek olsa, Allah Resûlü'nün (sav), ashabını öldürdüğünü düşüneceklerdi. Bu da İslam'ı yanlış anlamalarına ve ondan uzaklaşmalarına neden olacaktı. Bu sebeple Allah Resûlü (sav) münafıklara dokunmadı.

İslam'a müntesip gruplar arasındaki savaşa bu açıdan bakıldığında, Allah Resûlü'nün (sav) korktuğu şeyin bugün aynıyle yaşandığı görülecektir.

f. Batılı devletler, "a" veya "b" grubuna değil, İslam'a müntesip olan -ve olduğunu söyleyen- tüm gruplara savaş açmıştır.

Bunu hem sözlü olarak hem de fiilleriyle göstermektedirlerdir. Onlar için Afganistan'daki Maturidi ve Hanefi bir Taliban'la, sufi Diyobendi bir derviş arasında fark yoktur. Selefi bir İŞİD ya da El-Kaide'yle, her şeyden biraz karışık İhvan arasında bir fark yoktur. Saddam gibi Baasçı bir diktatör ile muhafazakâr demokrat Hamas arasında bir fark yoktur...

Hâliyle; kimse bu savaşı kendi grubuna açılmış gibi görmemelidir. Bu, İslam'a açılmış bir savaştır.

Ona müntesip herkes -demokrasi vb. küfürlerle İslam'la bağını koparsa da- bu savaştan payına düşeni almaktadır.

g. İslam'a savaş açılmış olması, sabit akide esaslarından taviz vermemize neden olmamalıdır. Mazlum oldukları için, şirk ehline "Müslim" dedirtmemelidir. "Madem vuruluyoruz, öyleyse hepimiz kardeşiz." arabesk söylemine savurmamalıdır. Din, Allah (cc) tarafından indirilmiştir.

Her şart ve mekânda geçerlidir. Ancak siyaset, hareket fıkhı ve menhecî tercihler şartlar ve mekâna göre değişebilmektedir. Allah Resûlü'nün (sav) münafıklara yönelik siyaseti bunun örneğidir.

Yine bu durum davet ve islah çalışmalarına engel olmamalı ve tüm gruplar, hak ve adalet olan tevhide davet etmeye devam edilmelidir.

h. Tüm bu sayılanlar düşünüldüğünde Osmanlı ve Necd uleması arasında yaşananları doğru bulmamız söz konusu değildir. Bugün İslam'a müntesip olan -ve olduğunu söyleyen- gruplar arasında yaşananları doğru bulmadığımız gibi. Her türlü iç çekişme, küresel tuğyanın coğrafyamıza iyice yerleşmesine ve İslam davetinin yanlış tanınmasına zemin hazırlamaktadır.

MUKADDİME

MUKADDİME

Metin

"Yüce arşın Rabbi olan Allah'tan; seni dünya ve ahirette dost edinmesini, nerede olursan ol, seni mübarek kılmasını istiyorum."

Şerh

Şeyh ^(rh) kitaba başlarken "Allah'tan istiyorum." dedi. Peki, neden Allah'tan istedi? Devamında da "O, büyük arşın Rabbidir." dedi. Yani Allah'tan ^(cc) istemesinin sebebinin O'nun, yüce arşın sahibi olmasına bağladı. Dikkat edilirse şeyh burada rububiyeti, uluhiyete delil aldı.

Uluhiyet tevhidi; kişinin sözlerinde ve fiillerinde Allah'ı ^(cc) birlemesidir. Kişinin namazında, duasında, kurbanında ... Allah'ı birlemesinin adı uluhiyet tevhididir.¹

1. Geniş bilgi için bk. Halis BAYANCUK, El-Esmau'l Husna, Tevhid Basım Yayın, 1. bs.. Allah/El-İlah Babı, 1/29

Rububiyet tevhidi; kişinin Allah'ı (cc), Allah'ın sıfatlarında/fiillerinde birlemesidir. Yaratmada, rızık vermede, mülkiyette, kâinatın işlerini düzenlemede ve emretme ve nehyetmede/kanun yapmada Allah'ı birlemesine rububiyet tevhidi denir.²

Rububiyet tevhidi, uluhiyet tevhidinin illetidir. Başka bir ifadeyle; hayatımızda ve çevremizde var olan her şeyin sahibi Allah (cc) ise öyleyse bizim hayatımızda var olan her şey -özellikle ibadetler- yalnızca O'na ait olmalı, O'na has kılınmalıdır. Uluhiyette Allah'ı birlememizin sebebi, rububiyette Allah'ın bir olmasıdır. Eğer yaratan, rızık veren, işleri düzenleyen Allah (cc) ise ibadette birlenilmesi gereken, kendisine dua edilmesi gereken ve hâkimiyet yetkisinin kendisine verilmesi gereken de Allah'tır.

Allah (cc), Kur'ân-ı Kerim'de önce rububiyetini zikrediyor, daha sonra bunu uluhiyetine delil alıyor:

"... Allah mı daha hayırlıdır, yoksa (Allah'a) ortak koştukları mı?"³

"(Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) gökleri ve yeri yaratan, sizin için gökten su indiren (Allah mı)? Ki o suyla, sizler için göz alıcı güzellikte bahçeler bitirdik. Siz, onun tek bir ağacını dahi bitiremezsiniz! Allah'la beraber başka bir ilah mı?! (Hayır, Allah'tan başka ilah yok!) İşin aslı onlar, (başka varlıkları Allah'a denk tutup) sapan bir topluluktur."⁴

"(Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) yeryüzünü yerleşke/

2. Geniş bilgi için bk. Halis BAYANCUK, El-Esmâu'l Husna, Tevhid Basım Yayın, 1. bs. Er-Rabb Babı, 1/47

3. 27/Neml, 59

4. 27/Neml, 60

yaşama alanı kılan, onun arasında ırmaklar yaratan, o (sarsılmasın diye dağlardan) kazıklar çakan, iki denizin arasına (birbirlerine karışmasınlar diye) engel koyan (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı?! (Hayır, Allah'tan başka ilah yok!) İşin aslı onların çoğu bilmiyorlar."⁵

"(Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) dua ettiğinde darda kalmışın duasına icabet eden, kötülüğü gideren ve sizleri yeryüzünün halifeleri kılan (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı?! Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz."⁶

"(Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) karanın ve denizin karanlıklarında size yol gösteren, rahmeti (olan yağmurdan önce) müjdeci olarak rüzgârları gönderen (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı?! Allah, onların şirk koştuklarından yücedir."⁷

"(Onlar mı daha hayırlıdır yoksa) yaratmayı ilkin başlatan sonra (dirilterek) onu tekrarlayacak olan, sizleri gökten ve yerden rızıklandıran (Allah mı)? Allah'la beraber başka ilah mı?! De ki: 'Eğer doğru söylüyorsanız (içinde hiçbir şüphe olmayan kesin) kanıtınızı getirin.'"⁸

Allah (cc) bizlere şöyle söylüyor: Bu sıfatların hepsi bana aitse, o zaman ilah olarak da beni birlemeniz gerekir. Bu sıfatların hepsi bana aitse başkasını nasıl ilah olarak kabul edersiniz?

Buradan davetçilerin çıkaracağı ders şudur: Davetçinin, davet ettiği kişilerle arasındaki ortak noktayı iyi tespit

5. 27/Neml, 61

6. 27/Neml, 62

7. 27/Neml, 63

8. 27/Neml, 64

etmesi gerekir. Ortak noktayı tespit ettikten sonra davete bu noktadan başlaması gerekir. Müşrikler umumen rububiyet tevhidini kabul ediyor, uluhiyet tevhidini kabul etmiyorlar. Kur'ân önce onların kabullerini nazara veriyor, sonrada madem Allah'ın bu sıfatlarına inanıyorsunuz, öyleyse yalnızca O'na ibadet/kulluk edin, diyor. Davetçi davetinde bu Kur'âni metodu kullanmalıdır.

Şeyh (rh) bize neden dua etti?

Çünkü hidayet; hidayet-i tevfik ve hidayet-i irşad olmak üzere iki kısma ayrılır:

1. Hidayet-i Tevfik: Allah'ın (cc) kişiyi hidayete erdirmesi, onu hidayete muvaffak kılmasıdır. Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

"Sen sevdiğini hidayet edemezsin, fakat Allah dilediğini hidayet eder. O, kimin hidayete (uygun olduğunu) en iyi bilendir."⁹

"... şayet Allah dileseydi, tüm insanlığa hidayet ederdi ..."¹⁰

"Allah, kimi hidayet etmek isterse onun İslam'ı (kabul etmesi) için göğsünü genişletir. Kimi de saptırmak isterse gökyüzüne yükseliyormuş gibi göğsünü dar ve sıkıntılı yapar. Böylece Allah, iman etmeyenleri ricse/pisliğe/azaba mahkûm eder. (veya ricisi iman etmeyenlerin üzerine yığar.)"¹¹

"Allah kimi hidayet ederse o, hidayeti bulmuştur. Kimi de saptırırsa bunlar, hüsrana uğrayanların ta kendileridir."¹²

9. 28/Kasas, 56

10. 13/Ra'd, 31

11. 6/En'âm, 125

12. 7/A'râf, 178

Bu ve bunun benzeri ayetlerden anlıyoruz ki; kişinin hidayet bulması Allah'ın elindedir. Allah (cc) dilemeden hiç kimsenin hidayet bulması mümkün değildir. İşte buna hidayet-i tevfik denir.

2. Hidayet-i İrşad: Bir şahsın başka birinin Müslim olmasına, hidayet bulmasına vesile olmasıdır:

"... Şüphesiz ki sen, dosdoğru yola iletirsin."¹³

Bir önceki ayette Allah (cc) Peygamberine (sav), "Sen dilediğini hidayete erdiremezsin." buyurmuştu. Bu ayette ise "Sen insanları doğru yola hidayet edersin." buyuruyor. Peki, bu ayetler arasında bir çelişki mi var? Hâşâ ve kella! Allah'ın ayetleri arasında çelişki olmaz. Bu durumun izahı şöyledir:

Hidayet-i tevfik, yani bir insanın kalbini İslam'a açmak, Allah'ın (cc) elindedir. Peygamber (sav) dahi olsa, hiç kimse bir başkasının kalbini İslam'a açamaz. Peygamberden nefyedilen hidayet, bu anlamdaki hidayettir. Ayetlerde nefyedilen hidayet de bu anlamdaki hidayettir.

Bir de insanlar hidayet bulurken onlara aracı olmak anlamındaki hidayet vardır. Allah (cc) birinin hidayet bulmasını dilediğinde o kişi için bir şeyleri vesile kılar. Bazen ibretlik bir olay, bazen bir arkadaş, bazen bir vaaz, bazen de bir kitap...

Allah (cc), Müslimlere davet sorumluluğu yüklediğinde, onlara hidayet-i irşad sorumluluğunu da yüklemiş oluyor. Ayetlerde ispat edilen hidayet budur. Şeyh (rh) bu risaleyi yazmakla irşad görevini yerine getirdi. İnsanların hidayet

13. 42/Şûrâ, 52

bulması için bir adım attı. Faideyi tamamlamak adına Allah'a (cc) yöneldi ve O'ndan, okuyucuları için hidayet istedi.

Böylece hidayet-i tevfik ve irşad bir araya toplanmış oldu.

"... Seni dünya ve ahirette dost edinmesini ..."

Allah iman edenlerin velisidir/dostudur. Birçok ayette Allah (cc) bunu beyan etmiştir. Veli kelimesi lügatte, yakınlık anlamındadır.¹⁴

Şer'i manası ise; yakınlığın gerektirdiği duygu ve fiilleri karşı tarafa uygulamaktır. Bu ise sevmek ve yardım etmek demektir.

"Çünkü Allah, iman edenlerin velisidir/dostudur. Kâfirlerin ise dostu yoktur."¹⁵

Allah'ın (cc) kişiyi dünyada veli edinmesi; ona yakınlığını hissettirmesi, onu sevmesi ve ona yardım etmesidir.

Kişiyi ahirette veli edinmesi ise; kabir ve cehennem azabından onu -sevdiği için- korumasıdır.

"... Nerede olursan ol, seni mübarek kılmasını istiyorum."

Mübarek kelimesinin aslı "be-re-ke"dir. Be-re-ke; bir şeyin artması anlamında kullanılır. Fakat bu artma sadece hayırda kullanılır, şerde kullanılmaz.

Bu, Allah'ın (cc) İsa'ya (as) verdiği bir fazilettir. İsa (as) şöyle demiştir:

"Nerede olursam olayım, beni mübarek kıldı ... "¹⁶

14. Mu'cem Mekayisu'l Luğa, v-l-y maddesi

15. 47/Muhammed, 11

16. 19/Meryem, 31

Yani nerede olursam olayım, beni hem hissî hem de manevi olarak hayrı çok olan bir insan kıldı.

"Ağaçlardan öyle bir ağaç vardır ki o, yapraklarını dökmez. Onun bereketi Müslim'in bereketi gibidir."¹⁷

Bu hadiste Peygamberimiz (sav) Müslim'in bereketini hurma ağacının bereketine benzetiyor. Çünkü hurma ağacından yaz kış fark etmeksizin faydalanılır. Müslim'in de hurma ağacı gibi her daim bereketli olması gerekir. Yani nerede olursa olsun itikadıyla, sözleriyle ve fiilleriyle faydalı biri olmalıdır o.

Şeyh Muhammed (rh) Müslim kardeşleri hakkında hayır dilediği için eserine onlara dua ederek başladı. Bu aynı zamanda iyi bir iletişim metodudur. Davetçi, öncelikle karşısındaki insana; onun hayrını düşündüğünü, onun iyiliği için çabaladığını hissettirmelidir. Bu; kalpler arasında köprü kurar. Kalp köprüleri kuruldu mu harfler ve sözler tesir etmeye başlar. Dua da bu iş için iyi bir başlangıçtır.

Metin

"Allah'tan, kendisine verildiğinde şükreden, imtihan esnasında sabreden, günah işlediğinde istiğfar eden kimselerden olmanı istiyorum. Çünkü bu üçü, saadetin (mutluluğun) alametidir."

Şerh

"Şakî" ve "said", Kur'ân ve sünnetin kullandığı kavramlardır. Said, mutlu; şakî ise bedbaht, mutsuz anlamına gelir:

17. Buhari, 61, 62, 131, 6122; Müslim, 2811

"Onlardan kimisi (ebedî cehenneme gidecek olan, mutsuz) 'şakî', kimisi de (ebedî cennete gidecek olan, mutlu) 'said'dir."¹⁸

Peygamber (sav) ise insanın yaratılış evrelerini anlatırken şöyle der:

"... Sonra Allah ona bir melek gönderir ve ruh üfürülür. Sonra dört şeyin yazılması kendisine emredilir: rızkı, eceli, ameli ve kıyamet günü şakî mi, said mi olacağı..."¹⁹

Şeyh (rh), Allah'tan (cc) bizim said kullar arasında olmamızı istedi. Akabinde ise bize said ehlinde bulunmak için üç tane özellik zikretti. Bir kişide bu üç özellik bulunursa said kullardan olur. Bu özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

A. NİMET ESNASINDA ŞÜKÜR

Şükür lügatte; kişinin kendisine yapılan iyiliği itiraf etmesi anlamına gelir.

Şükür; yüce Allah'a Eş-Şekûr ismiyle kulluk etmektir. Zira O'nun Esmau'l Husna'sından biri de Eş-Şekûr'dur.²⁰

Allah'ın şükretmesi; Allah'ın (cc) kulun amellerini kabul etmesi, tüm eksiklerine rağmen ona ecrini vermesi ve kulu noksanlıkları ile yargılamamasıdır.

Kulun şükretmesi ise; kendisine verilen nimeti, nimeti verenin istediği yerde kullanması ve buna vesile olan kişilerin hakkını yerine getirmesidir.

Allah (cc) Eş-Şekûr isminin gereği olarak kullarına teşekkür eder, hiçbir ameli karşılıksız bırakmaz.

18. 11/Hüd, 105

19. Buhari, 7454, 3208; Müslim, 2643

20. Geniş bilgi için bk. Halis BAYANCIK, El-Esmau'l Husna, Tevhid Basım Yayın, 1. bs. Eş-Şekûr, Eş-Şakîr, 1/427

İnsan ise teşekküründe sorun yaşar. Çünkü o, unutan bir varlıktır. Unutur ve unuttuğu için de nankörlük eder.

Şükretmek, özel bir çaba ister. Kişinin nimetlerin farkına varması, şükürün ehemmiyetini idrak etmesi ve şükürsüzlüğün zararlarını bilmesi gerekir. Aksi hâlde insan unuttur. Ayrıca şeytan da unutturmak için özel bir gayret gösterir. Şeytan ve nefsin unutması/unutturması karşısında insan, hatırlamaya ve hatırlatılmaya muhtaçtır.

"Sonra kesinlikle onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Çoğunu şükredici bulamayacaksınız." ²¹

Ne yazık ki şeytan bu çabasında başarıya ulaşır:

"... Kullarımdan şükredenler pek azdır." ²²

Nimete şükretmek çok önemlidir. Çünkü şükür, nimetle sıhhatli bir bağ kurmamızı sağlar. Peki, nedir bu bağ? Nimetin Allah'tan (cc) olduğunu bilmektir. Şükür, insana bu gerçeği hatırlatır. Bu önemli midir? Elbette önemlidir. Zira nimete şükretmeyen, ya onu nefesine ya da bir başkasına nispet eder. Birincisinde nefisini, ikincisinde başkasını ilah edinmiş olur.

"O'ndan istediğiniz her şeyi size vermiştir. Şayet Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız, O'nun nimetlerini saymakla bitiremezsiniz. Şüphesiz ki insan, çokça zulmeden ve pek nankör bir varlıktır." ²³

"Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız onu kuşatıp kapsa-

21. 7/A'râf, 17

22. 34/Sebe', 13

23. 4/lbrahim, 34

yamazsınız. Şüphesiz ki Allah, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir."²⁴

Allah'ın (cc) bu sayısız nimetlerine şükredip, nankör olmamak için gerekli olan ilk şey şudur. Nimetlerin farkında olmaktır. Bu da tefekkürü gerektirir. Nimetlerin farkında olmayan birinin Rabbine şükretmesi düşünülemez.

İbnu'l Kayyim (rh) şöyle söylemiştir:

"Şükürün beş tane rüknü vardır. Bir insan beş şeyi yerine getirdiği zaman Allah'ın (cc) verdiği nimetlere şükretmiş olur:

a. Allah'a (cc) boyun eğmek: Nimeti veren Allah'a (cc) karşı kul olduğunu hissedebilmektir. Kişinin, kalbinden 'O, benim Rabbim'dir ve O, sürekli nimetleriyle bana ikramda bulunmaktadır.' demesidir. Kalplerin Allah'a karşı küçülmesi, boyun eğmesi ve Allah'ın verdiği tam bir teslimiyetle teslim olmasıdır.

b. Nimeti vereni sevmek: Bu, kalbin şükrüdür. Eğer bir insanın kalbinde nimeti verene karşı sevgi oluşmuyorsa onu nimet olarak görmüyor demektir. İyilik yapana karşı kalpte sevgi oluşması, Allah'ın (cc) insanların fitratına yerleştiği bir olgudur. Bir nimet karşısında kişinin Allah'a (cc) karşı sevgisi artıyorsa kişi, nimeti gerçekten Allah'tan biliyor ve Allah'a şükrediyor demektir.

c. Nimetin Allah'tan olduğunu itiraf etmek: Bu, dilin amelidir.

Allah (cc) Peygamberine (sav) şöyle buyurmaktadır:

'Ve Rabbinin nimetini anlat.'²⁵

24. 16/Nahl, 18

25. 93/Duhâ, 11

Süleyman (as), Allah'ın (cc) ona verdiği bütün nimetlere bakıp şöyle demiştir:

'... Bu, Rabbimin ihsan ve lütfudur. Şükür mü edeceğim yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınamak için yaptı ...'²⁶

'Kul sabah kalktığında ya da akşamladığında 'Ya Rabbi! Şu sabahladığım vakitte benimle beraber olan veya senin kullarından herhangi biriyle beraber olan hiçbir nimet yoktur ki sadece ve sadece sendendir. Ve senin hiçbir ortağın da yoktur. Hamd sanadır. Şükür sanadır, ya Rabbi!' derse o sabahın şükrünü ifa etmiş olur. Eğer akşam bunu söylerse akşamın şükrünü ifa etmiş olur.'²⁷

d. Nimetle, nimetin sahibini övmek: Bu da dilin şükürdür. Hatta şükürden ziyade 'hamd'dır. Yani insanın, Allah'ın (cc) karşısında kendi küçüklüğünün farkına varması ve sürekli 'Ya Rabbi, sen bütün eksikliklerden münezzehsin!', 'Ya Rabbi, senden başka hiçbir ilah yoktur!', 'Sen yerin ve göğün sahibisin.', 'Yerde ve gökte olan her şey sana boyun eğmiş ve sana teslim olmuştur.', 'Şüphesiz ki sen, nimetlerinle bizim üzerimizde fazilet sahibisin!' gibi Kur'an'ın ve sünnetin öğrettiği övgü cümleleriyle Rabbini övmesi, yüceltmesi ve tazim etmesidir. Allah'ın (cc) güzel isimlerini saymak, Allah'ı övmenin bir parçasıdır. Misal, 'Ya Rabbi, sen rahmet sahibisin. Sen kerem sahibisin. Sen kâfirleri kahredensin. Sen, gücü her şeyin üzerinde olansın. Sen bütün mülkün sahibisin!' gibi isim ve sıfatlar zikredildiğinde Allah (cc) övülmüş olmaktadır.

26. 27/Neml, 40

27. Ebu Davud, 5073

e. Nimeti Allah'ın taatinde kullanıp masiyette kullanmamak: Bu da bedenın şükürdür. Yani insanın, organlarıyla Allah'a şükretmesidir. Allah (cc) bir nimet verdiğinde o nimeti Allah yolunda kullanmak ve o nimete kendi cinsi mukabilinde teşekkür etmektir." 28

B. İMTİHAN ESNASINDA SABIR

Sabır lügatte, menetmek ve hapsedmek anlamında kullanılır.

İstilahta ise, kişinin Allah'ın (cc) razı olmadığı düşüncelerden, sözlerden ve eylemlerden nefsinı menetmesi ve hapsedmesi anlamına gelir.

Sabrın önemi ve fazileti ile ilgili birçok şey söylenebilir, fakat Resûlullah'ın (sav) şu hadisi sabrın önemini kısaca özetlemektedir:

"Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir şey verilmemiştir." 29

Demek ki Allah'ın (cc) insana verdiği en hayırlı nimet sabırdır.

Âlimler sabrı üç kısma ayırır:

a. Taatlerde sabır: Allah'ın (cc) emrettiklerini yerine getirebilmek ve onda sebat etmek için sabır gereklidir.

b. Nehiylerde sabır: Allah'ın (cc) haram kıldığı şeylerden uzak durabilmek için sabır gereklidir.

c. İmtiharlarda sabır: Allah (cc) insana bela ve musibet verdiğinde Allah'ın kaderine razı olabilmek için sabır gereklidir.

28. bk. Medaricu's Salikin, 2/234

29. Buhari, 1469; Müslim, 1053

C. GÜNAH İŞLEDİĞİNDE İSTİĞFAR ETMEK

İnsanın günahı kaçınması mümkün değildir. Gerek fitratı gerek nefsi ve gerek de şeytanın iğvâsıyla mutlaka günah işleyecektir.

Bahtiyar kişi, günaha takılmayan ve tevbeyle kulluk yürüyüşüne devam eden insandır. Bedbaht kişi ise günaha takılan ve çamura saplanarak günahkâr bir hayata sahip olan insandır.

Günah işledikten sonra kişinin günahında ısrar etmeyip Allah'a (cc) tevbe etmesi, Allah'ı hakkıyla tanıdığını gösterir. Kişi günah işledikten sonra hangi gerekçe ile olursa olsun Allah'a tevbe etmiyorsa, bu onun Allah'ı hakkıyla tanımadığını ve şeytanın tuzağına düştüğünü gösterir. Şeytanın insana oynayacağı en büyük oyunlardan biri, kullun Allah'ın (cc) rahmetinden ümit kesmesini sağlamaktır:

"... Ey (çokça günah işleyerek) nefisleri hakkında aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz ki Allah, bütün günahları bağışlar..."³⁰

Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bir adam, üzerinde yiyeceği ve suyu bulunan hayvanıyla birlikte ıssız bir yerde konaklar. Orada istirahat etmek için hafif bir uyku uyumak ister ve uyur. Uyanınca hayvanını orada göremez. Her tarafta aramaya başlar, ancak bulamaz. En sonunda ümidini keserek kendi kendine 'Haydi, geldiğim yere döneyim ve orada ölünceye kadar uyuyayım.' der. Konakladığı yere döner, ölmek için başını kolunun üzerine koyar. Biraz kestirdikten sonra uyanır. Bir de ne görsün!

30. 39/Zümer, 53

Üzerinde azığı ve suyuyla hayvanı baş ucunda duruyor. İşte Allah, kulunun tevbesine, bu adamın hayvanını bulduğu zamanki sevincinden daha çok sevinir."³¹

"Allah gündüz günah işleyenlerin tevbe etmeleri için gece vakti elini açar. Gece günah işleyenlerin tevbe etmeleri için de gündüz elini açar. Bu durum Güneş'in battığı yerden doğmasına kadar devam eder."³²

Allah (cc) kullarına çok merhametlidir. Yeter ki kul Allah'a tevbe etsin, yeter ki kul Allah'a yönelsin. Allah (cc) rahmeti ile, tevbe eden kullarının günahlarını bağışlar. Çünkü Allah'ın rahmeti çok geniştir:

"... Rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır..."³³

"Allah, yüz tane rahmet yaratmıştır -Allah için yüz parça rahmet vardır- ve her rahmetin arası yer ve gök mesafesi kadardır. Allah, bu merhametinin sadece bir parçasını yer-yüzüne indirmiştir. İnsanlar, cinler ve hayvanlar bu bir parça rahmet sayesinde birbirlerine merhamet eder, birbirlerini sever ve birbirlerinin acılarını paylaşırlar. Hatta bir atın, yavrusunu ezmemesi için ayağını kaldırması, bu bir parça rahmet sayesinde Allah, kıyamet gününde kullarına merhamet etmek için, kalan doksan dokuz tanesini kendi katına saklamıştır."³⁴

"Peygamber'e birtakım savaş esirleri getirilmişti. Esirler arasındaki bir kadın bir şeyler arıyordu. Esirlerin içinde çocuğunu bulduğu zaman onu hemen tutup bağrına bastı

31. Buhari, 6308; Müslim, 2744

32. Müslim, 2759

33. 7/A'raf, 156

34. Buhari, 6000; Müslim, 2752

ve emzirmeye başladı. Peygamber bize dedi ki: 'Ne dersiniz, bu kadın çocuğunu ateşe atar mı?' Dedik ki: 'Hayır, Allah'a yemin olsun ki elinden geldiğince atmamaya çalışır.' Bunun üzerine Peygamber, 'Allah, kullarına karşı bu kadından daha çok merhametlidir.' buyurdu."³⁵

Şeytan, günahları fazla olan kulları, Allah'ın (cc) rahmetinden ümit kestirmek için uğraşır. "Bu kadar günahın var, Allah seni nasıl affetsin!" şeklinde sürekli vesvese verir. Allah'ın rahmetinin genişliğini bilenler bu tuzağa düşmezler. Bilmeyenler ise bu tuzaktan kurtulamazlar.

Sonuç

Her daim Allah'ın (cc) nimetine muhatap olan insan, bu nimetlere şükretmekle mükelleftir; yani Allah'a hakkıyla kul olmak. Eğer bunu yapamıyorsa zıddından kaçınmak için sabretmelidir. Günahlardan ve Allah'ın nimetiyle Allah'a isyan etmekten kaçınmalıdır. Bunu da yapamaz ve günaha düşerse, önünde tevbe kapısı vardır... En büyük günah dahi, tevbeden yüz çevirmekten daha büyük değildir.

Mutluluğun/said olmanın alameti şükür, sabır ve tevbedir.

Metin

"Allah seni taatine yönlendirsin. Bil ki; İbrahim'in (as) milleti olan haniflik, ibadette Allah'ı birlemen ve dini O'na has kılmandır. Allah (cc) bütün insanlara bunu emretmiş ve bütün insanları bunun için yaratmıştır. Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

35. Buhari, 5999; Müslim, 2754

'Ben cinler ve insanları yalnızca bana ibadet etsinler diye yarattım.'³⁶ "

Şerh

Millet-i İbrahim, haniflik nedir?

Bu meselenin iyi bilinmesi gerekir. Çünkü Allah (cc) birçok ayette hem Peygamberimize (sav) hem de tüm insanlara İbrahim'in (as) milletine tabi olmayı emretmiştir. Bununla birlikte Allah (cc) İbrahim'in milletinden yüz çevireni "sefih" diye isimlendirmiştir:

"De ki: 'Allah doğru söyledi. Hanif olarak İbrahim'in dinine uyun. O, müşriklerden değildi.'"³⁷

"Sonra da sana: 'Hanif olarak İbrahim'in milletine uy!' diye vahyettik. O, müşriklerden değildi."³⁸

"İbrahim'in milletinden sefihten başkası yüz çevirir mi?.." ³⁹

Millet-i İbrahim'e tabi olma emrini yerine getirmek için, onu tanımamız ve bilmemiz gerekir. İnsanın bilmediği şeye tabi olması mümkün değildir. Olsa olsa, bilinçsizce taklit eder. Oysa Allah (cc) taklidi değil, bilinçli olarak yapılan ittibayı emreder.

D. MİLLET-İ İBRAHİM

Millet-i İbrahim'in iki tane temel özelliği vardır:

a. İbadette Allah'ı birlemek: Allah (cc) insanları ve cinleri yalnızca kendisine ibadet etmeleri için yaratmıştır. Millet-i İbrahim'den olmak isteyen birinin ilk önce ibadette

36. 51/Zâriyat, 56

37. 3/Âl-i İmran, 95

38. 16/Nahl, 123

39. 2/Bakara, 130

Allah'ı birlemesi gerekir. İbadette Allah'ı (cc) birlemeyen bir kişi, Millet-i İbrahim'den olamaz.

b. Müşriklerden teberri etmek: Allah'ı (cc) ibadette birlemeyenlerin, yani müşriklerin hem inançlarından hem de kendilerinden uzak/berî olmak, Millet-i İbrahim'in ikinci özelliğidir:

"Sizin için İbrahim'de ve onunla birlikte olan (müminlerde/resûllerde) güzel bir örneklik vardır. Hani onlar, kavimlerine demişlerdi ki: 'Biz, sizden ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinizden berîyiz/uzagız.' "40 41

"(Hatırlayın!) Hani İbrahim babasına ve kavmine: 'Şüphesiz ki ben, sizin ibadet ettiklerinizden berîyim/uzagım.' demişti. "42

Millet-i İbrahim'den olmak isteyen birinin, ibadette Allah'ı (cc) birlemesi ve ibadette Allah'ı birlemeyenlerden teberri etmesi gerekir. İkisi veya ikisinden biri eksik olduğunda kişi Millet-i İbrahim'den olamaz. Velew onun milletinden olduğunu diliyle söylese de.

E. ZÂRİYAT SURESİ'NİN 56. AYETİNİN AÇIKLAMASI

"Ben cinler ve insanları yalnızca bana ibadet etsinler diye yarattım. "43

Bu ayetle ilgili bilinmesi gereken birkaç mesele vardır:

1. Bu ayette hasr vardır

Hasr; bir Arap dili kuralıdır. Gayesi; bir şeyi bir çerçeve-

40. 60/Mümtehine, 4

41. Ayetin tefsiri için bk. Tevhid Dergisi, 68. Sayı, Mümtehine 4-6. Ayetler Bağlamında Millet-i İbrahim, s. 4

42. 43/Zuhruf, 26

43. 51/Zâriyat, 56

ye hapsetme, onunla sınırlama ve onun dışındaki şeyleri nefyetme/olumsuzlamadır. Türkçe'deki tam karşılığı "başka hiçbir şey için değil, sadece ve sadece şunun için" şeklindedir.

Bu anlamı elde etmek için kullanılan birkaç yöntem vardır. Bunlardan biri; Kelime-i Tevhid ve Zâriyat Suresi'nin 56. ayetinde gördüğümüz, olumsuzluk bildiren edattan sonra istisna bildiren bir edat kullanmaktır.

Ayette "وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ/Ben insanları ve cinleri yaratmadım." diyerek olumsuz bir üslup kullanılmış, sonra "إِلَّا لِيَعْبُدُونِ/Bana ibadet etmeleri müstesna" denerek istisna yapılmıştır. Böylece ayetin anlamı şöyle olmuştur: İnsanları ve cinleri başka hiçbir şey için değil, yalnızca/sadece/munhasıran bana kulluk etsinler diye yarattım.

Şöyle bir örnekle açıklamamıza devam edelim: "Ali geldi."

Bu cümlede anlatılmak istenen, Ali'nin gelişidir. Ali'nin dışında bir insan gelmiş de olabilir, gelmemiş de olabilir. Ancak aynı cümleyi, "Hiç kimse gelmedi, Ali müstesna" diye yazdığımızda anlam değişir. Burada hem Ali'nin gelmesi hem de onun dışında hiç kimsenin gelmemiş olması söz konusudur. İşte buna Arapça'da hasır denir. Bu kalıp, anlam yönünden çok kuvvetli olduğu için itikadi meseleler bu üslupla ifade edilmiştir.

Başka bir örnek: "Kelime-i Tevhid"

Kelimenin aslı, "La ilahe/İlah yoktur, illallah/Allah müstesna" şeklindedir. Aynı cümle "Allah ilahdır." şeklinde olsaydı bu kadar kuvvetli olmayacaktı. Sadece Allah'ın

uluhiyeti ispat edilecek, O'nun dışında ilahlık iddiasında bulunan varlıklara değinilmemiş olacaktır.

Hasr olunca anlam; "İlah sadece, yalnızca Allah'tır ve ondan başka hiçbir ilah yoktur." şeklinde oldu. Uluhiyet hem Allah'a ispat edildi hem de diğer varlıklardan nefyedildi.

Buna göre Allah (cc) bu ayette insanı, sadece ve sadece kendisini ibadette birlemesi için yarattığına özellikle vurgu yapmıştır.

2. İnsanın yaratılış sebebi nedir?

Allah (cc) Kur'ân-ı Kerim'in birçok yerinde insanın sebepsiz yere, başıboş yaratılmadığını beyan etmiştir:

"Yoksa sizi, boşu boşuna/amaçsız yarattığımızı ve bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?"⁴⁴

"Yoksa insan (emredilmeden, nehyedilmeden, bir şeriata tabi tutulmadan) başıboş bırakılacağını mı sandı?"⁴⁵

"Allah (cc) insanı başıboş yaratmadıysa ne için yaratmıştır? İnsanın yaratılış sebebi nedir?" İşte Zâriyat Suresi'ndeki bu ayet, insanın yaratılış sebebini bizlere açıklıyor. Allah (cc) bu ayetle insanları ve cinleri "Sadece ve sadece kendisine ibadet etsinler" diye yarattığını beyan ediyor.

Mümin bu şuura sahip olmalıdır. Yaratılış gayesini bir an olsun aklından çıkarmamalıdır. Aksi hâlde her anı imtihan olan dünya hayatında, imtihanı başarıyla bitiremez. Şöyle ki; insan sürekli tercih yapmak, yaptığı tercihleri

44. 23/Mü'minûn, 115

45. 75/Kiyâmet, 36

bir öncelik sırasına göre düzenlemek zorundadır. Ne için yaratıldığını bilen insan, tercihleri konusunda nettir. Tercihler -meşru olanlar- arasındaki önceliği de nettir. O da ubudiyet, yani Allah'a (cc) kulluktur. Zira o, bunun için yaratılmıştır. Varlık amacı Allah'a kulluk etmektir.

Örneğin, rızkını talep eden bir işçiden, Allah'ın (cc) razı olmadığı bir şey istendiğinde onun önünde iki yol belirir: Ya istenilene yapacak ya da reddedecektir. "Allah'a kul olmak asli gayedir." şuurunda olan bir kul, rızık için Rabbinin gazabına razı olmaz. Bu bilinçte olmayanlar ise bir maaş, ikramiye ya da daha rahat imkânlar için Allah'ın (cc) razı olmadığı bir şartı kabul edebilir.

Evlenecek olan bir genç de böyledir. Cahiliye toplumunun, Allah'ın (cc) rızasına uygun olmayan ya da Allah'a kulluk vazifesi ile çelişen birçok talebi olabilir. Gaye konusunda karışıklık yaşayanlar evliliği tercih edip, Rablerinin rızasını çığneyebilmektedir. Ancak "Benim tek gayem Allah'a kulluk etmek, bu da hayatın her alanında O'nun rızasına göre yaşamaktır." diyenlerin tercihleri de bu yönde olmaktadır.

Ayetimize birebir örnek olması açısından konuyu biraz daha açalım:

Allah (cc) insanları kendine ibadet etsinler ve bu noktada O'nu birlesinler diye yaratmıştır. Aynı şekilde Allah'ın dışında uluhiyet iddiasında bulunan tağutlar da insanların kendilerine iman etmesini ve kulluk yapmasını ister.

Bunun en bariz örneği insanları yöneten, onlara kanunlar yapan ve bu hâliyle Allah'a (cc) başkaldıran, uluhiyet iddia-

sında bulunan yönetimlerdir. Muvahhid, hayatını devam ettirirken sıklıkla bu taleplerle karşı karşıya kalır... Bunun örneklerinden biri de okullardır. Bu sistem, eğitimlerine dahi "Millî Eğitim" diyerek amaçlarının ne olduğunu çok net bir şekilde belli etmiştir. Şu maddeye bakıldığında ne yapmak istedikleri ve bu çocuklara eğitimi zorunlu kılmalarındaki sebep anlaşılacaktır:

Millî Eğitim Kanunu, Madde 2: "Türk Millî Eğitimnin genel amacı, Atatürk inkılaplarına ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Türk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan millî, demokratik, lâik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek"

Bu eğitim sonucunda oluşmuş zihniyete örnek olması açısından ve "Atatürkçülük"le kastettiklerinin ne olduğuna dair şu örnekler yeterli olsa gerekir:

Şair Edip Ayel, And isimli şiirinde putperest bir ruh hâliyle coşmuş ve şöyle demiştir:

**"Cennetse bu yurt, sen onu buldundu harabe,
Bir gün olacaktır anıtın Türklüğe Kâbe"**

Başka bir örnek:

**"Zindan gibi kesilen ruhlara bir nur gibi doğdun
Türk ırkının en son ulu peygamberi oldun"**

**Tutsak seni layık, yüce Tanrıyla müsavi/eşit
Ölmez bize cennetlerin ufkundan inen ses
İnsanlar ölür Türklüğe Allah olan ölmez"**

Bir diğer putperest Kemaleddin Kamu ise şöyle demiştir:

"Kâbe Arap'ın olsun

Çankaya bize yeter"

Allah'ı (cc) ibadette birlemesi gerektiğini bilen bir Müslim'in karşılaşacağı en ciddi problemlerden biri budur. Eğitimin ihtiyaç olması, sistem tarafından zorunlu kılınması, yapılan bilinçli propagandayla toplumda ortak kabul hâline gelmesi muvahhidleri iyice zorlar.

Bir yanda sadece Allah'a (cc) kulluk etmek ve O'nu birlemek, diğer yanda tağutların kendilerine kulluk talebi ...

Oysa bizden önceki Müslimler daha ağır seçeneklerle karşı karşıya kaldılar:

Yurtlarından çıkarılmak ya da tağutlara kulluk,

Hendeklerde canlı canlı yakılmak ya da tağutlara kulluk,

Demir testerelemlerle ikiye bölünmek ya da tağutlara kulluk,

Zindan ya da tağutlara kulluk ...

Her seferinde onlar zor olanı seçip Rablerine yöneldiler. Onlara bunu yaptıran, yaratılış gayelerinin net ve açık olmasıydı. Asıl olana göre tercihlerini belirliyorlardı. Bugün bu ayetleri tefsir eden, ağlamaktan şiş şiş olmuş gözlerle bu ayetleri anlatan ve slogan olarak afili cümleler kuranlar ... sıra yaşamaya gelince yan çiziyorlar. İslami kitaplar

yazıyor, İslami konferanslar veriyor; ancak İslami bir hayat yaşamıyorlar. Allah'a kulluk ile sisteme kulluk arasında sıkışınca, tercihlerini sistemden yana kullanıyorlar...

3. Allah'ı (cc) ibadette birlemenin/tevhidin delili nedir?

Allah (cc) insanı kendisine ibadet/kulluk etsin diye yaratmıştır ve bu, aynı zamanda İbrahim'in milleti, yani tevhid yoludur, demiştik.

Bu açıklamalardan anlıyoruz ki; insanın Allah'a (cc) karşı ilk ve en önemli sorumluluğu, O'na (cc) kulluk etmek, ibadette O'nu birlemektir. Peki, insan bunu nasıl öğrenir? Bu sorumluluğun delili nedir?

Allah'a (cc) karşı tüm sorumluluklarımızda ilk temel kaidemiz şudur:

Bir sorumluluk ya fitratla bilinir ya da şer'i delillerle... Birincisine fitri delil, ikincisine şer'i delil denir.

Fitri delil: Allah'ın insan fitratına yerleştirdiği, harici bir uyarıcı olmasa dahi insanın kendi aklıyla bilebileceği sorumluluklardır.

Şer'i delil: İnsanın aklıyla bilemeyeceği, ancak Kitap ve elçinin bildirmesiyle öğreneceği sorumluluklardır.

İkinci temel kaidemiz ise şudur:

Bir şey fitratla biliniyorsa, kimsenin o konuda özrü olamaz. Zira Allah (cc) meselenin delilini insanın fitratına yerleştirmiştir.

Bir şey şeriatla biliniyorsa, o bilgi insana ulaşınca dek

kişi mazur olur; ancak bilgi ulaştığı an, özü ortadan kalkar. Namazın ve orucun farzıyeti, içkinin haram olması gibi. Kişi, Kur'an ve sünnet -şer'i delil- kendisine ulaştıncaya kadar bu sorumluluklara karşı mazurdur.

Allah'a (cc) kulluğun/tevhidin delili fitridir!

Tevhid, yani Allah'ı (cc) ibadette birleyip, hiçbir şeyi O'na şirk koşturmak, fitratla sabit olan bir meseledir... Şimdi bunun delillerini inceleyelim:

"(Hatırla!) Hani Rabbin Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendilerine şahit tutarak: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' demişti. Demişlerdi ki: 'Evet! (Sen bizim Rabbimizsin!) Şahit olduk.' (Bu,) kıyamet günü: 'Biz bundan habersizdik.' dememeniz içindir. Ya da: 'Babalaramız daha önce şirk koşturmuştu. Biz ise onlardan sonra gelen (ve onları taklit eden) bir nesiliz. Batıl ehlinin yaptıkları yüzünden bizi helak mı edeceksin?' dememeniz içindir."⁴⁶

Bu, misak ayetidir. Allah (cc) insanları yaratmadan önce, onlar henüz ruhlar âlemindeyken, "kendi zatını Rab olarak tanıyacaklarına ve yalnızca O'na kulluk edeceklerine" dair onlardan bir söz almıştır. Bu sözü almasının hikmetini de şöyle açıklamıştır: "Ta ki kimse "Babalarımız şirk koşturmuştu." ya da "Biz onlardan sonra gelen (mukallid) bir toplumuz." demesin.

Sonra Allah (cc), bu sözün gereğini fitrat kılıp insan kalbine/aqlına yerleştirmiştir. Onu yaratırken bu fitrat üzere yaratmıştır:

"Yüzünü (hiçbir şeyi Allah'a ortak koşturmayan muvahhid)

46. 7/Arâf, 172-173

bir hanif olarak dine çevir. Allah'ın insanları yarattığı fitrata (uy). Allah'ın yaratmasında değişiklik yoktur. (Herkesi tevhid fitratı üzere yaratmıştır.) İşte dosdoğru din budur. Ancak insanların çoğu bilmezler."⁴⁷

Bu ayette Allah (cc) **hanif olarak** dine, yani fitrata dönmeyi emrediyor. Ve akabinde Allah'ın, tüm insanları üzerine yarattığı tıynetin fitrat olduğunu ve bunda değişiklik olmadığını izah ediyor.

Allah Resûlü de (sav) fitrat deliline işaret ediyor:

"Her doğan çocuk fitrat üzere doğar ... "⁴⁸

"Her çocuk İslam milleti üzere doğar."⁴⁹

Buradan anlıyoruz ki; Allah'ın insanları fitrat üzere yaratması, İslam üzere yaratmasıdır. Kudsi bir hadiste şöyle buyruluyor:

"Kuluma ihsan ettiğim her şey helaldir. Ben kullarımın hepsini hanif olarak yarattım. Sonra şeytanlar gelip dinlerinde onları şaşırttı. Kendilerine helal kıldığımı, şeytan haram kıldı. Hakkında hiçbir delil indirilmemişken, bana şirk koşmalarını onlara emretti. Allah yer ehline nazar etti, Kitap Ehli bir kesimin haricinde Arap ve Acemlerin hepsine gazap etti."⁵⁰

Hadis, Rûm Suresi'nin 30. ayetini destekliyor. Allah'ın (cc) tüm kullarını istisnasız olarak fitrat üzere yarattığını, aslolanın tevhid olduğunu, şirkin sonradan şeytanların saptırmasıyla ortaya çıktığını belirtiyor.

47. 30/Rûm, 30

48. Buhari, 1385; Müslim, 2658

49. Müslim, 2658/23

50. Müslim, 2865; Ahmed, 17484

Hadis, ikinci bir anlama daha işaret ediyor:

Allah (cc) yeryüzüne nazar ediyor. Ehl-i Kitap'tan çok az bir grup müstesna, yeryüzünün kalanına şiddetli şekilde buğzediyor. Arap ya da Acem fark etmeksizin insanlığın tümüne...

Aklımıza şöyle bir soru gelebilir: Allah (cc) neden buğzediyor ki? Oysa İsa'dan (as) sonra peygamber gelmemiş, Kitap inmemiş, tüm yeryüzünü cehalet sarmış... Ve onlar bilmiyorlar. Atalarını taklit ediyorlar. Saptırıcı âlimler onları aldatıyor. Roma ve Persler siyasi bir azgınlık sergiliyorlar...

Cevabı açık: Çünkü tevhidin delilini fitratlarında, kalplerinde ve özlerinde taşıyorlar. Bu sebeple mazur kabul edilmiyor ve Allah'ın şiddetli buğzuna muhatap oluyorlar.

Bu buğzdan kurtulan tek taife, Ehl-i Kitap'tan bir azınlık! Peki, neden? Çünkü onlar fitratın peşine düşmüş, akıllarının erdiği kadarıyla, şirk koşmadan Allah'ı (cc) birlemişler.

Bu konunun daha iyi anlaşılması için yaşanmış ve güvenilir kaynaklarda yer alan birkaç örnek vermek istiyorum:

Bu örneklerden biri Zeyd b. Amr b. Nufeyl'dir (rh)!

İbni Ömer (ra) anlatıyor:

"Allah Resûlü, henüz kendisine vahiy gelmediği (peygamber olmadığı) sıralarda, bir gün Beldeh Dağı'nın eteklerinde, Zeyd b. Amr b. Nufeyl ile karşılaştı. Orada bir sofraya oturarak onu, içinde et de bulunan yemeğe davet etti. Zeyd o eti yemekten çekinip Resûlullah'a şöyle dedi: 'Ben sizin putlarınıza kestiğiniz etlerden yemem. Ben ancak Allah'ın

ismi anılarak kesilen etlerden yerim.' Zeyd b. Amr, putlara kestikleri hayvanlardan dolayı Kureyş'i ayıplardı. Onların bu fiillerini inkâr etmek ve Allah'ı tazim etmek için şöyle derdi: 'Koyunu yaratan Allah'tır. Onun için semadan su indirir. Onun için yerden bitki bitirir. Sonra siz o koyunu Allah'tan başkasının adına kesiyorsunuz!' ⁵¹

Başka bir rivayet ise şöyledir:

"Zeyd b. Amr b. Nufeyl, Şam'a gitti. Orada, tabi olacağı bir dini araştırıyordu. Yahudilerden bir âlimle karşılaştı. Ona dinlerinden sordu ve dedi ki: 'Belki ben, sizin dininize girerim. Dininizin nasıl olduğunu bana söyle.' Yahudi de ona dedi ki: 'Allah'ın gazabından payını almadıkça bizim dinimize giremezsin.' Zeyd de 'Ben zaten Allah'ın gazabından kaçıyorum. Ben onun gazabından hiçbir şeyi yüklenemem ve benim buna gücüm yetmez. Sen bana, başka bir din gösterebilir misin?' dedi. Yahudi ona, 'Böyle bir din bilmiyorum. Ancak hanif olursan bu dediğin olur.' dedi. Zeyd, 'Hanif nedir?' diye sordu. Yahudi, 'O, İbrahim'in dinidir. O, Yahudi de değildi, Hristiyan da. O, yalnızca Allah'a ibadet ediyordu.' diye cevap verdi. Bunun üzerine Zeyd, Yahudi'nin yanından ayrılıp Hristiyan âlimlerinden biri ile görüştü. Ona da dini hakkında sorular sordu ve ona, 'Belki ben, sizin dininize girebilirim. Dininizin ne olduğunu bana anlat.' dedi. Hristiyan ise 'Sen, Allah'ın lanetinden payını almadıkça bizim dinimize giremezsin.' dedi. Zeyd de 'Benim buna gücüm yetmez. Sen bana, kendisinde bu söylediğin şey bulunmayan bir din gösterebilir misin?' dedi. Hristiyan ona, Yahudi'nin söylediği gibi 'Ben böyle bir din bilmiyorum. Ancak hanif olursan bu dediğin olur.'

dedi. Bunun üzerine Zeyd, Hristiyan'ın da yanından ayrıldı. O, Yahudi ve Hristiyan'ın İbrahim hakkında ittifak ederek söyledikleri tavsiyeye razı oldu. Ellerini göğşe doğru kaldırıp 'Ey Allah'ım, ben seni şahit tutuyorum ki, ben İbrahim'in dini üzereyim!' dedi."⁵²

Birinci rivayete dikkatle baktığımızda, Zeyd (rh) müşriklerle, "Sizin putlarınıza kestiğiniz etlerden yemem." diyor. Bu, tevhidin ta kendisidir. Peki, Zeyd bu bilgiyi nasıl elde etti?

"Koyunu yaratan Allah'tır. Onun için semadan su indirir. Onun için yerden bitki bitirir. Sonra siz o koyunu Allah'tan başkasının adına kesiyorsunuz!"

Evet, Zeyd yaratma delilinden yola çıkarak Allah'ın (cc) ibadette birleşmesi ve hiçbir şeyin O'na şirk koşulmaması gerçekliğine ulaştı. **Zeyd'in fitratında var olan bu bilgi, onda olduğu gibi her insanda vardır.** Her insan, fitraten şunu bilmektedir: Yaratan kimse ibadeti hak eden de odur. Zeyd, bu fitri bilginin peşine düştü, düşündü, yoruldu ... O karanlıklar içinde Allah (cc) ona hidayet ihsan etti.

Diğer insanlar ise, vicdanın/fitratın sesine kulak vermedi, atalarını taklit etti. Allah da (cc) onları saptırdı.

Bu örneklerden bir diğeri de Amr b. Abese'dir (rh)!

"Ben cahiliyedeiken, insanların putlara taptıkları (için), sapkınlık üzere olduğunu ve hiçbir şey/din üzere olmadıklarını biliyordum. Sonra Mekke'de bir adamın birçok hakikatten söz ettiğini duydum. Bunun üzerine deveme bindiğim gibi Mekke'ye vardım. Kavmi rahat bırakmadığı için Allah Resûlü'nün (sav) gizlendiğini duydum. Bunun üzerine etrafımı

kollayarak yanına girdim ve sordum: 'Sen kimsin?' Allah Resûlü, 'Ben bir peygamberim.' dedi. Ben de 'Peygamber nedir?' diye sordum. '(Yani) beni Allah gönderdi.' diye açıkladı. 'Seni ne ile gönderdi?' diye tekrar sordum. 'Akrabalarla bağı kesmemek, putları kırmak, Allah'ı birlemek/tevhid etmek, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamak ile (gönderdi).' dedi. 'Senin bu inancını paylaşan başka kimseler var mıdır?' diye sormaya devam ettim. 'Bir hür ve bir köle.' diye cevap verdi. (O zaman ona iman eden yalnızca Ebu Bekir ve Bilal'di.) Ben, 'Öyleyse ben de sana tabi olacağım.' dedim. Allah Resûlü, 'Sen bugün bunu yapamazsın. Hâlimi ve insanların hâlini görmüyor musun? Şimdi ailene dön. Benim tam anlamıyla zuhur ettiğimi duyduğun zaman bana gelirsin.' buyurdu."⁵³

Rivayete dikkat edilirse, Amr bin Abese "insanların sapıklıkta olduğunu ve hiçbir şey üzere olmadıklarını" biliyor. Peki, bu kaniya nasıl varıyor? Onların putlara ibadet ettiğini söylüyor. Oysa rivayetin devamında nübüvvet, risalet vb. kavramları bilmediğini anlıyoruz.

Peki, ona putlara tapmanın sapıklık olduğunu kim öğretti? Elbette fitrat! Çünkü fitrat/akıl, ellerimizle yaptığımız putun hiçbir şey yaratamayacağını, ona sunulan ibadetleri görmediğini ve duymadığını bilir.

Yaratamayan ilah olamaz! Bu gayet açık bir hükümdür. Elleriyle yaptığına tapan sapıktır! Bu da gayet açık bir hükümdür. Peki, neden bazı insanlar bunu anlıyor, bazıları anlamıyor? Her insanın fitratı, sahibine bu bilgiyi söyler. Kimisi Allah'ın verdiği akı kullanır, bu sesin peşine düşer.

53. Müslim, 832

Kimisi de atasını, hocasını, pirini takip eder. Bu sese kulak vermez. Taklitle yetinir.

Bu mesele, İslam'ın en açık meselelerindedir. Bir insan Allah'a şirk koşuyor, O'nu (cc) ibadette birlemiyorsa, müşriktir. Fıtrat/akıl oldukça da mazereti yoktur. Vele ki Allah'a inanıyor olsun veya bir nebiye müntesip olsun, sonuç değişmez. Kişinin "Allah'a ve peygamberlerine inanıyorum." sözü, şirkle beraber insana fayda sağlamaz. Buna örnek olarak Mekkelileri verebiliriz. Onlar Allah'a şirk koşan bir toplumdur. Ancak bununla beraber; Allah'a inanıyor, İbrahim'in (as) ümmeti olduklarını söylüyorlardı:

"De ki: 'Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Kulakların ve gözlerin sahibi kimdir? Kimdir ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkartan? İşleri çekip çeviren/yöneten kimdir?', '**Allah'tır. diyebilecekler.** De ki: 'Öyleyse korkup sakınmaz mısınız?'⁵⁴

"De ki: 'Eğer biliyorsanız (söyleyin) yer ve içindekiler kime aittir?', 'Allah'a aittir.' diyebilecekler ... De ki: 'Öğüt almaz mısınız?' De ki: 'Yedi göğün ve büyük arşın Rabbi kimdir?', 'Allah' diyebilecekler ... De ki: 'Korkup sakınmaz mısınız?' De ki: 'Her şeyin mülkünü/yönetimini elinde bulunduran kim? O her şeyi koruyup himaye ederken, kendisine karşı kimsenin himaye edilemeyeceği kimdir? Şayet biliyorsanız (söyleyin kimdir o)?', 'Allah' diyebilecekler. De ki: 'Nasıl oluyor da böyle büyüleniyor (şirkle aldanıp hakka karşı geliyorsunuz)?'⁵⁵

Kendilerini İbrahim Peygamber'e nispet ediyorlardı. İnanç ve eylemlerinin İbrahim'in (as) dini olduğunu düşü-

54. 10/Yûnus, 31

55. 23/Mü'minûn, 84-89

nüyorlardı. **Delil olarak**; Kâbe'ye sahip çıkıyor, hacılara su dağıtıyor, kurban kesiyor ve sadaka veriyorlardı.

Ancak tüm bunların Allah (cc) katında onlara faydası olmayacaktır. Çünkü şirk; inanç ve amel adına her şeyi boşa çıkaran bir illettir:

"Andolsun ki sana ve senden önceki (resûllere): 'Şayet şirk koşarsan bütün amellerin boşa gider ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun.' diye vahyedildi."⁵⁶

Allah Resûlü (sav) geldiğinde onlar bu hâldeydi ... Birçoğu onun davetine karşı çıktı ve yalnızca azınlık bir grup iman etti. Allah Resûlü (sav) geçmişte yaşayıp, onu görmeden vefat edenlerin şirk üzere olduklarına hükmetti, ölülerinin ateşte olduğunu haber verdi.

Peki, neden?

Çünkü Allah'a (cc) karşı ilk sorumlulukları olan tevhi-di çiğnemiş, Allah'a şirk koşmuşlardı. Evet, onlara bir peygamber gelmemiş ve onları uyarmamıştı. Altı asır boyunca süren zifiri karanlık bir cahiliye yaşanmıştı. Ancak fitrat vardı. Onlar fitratın sesine sağır kesilmiş, fitrata kulak veren azınlığı önemsememiş ve çoğunluğun yoluna uymuşlardı:

"Bir adam Allah Resûlü'ne (sav) dedi ki: 'Ey Allah'ın Resûlü! Benim babam nerededir?' Allah Resûlü, 'Ateştedir.' dedi. Adam arkasını dönüp gidecekken Allah Resûlü dedi ki: 'Benim babam da senin baban da ateştedir.'"⁵⁷

56. 39/Zümer, 65

57. Müslim, 203

Aynı hadisi İbni Mace, Abdullah b. Ömer'den (ra) naklediyor:

"Bir bedevi Allah Resûlü'ne gelerek 'Ey Allah'ın Resûlü, benim babam cahiliyede akrabayı gözetirdi.' dedi. Onun iyiliklerini saydı ve 'O nerededir?' diye sordu. Allah Resûlü, 'Ateşte.' buyurdu. Bu, bedevinin zoruna gitti. 'Ey Allah'ın Resûlü, senin baban nerededir?' dedi. 'Hangi müşrikin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele.' buyurdu. Daha sonra bedevi Müslim oldu. O şöyle diyordu: 'Allah Resûlü bana beni yoran bir sorumluluk yükledi. Hangi kâfirin kabrine uğradıysam onu ateşle müjdeliyorum.'"⁵⁸

O dönemde yaşamış ve ölmüş kim varsa "salih amel" sahipleri olsalar dahi ateşle müjdelenmiştir. Bunun tek nedeni; bilmeden, cahilce ve atalarının yolunun hayırlı bir yol olduğu teviliyle Allah'a (cc) yapmaları gereken ibadeti O'ndan başkasına/başkalarına yapmalarıdır.

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah şöyle buyurmuştur:

"Rabbimden annem hakkında istiğfarda bulunmak için izin istedim. İzin vermedi. Kabrini ziyaret etmek için izin istedim. Buna izin verdi."⁵⁹

İstiğfar/bağışlanma dilemek müşrikler için yasaklanmıştır. Ve Allah Resûlü'nün annesi de olsa Allah'a şirk koştuğu için Allah (cc) onu affetmemiştir.

Anlıyoruz ki; tevhid ve şirk konusu İslam'ın en temel meselesidir. Zira o, insanın yaratılış gayesidir. Yine anlıyoruz ki; Allah'a inanan, salih ameller yapan ve bir nebiye

58. İbni Mace, 1573

59. Müslim, 976

müntesip olan insanlar; şirk koşuyorsa bu sayılanların hiçbir ehemmiyeti yoktur.

Yine anlıyoruz ki; her insanın fitratına tevhid kodlandığı için, tevhid konusunda hiçbir insanın mazereti yoktur.

Bu nokta doğru anlaşılırsa, yol kesicilerin yaptığı birçok tahrifat kendiliğinden anlaşılır ve zararı defedilir.

Onlar, âlimlerin ancak şeriatla bilinmesi mümkün olan meselelere dair sözlerini alıyor; sonra ondan bir hüküm çıkarıyor; sonra da onu dinin tüm meselelerine tatbik ediyorlar.

Örneğin, birçok fıkıh kitabında şu tarz ifadeler bulabiliriz:

"Bir insan namazın vacip olduğunu inkâr ediyorsa, ona anlatılır; anlatıldıktan sonra inkâra devam ederse onun kâfir olduğuna hükmedilir."

Bu tarz açıklamalara bakıyor ve demek ki "cehalet özürdür" diyorlar. Bunun için âlimler önce anlatıyorlar/hücceti ikame ediyorlar, daha sonra cehaleti izale ettikten sonra tekfir ediyorlar, diyorlar.

Oysa şu nokta gözden kaçırılıyor: Namazın vacip olduğu insanların fitratına yerleştirilmiş bir bilgi değildir. "Allah yaratıcıysa o zaman namaz da vaciptir." tarzında bir delillendirme yoktur. Namazın vacip olduğu, nasıl kılınacağı, kaç vakit olduğu vb. meselelerin hepsi bir peygamberin gönderilmesiyle bilinebilecek meselelerdir. Bu sebeple bakılır: Peygamber vasıtasıyla bilinmesi mümkün olan bu bilgi şahsa ulaşmış mıdır, ulaşmamış mıdır? Şayet ulaşmış

ve kişi buna rağmen inkâr ediyorsa, küfrüne hükmedilir. Hüküm ona ulaşmamışsa mazur kabul edilir.

Tevhid ve şirk ise, tamamen farklıdır. Zira onun delili her insanın fitratında mevcuttur. Hâliyle akleden her insan tevhidden sorumludur.

Kaldı ki; bu tip nakilleri bugün gündeme getirmek, en basit hâliyle cehalet, değilse tahriftir. Çünkü; Allah'ın kendisinden söz aldığı, fitrat üzere yaratılmış, kendisine Kur'ân ulaşmış, Resûl'ün davetini işitmiş bir insana daha ne ulaşacaktır ki? Kur'ân okuyan bir adama Kur'ân, yani Allah (cc); hüccet ikame edemiyor mudur? Allah Resûl'ünün, tevhidin ikrarı ve şirkin izalesi üzerine kurulu sireti, yani Resûlullah (sav); hüccet ikame edememiş midir?

Metin

"Eğer Allah'ın seni, yalnızca kendisine ibadet etmen için yarattığını öğrendiyse bil ki; Namaz, abdest ile beraber namaz olarak isimlendirildiği gibi, ibadet de ancak tevhid ile beraber ibadet diye isimlendirilir. Abdest, onu bozan unsurlardan bir tanesi ile bozulduğu gibi, tevhid de şirk ile bozulur."

Şerh

F. İBADET NEDİR?

İbadet kelimesi Arapça'da "a-be-de" kökünden türemiştir. İfade ettiği mana "tezellül"dür. Araplar, üzerine basılan yola, "a-be-de" kelimesini kullanarak "tarikun muabbed (ezilmiş yol)" derler.

Öyleyse kul; boyun eğen, kul olduğu merci karşısında

edilgen olandır. Araplar tüm hâkimiyeti efendisinin elinde olan ve kendi hayatıyla ilgili söz hakkına sahip olmayan insanlara bu manayı gözeterek "abd (köle)" demişlerdir.

İbadetin, ibadet diye isimlendirilebilmesi için kendisinde birtakım şartları bulundurması gerekir. Bu şartlar yerine gelmediğinde bir şey zahiren ibadet gibi görünse de ona ibadet denmez. Her ibadetin, kabul edilebilmesi için gereken bazı özel şartları olmakla birlikte hepsinin temelinde sadece bir şart vardır. Bu şart yerine gelmediğinde velev kişi o ibadetin özel şartlarını yerine getirse de kişiye fayda vermez. Öyleyse, her ibadette bulunması gereken temel şart nedir?

Konunun daha iyi anlaşılması için şeyhin ^(rh) verdiği örneği verelim; abdest, namazın kabul olması için gerekli olan özel bir şarttır. Abdesti olmadan namaz kılanın namazı kabul edilmez. Abdestsiz kılınan bir namaz kabul olmadığı gibi tevheidsiz eda edilen hiçbir ibadet de kabul edilmez. Çünkü tevhid, her ibadetin temel şartıdır.

Namazın, abdest olmadan olmayacağı herkes tarafından bilinir. Şeyh de ^(rh) herkesin bildiği bir örnek üzerinden konuyu anlatarak, net bir şekilde anlaşılmasını sağladı. Buradan kendimize şöyle bir ders çıkarabiliriz:

Davetçiler, dini anlatırken, karşıdakilerin anlayacağı şekilde anlatmalıdır. Bunun da en güzel yolu bilinen şeyler üzerinden misal vermektir.

Kur'ân ve sünnette en hayati meseleler misal üzerinden anlatılmıştır. Çünkü soyut meseleler örnekler aracılığıyla somut hâle gelir. Bu da meselenin daha iyi anlaşılmasını

sağlar. Dinin aslı ve temeli olan tevhid ve şirkin örnek üzerinden anlatılması bu meselenin önemini gösterir:

"Allah'ın (tevhidi) nasıl örneklediğini görmedin mi? Güzel söz (Lailaheillallah), kökü sabit, dalları ise gökyüzüne ulaşmış güzel bir ağaç gibidir. (O ağaç) Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. İnsanlar öğüt alsınlar diye Allah onlara örnekler veriyor. Kötü söz (şirk) ise kökü yerden koparılmış, istikrarı olmayan kötü bir ağaç gibidir. Allah, iman edenleri dünya hayatında da ahirette de sabit sözle (Lailaheillallah) sapaşğlam kılar. Allah zalimleri saptırır ve Allah dilediğini yapar."⁶⁰

Bu ayetlerde Allah (cc) Kelime-i Tevhid'i kökü sağlam bir ağaca benzetmiştir. Tevhidi, Arapların en iyi bildiği ağaçla zihinlerde sağlamlaştırmıştır.

"(Tevhid ve şirki anlamanız için) size, kendi nefislerinizden bir örnek verdi: Köleleriniz arasında size verdiğimiz rızka ortak olan, kendinizden korktuğunuz gibi onlardan korktuğunuz, sizinle eşit olanlar var mıdır? İşte ayetleri, akleden bir topluluk için böylece açıklarız."⁶¹

Tevhid ve şirk, Arapların hayatının en önemli parçası olan köle örneğiyle anlatıldı. Nasıl ki köle, efendisinin malında ortak değildir, hiçbir akıl bunu kabul etmez; o hâlde Allah'ın (cc) yarattığı varlıklar, nasıl ilah denilerek Allah'a denk/ortak tutulur!

Benzeri bir örnek Zümer Suresi'nde verilir:

"Allah (müşrik ve muvahhid için) bir örnek verdi: Efendi-

60. 14/İbrahim, 24-27

61. 30/Rûm, 28

leri kendisi hakkında çekişip duran bir köleyle yalnızca bir efendiye teslim olmuş bir köle ... Bu iki örnek bir olur mu hiç? Hamd, Allah'adır. Bilakis, onların çoğu bilmiyorlar."⁶²

Seçilen örnekler, toplumda yaygın olan ve herkesin hayatında yer etmiş misaller olmalıdır. Aksi hâlde etkili olmaz. Çünkü tevhidi kendisine benzettiğimiz örnek, muhatabın yanında apaçık olmak zorundadır. Ta ki örnek üzerinden tevhidi anlayabilsin.

Günümüzde tevhid ve şirk, köle örneği üzerinden anlatılacak olsa, aynı etkiyi göstermez. Çünkü kölelik müessesesi kalkmıştır. Bunun yerine etkisi daha kalıcı olacak örnekler tespit edilmelidir. Hiçbir işçinin, yanında çalıştığı patronun malında eşit hakka sahip olmaması ve onunla malı hususunda denk olmayacağı örneği gibi. Bugünün insanı bu iş düzenine alışmıştır. Tevhid ve şirk bu örnek üzerinden anlatılırsa daha iyi anlaşılır.

Hâkimiyet tevhidi, aile üzerinden verilecek bir örnekle anlatılırsa daha iyi anlaşılır. Evin babası dururken, evle hiç ilgisi olmayan birinin eve gelmesi ve evin işlerine müdahale etmesi gibi. Hiç kimse böyle bir şeyi kabul etmeyecektir. Hâliyle; Allah'ın mülkü olan dünyada, Allah'a (cc) rağmen insanoğlunun kanun yapmaya kalkışması da kabul edilemezdir.

Peki, tevhidi yerine getirmeden ve şirkten sakınmadan yapılan ibadetlerin geçerli olmayacağını delili nedir?

Allah (cc) Peygamber'e (sav) hitaben şöyle buyurmuştur:

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ
لَيَحْبَطَنَّ عَمَّاكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"Andolsun ki sana ve senden önceki (resûllere): 'Şayet şirk koşarsan bütün amellerin boşa gider ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun.' diye vahyedildi."⁶³

Bu ayetten şunları anlıyoruz:

- Bu ayette zikredilen hüküm usulu'd dindendir/dinin asıllarındandır. Yani ilk Peygamber'den (as) son Peygamber'e (sav) kadar değişmeyen ve dinin, üzerine bina edileceği asıllardandır. Çünkü ayette "Sana ve senden öncekilere vahyolunmuştur ki"⁶⁴ buyrulur, meselenin tüm peygamberlere vahyedilen asıllardan olduğu gösterilmiştir.

- Allah (cc) bu ayette (Arapça metninde) dört ayrı tekid kullanmıştır. Aslında Allah'ın (cc), sözünü tekid etmeye/pekiştirmeye ihtiyacı yoktur. O, en doğru ve güzel sözün sahibidir. İnsanların dikkatlerini çekmek ve konunun önemine vurgu yapmak için tekid üslubu kullanılır. Bu ayette kullanılan tekidler şunlardır:

a. Ayetin başında kasem/yemin vardır: İlk harf olan "ل".

b. قد/Kad edatı, tekid edatıdır.

c. "Yehbetenne" fiilinde tekid nunu kullanılmıştır.

d. "Yekûnenne" fiilinde tekid nunu kullanılmıştır.

- Bizler peygamberlerin şirk koşmayacağını biliyoruz. Zira şirk koşacak kişi peygamber seçilmez. Buradaki hitap,

63. 39/Zümer, 65

64. 39/Zümer, 65

peygamberler üzerinden bizlere yapılmıştır: Allah'ın (cc) şirk konusunda hiçkimseye toleransı yoktur. Kim olursa olsun Allah'a (cc) şirk koşanların amelleri boşa gitmektedir. Bu peygamber dahi olsa, hüküm değişmemektedir.

- Ayet şirkin, amelleri silip süpürmesi hükmünü resûllerin amelleri üzerinden anlattı. Çünkü kullar arasında en fazla amel yapan insanlar peygamberlerdir. Onlar kadar ameli dahi olsa bir insanın, şirk onu da boşa götürür. Hüküm bu denli kat'i ve tehlikelidir.

Ayette Allah'a şirk koşanın amelleri ve durumu iki fiille ifade edilmiştir:

حَبِطَ /Ha-be-ta: Hayvanın yemi fazla kaçırıp, karın şişkinliğinden çatlayarak ölmesi anlamına gelir.⁶⁵

Allah'a (cc) şirk koşan ve imanına zulüm bulaştıranlar da böyledir. Allah'a usulsüzce -tevhidsiz veya şirkle- kulluk ettikleri için; O'nun (cc) rızasını umarken, tam zıddı olan gazabıyla; amellerinin ecrini beklerken, tam zıddı olan, amellerin boşa gitmesiyle karşılaşılırlar.

حَسِرَ /Ha-si-ra: Hüsrân. Türkçe'de de kullanılan kaybetme, zarar etme anlamındadır. Daha ziyade ticaretinde başarıya ulaşamayan ve iflas eden kimseler için kullanılır. Amellerine şirk karıştıranlar da böyledir. O, kulluk ticaretini kaybetmiş, ebedî bir zarara/hüsrana uğramıştır.

Allah'a (cc) şirk koşmak suretiyle zulümlerin en büyüğünü işleyenlerin amellerinin durumu şu ayetlerde açıkça gösterilmiştir:

65. Mufredatu'l Kur'an, h-b-t maddesi

"Rablerine karşı kâfir olanların amellerinin durumu, fırtınalı bir günde rüzgârın savurduğu kül gibidir. Yaptıkları hiçbir şeyin (Allah katında bir karşılığı yoktur ve yaptıklarından) faydalanmazlar. (Hakka dönmesi çok) uzak bir sapıklık içinde olmak işte budur."⁶⁶

"Kâfirlerin amellerinin (durumu), düz bir arazideki seraba benzer. Susuz kişi onu su zanneder. Sonunda oraya varınca hiçbir şey bulamaz. Orada Allah'ı bulur. Allah, yaptıklarının karşılığını eksiksiz verir. Allah, hesabı çabuk görendir."⁶⁷

Buraya kadar anlatılanlar kaçınılmaz olarak şu soruyu ortaya çıkarmaktadır: Böyle hassas bir meseleye karşı ne yapmalıyız? Nasıl davranmalıyız?

Metnin bundan sonra gelen bölümleri bu sorunun cevabını vermektedir.

Metin

"Şirkin, ibadete karıştığında onu fesada uğrattığını, amelleri boşa çıkardığını ve sahibini ebedî ateşte bıraktığını öğrendikten sonra bilmelisin ki; öğrenmen gereken en öncelikli şey şirktir. Bunu öğrendikten sonra umulur ki Allah seni şirk ağından kurtarır. Allah (cc) şirk hakkında şöyle buyurmuştur:

'Şüphesiz ki Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun (şirk) dışında kalanları dilediği için bağışlar ...'⁶⁸

Bu da ancak Allah'ın, Kitab'ında zikrettiği dört kaideyi öğrenmekle olur."

66. 14/lbrahim, 18

67. 24/Nür, 39

68. 4/Nisa, 48

Şerh

G. ŞİRKİN TANIMI

İbadete karıştığında onu ifsad eden ve onu hiçleştiren şirk nedir?

Allah (cc) Kur'ân'da şirk için iki tanım zikretmiştir:

a. Şirk; Allah'a (cc) yapılması gereken ibadeti Allah'tan başkasına yapmaktır:

"Allah'a ibadet edin, hiçbir şeyi O'na ortak koşmayın ... "69

Buna göre herhangi bir ibadeti Allah'tan başkasına yapan, şirk koşmuş olur.

Örneğin, dua etmek bir ibadettir. Allah'tan başkasına dua eden, şirk koşmuş olur. Kur'ân, bu eylemi şirk olarak isimlendirir:

"...ve sakın müşriklerden olma. Allah'la beraber başka bir ilaha dua etme. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur ... "70

"Ve yüzünü hanif olarak dine çevir! Sakın müşriklerden olma! Allah'ı bırakıp da sana fayda ve zarar vermeyecek olan varlıklara dua etme! Şayet böyle yaparsan hiç kuşkusuz, zalimlerden/müşriklerden olursun."71

"Onlara dua etseniz, duanızı işitmezler. İşitseler bile, size cevap veremezler. Kıyamet günü şirkinizi reddederler. (Her şeyden haberdar olan) Habîr gibi kimse sana haber veremez."72

69. 4/Nisa, 36

70. 28/Kasas, 87-88

71. 10/Yûnus, 105-106

72. 35/Fâtır, 14

Bunun gibi, ibadet olan herhangi bir eylemi Allah'tan başkasına yapan kişi, ibadeti Allah'tan başkasına sarf ettiği için müşrik olur.

Allah'tan başkasına kurban kesen, adak adayan, hâkimiyet/egemenlik yetkisi veren... müşrik olur.

b. Şirk; herhangi bir varlığı Allah'a denk tutmak, Allah'ın sıfatlarından herhangi birini, herhangi bir varlığa vermek veya herhangi bir varlığı Allah'a benzetmektir:

"... (Öyleyse bütün bu gerçekleri ikrar edip) bildiğiniz hâlde Allah'a eş/ortak/denk koşmayın."⁷³

"Gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a hamdolsun. Sonra o kâfirler, (birtakım varlıkları) Rablerine denk tutuyorlar."⁷⁴

Tevhid, Allah'ı (cc) isim ve sıfatlarıyla tanımayı gerektirir. Zira, tevhidin bir aslı da Allah'a ait sıfatları O'ndan başkasına vermemektir.

Örneğin; hükmetmek, kanun yapmak ve yasamak Allah'ın (cc) bir sıfatıdır:

"Hüküm yalnızca Allah'ındır. O, kendisinden başkasına kulluk/ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler."⁷⁵

"Hükümünde hiç kimseyi ortak kılmaz (tek hükümler, yasamada bulunan, doğru ve yanlış belirleyen O'dur)."⁷⁶

"Herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onun hükmü

73. 2/Bakara, 22

74. 6/En'âm, 1

75. 12/Yûsuf, 40

76. 18/Kehf, 26

Allah'a aittir. İşte bu, Rabbim olan Allah'tır. Yalnızca O'na tevekkül ettim ve yalnızca O'na yönelirim."⁷⁷

Bu yetkiyi Allah'tan başkasına veren, onu Allah'a (cc) denk tutmuş olur. Bu da Kur'ân'a göre şirkdir:

"Onlar Allah'ı bırakıp din bilginlerini, abidlerini ve Mer-yem oğlu Mesih'i rabler edindiler. (Oysa) onlar yalnızca bir olan İlah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Allah) onların şirk koştuklarından münezzehtir."⁷⁸

Allah Resûlü bu ayeti, yaşanan bir hadise üzerine şöyle açıklar:

"... Adiy, Medine'ye geldi. O, Tay Kavmi'nin lideriydi. Boynunda gümüş bir haçla Resûlullah'ın (sav) huzuruna girdi. Resûlullah (sav) Tevbe Suresi'nin 31. ayetini okuyordu. Adiy, Peygamber'e (sav), 'Onlar, din adamlarına tapmadılar ki!' dedi. Resûlullah (sav), 'Evet, fakat din adamları, onlara helali haram, haramı helal kıldılar. Onlar da tabi oldular. Bu, onların, din adamlarına ibadettir.' buyurdu."⁷⁹

- **Ayet ve Peygamberimizin (sav) ayeti tefsiri göstermiştir ki helal-haram, yasak-serbest, meşru-gayrimeşru olan şeyleri belirleyen tek merci Allah'tır. Bu, O'nun "Er-Rabb" olmasındandır. Rab; terbiye eden, düzenleyen, çekip çeviren demektir. Allah (cc) koyduğu yasalarla insanları terbiye eder, toplumlara düzen verir.**

- **Âlim, aydın, abid, parlamenter, yönetici ya da aşiret**

77. 42/Şûrâ, 10

78. 9/Tevbe, 31

79. Tirmizi, 3095; İbni Ebi Hatim, 10057-10058

reisi ... Bunlardan herhangi birine bu yetkiyi veren, onu Allah'ın dışında rab edinmiş olur.

• Bu yetkiyi Allah'tan başkasına veren, yaptığı bir ibadet ve Allah'ın dışında bir varlığı rab edinme olduğunu bilmesede sonuç değişmez. Çünkü cehalet, şirkin mazereti değil, sebebidir.

• Bir varlığı rab ya da ilah edinmek için ona, "Bu benim rabbimdir." ya da "Bu benim ilahımdır." demek gerekmez. Rab ve ilahın özelliklerini bir varlığa verdiğinizde ya da yalnızca Rab ve İlah'a yapılması gereken bir şiarı, bir varlığa yaptığınızda, o varlık sizin rabbiniz/ilahınız olmuş olur.⁸⁰

Örneğin, zatından dolayı sevilecek tek varlık Allah'tır. O'nun (cc) dışındakiler Allah'ın izin vermesi nedeniyle sevilirler. Biri bir varlığı zatından dolayı sever ya da Allah'tan çok severse onu Allah'a denk tutmuş olur. Bu, şirkdir:

"(Tüm bu gerçekleri bilmelerine rağmen) insanlardan öylesi vardır ki; Allah'ın dışında birtakım varlıkları Allah'a denkler/ortaklar edinir de onları Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin Allah'a olan sevgisi ise çok daha kuvvetlidir. O zalim olanlar azabı gördüklerinde kuvvetin tamamının Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın çetin bir azap sahibi olduğunu anlayacaklardır."⁸¹

H. ŞİRKİN ZARARLARI

1. Allah (cc) şirk koşanı affetmez

"Şüphesiz ki Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun (şirk) dışında kalanları dilediği için bağışlar. Kim de

80. Ayrıca bk. 3/Âl-i İmran, 64; 4/Nisa, 59-60; 5/Mâide, 43-44, 50; 7/A'râf, 54; 12/Yûsuf, 40
81. 2/Bakara, 165

Allah'a şirk koşarsa, hiç şüphesiz büyük bir günahla iftirada bulunmuş olur."⁸²

2. Allah (cc) şirk koşan kişiye cenneti haram kılar

"... Şüphesiz ki kim Allah'a şirk koşarsa, Allah cenneti ona haram kılar. Onun barınağı ateştir. Zalimler için yardımcı da yoktur."⁸³

3. Şirk koşan, Allah'a (cc) iftira eder

"... Kim de Allah'a şirk koşarsa, hiç şüphesiz büyük bir günahla iftirada bulunmuş olur."⁸⁴

—Allah'a (cc) iftira edenin cezası ise pek çetindir:

"Allah'a yalan uydurarak iftira edenlerin kıyamete dair beklentileri nedir? (Nasıl bir azabın onları beklediğini biliyorlar mı?) Şüphesiz ki Allah, insanlar üzerinde lütuf/ihsan sahibidir. Fakat insanların çoğu (yine de) şükretmezler."⁸⁵

"Andolsun ki, hem kendi yüklerini hem de kendi yükleriyle beraber (saptırdıkları insanların) yüklerini yüklenecekler. Ve kıyamet gününde iftiralardan dolayı kesinlikle hesaba çekileceklerdir."⁸⁶

"De ki: 'Yalan uydurarak Allah'a iftira edenler kurtuluşa eremezler.'"⁸⁷

4. Şirk koşan, uzak bir sapıtmayla sapıtmıştır

"Kim de Allah'a şirk koşarsa (geri dönüşü zor) uzak bir sapıtmayla sapıtmış olur."⁸⁸

82. 4/Nisa, 48

83. 5/Mâide, 72

84. 4/Nisa, 48

85. 10/Yûnus, 60

86. 29/Ankebût, 13

87. 10/Yûnus, 69

88. 4/Nisa, 116

5. Şirk, zulümlerin en büyüğüdür

"Hani Lokman, oğluna öğüt verirken demişti ki: 'Oğulcuğum! Allah'a şirk koşma! Şüphesiz ki şirk, en büyük zulümdür.'"⁸⁹

Zulmün/Büyük zulmün cezası çok çetindir:

"... Allah, zalimleri sevmez."⁹⁰

"... Allah zalimler topluluğunu hidayete erdirmez."⁹¹

"... (Bunun üzerine) aralarından bir münadi: 'Allah'ın laneti zalimlerin üzerine olsun.' diye seslenir."⁹²

"... Şüphesiz ki zalimlere can yakıcı bir azap vardır."⁹³

6. Şirk, tüm amelleri boşa çıkarır

"Andolsun ki sana ve senden önceki (resûllere): 'Şayet şirk koşarsan bütün amellerin boşa gider ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun.' diye vahyedildi."⁹⁴

Bu açıklamalardan sonra, şeyhin metinde verdiği ayete değinelim:

"Şüphesiz ki Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun (şirk) dışında kalanları dilediği için bağışlar. Kim de Allah'a şirk koşarsa, hiç şüphesiz büyük bir günahla iftirada bulunmuş olur."⁹⁵

Bu ayet-i kerimenin nüzul sebebi hakkında tefsir kitaplarında iki rivayet nakledilir:

89. 31/Lokmân, 13

90. 3/Âl-i İmran, 140

91. 2/Bakara, 258

92. 7/A'râf, 44

93. 14/İbrahim, 22

94. 39/Zümer, 65

95. 4/Nisa, 48

" 'De ki: 'Ey (çokça günah işleyerek) nefisleri hakkında aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz ki Allah, bütün günahları bağışlar.' '96 ayeti nazil olunca bir kişi ayağa kalktı ve 'Ey Allah'ın Resûlü! Allah şirk koşmayı da bağışlar mı?' dedi. Resûlullah bundan hoşlanmadı ve 'Şüphesiz ki Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz.'97 ayetini okudu."98

Abdullah b. Ömer (ra) şöyle demiştir:

"Biz sahabe topluluğu; adam öldürenin, yetim malı yiyenin, yalan yere şahitlik edenin ve akrabalık bağıını koparan kimse- nin kesin bir şekilde cezalandırılacağına inanıyorduk. Ta ki 'Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında kalanları dilediği kimse için bağışlar.'99 ayeti ininceye kadar. Bu ayet inince biz böyle düşünmekten vazgeçtik. Çünkü bu ayet büyük günah işleyen kimsenin durumunun Allah'ın iradesine bağlı olduğunu açıkladı. Allah dilerse onu affeder, dilerse azap eder. Yeter ki işlediği günah şirk olmasın."100

İmam Kurtubi (rh) bu ayet ile ilgili şöyle der: "Bu ayet, üzerinde ittifak edilen muhkem ayetlerdendir. Ve bu ayetin muhkem olduğu konusunda ihtilaf yoktur."101

Çünkü bu ayet, oluşabilecek tüm ihtimalleri ortadan kaldırmıştır. Yani hem "Şirk işleyen bağışlanabilir." diyenlerin hem de "Büyük günah işleyen bağışlanmaz." diyenlerin iddiasını ortadan kaldırmıştır.

96. 39/Zümer, 53

97. 4/Nisa, 48

98. Mevsuat't Tefsiri'l Me'sur, 18523; Taberi Tefsiri, 3/17

99. 4/Nisa, 48

100. Taberi Tefsiri, 3/17

101. Kurtubi, 5/245

Günümüzde bu ayete göre yanlış olan iki düşünce vardır:
a. **Avamın düşüncesi:** Avam, şirki büyük günahlar yerine, büyük günahları da şirk yerine koymuş durumdadır. Örneğin, içki içen ya da zina eden kimselere dinden çıkmış gözüyle bakar ve onlara ciddi tavırlar alırlar. Oysa bunlar şirk değildir, Allah (cc) dilerse bu amelleri affeder. Şirk işleyene ise hiçbir şey yokmuş gibi davranırlar.

b. **Bilgili (!) insanların düşüncesi:** Bunlar ise şirk koşan insanlara mazeret bulmaya çalışırlar. Şirk koşan biri için, "Allah (cc) şirki bağışlamaz." dediğinde "Bilmiyor veya tevیل yapıyor." diyerek kişiye mazeret bulmaya çalışırlar. Aynı bilgili (!) insana, "Falan kişi senin eşine laf atmış/kadınları rahatsız ediyor." dediğinde ise cahil mi, mazereti var mı buna hiç bakmadan "Böylelerini öldürmemiz gerekir." diyerek tehditler savurur.

Böylelerini; en büyük söz, en ağır ahit ve en sağlam bağ olan tevhidi bozanlara karşı merhametli ve özür arayıcı buluruz. Ne de olsa çiğnedikleri hak Allah'a (cc) aittir ve onların yanında Allah'ın hakkının bir değeri yoktur.

Aynı merhamet abidelerini, kendilerine verilmiş sözü bozan veya kendileriyle olan bağlarını koparanlara karşı ise gaddar ve acımasız buluruz. Çünkü çiğnenen hak kendi cemaatlerinin/örgütlerinin/yapılarının hakkıdır. Onlar için örgütlerinin/cemaatlerinin hakkı çok ama çok değerlidir.

Mizanların ters dönmesi, ölçülerin bozulması bu olsa gerek!

Başka bir örnek verecek olursak; parlamentoya giren kimselere "Bu şirktir, neden buraya giriyorsunuz?" diye sorduğunuzda cevap olarak "Doğrudur, bu şirktir. Fakat

Müslümanların güçlü olabilmesi için, parlamentoda temsil edilmeleri gerekir." diyorlar. Aynı adamlara "Genelevlerdeki kadınların da davete ihtiyacı var, oraya giderek zina yapıp, sonra da davet yapılması gerekir." veya "Meyhanede içki içen kimselerin de davete ihtiyaçları var, oraya giderek içki içip, sonra da davet yapılması gerekir." dediğinizde adamlar hemen köpürüyor ve "Öyle şey mi olur! Davet için genelevlere giderek zina yapmak veya meyhanelere gidip içki içmek mi olurmuş!" diyorlar. Fakat şunu düşünmüyorlar: Şirk; zina ve içkiden daha tehlikelidir. Dikkat edilirse şirk gösterilmesi gereken tepki haramlara, haramlara gösterilmesi gereken tepki de şirk gösteriliyor. Bu durum, günümüzde ölçülerin bozulduğunun en açık delillerindendir.

Bu insanlara söyleyeceğimiz tek şey var, o da Allah'ın (cc) şu buyruğudur:

"Size de Allah'ın dışında ibadet ettiklerinize de yuh olsun! Akletmez misiniz?"¹⁰²

Peki, ölçü dengesi neden bu kadar bozuldu, insanlar neden böyle ölçüsüzce davranıyorlar?

Bunun sebebi şudur: Bu insanlar Allah'ı (cc) hakkıyla takdir etmediler, Allah'a gereken değeri vermediler. Ve temiz olan fitratlarını şirk ile bozdular. Fitrat bozulunca ölçüler karışmaya, birbirine girmeye başladı. Çünkü fitrat istikamet üzere olduğunda, akıl da istikamet üzere işlevini görür. Fitrat şirk ile bozulunca akıl da beraberinde bozulmaya başlar.

İnsanların hayatına şirk girdiğinde aklın bozulduğuna

102. 21/Enbiyâ, 67

dair pratik bir örnek verelim: Peygamberler (as) insanları tevhide davet etmeye başladığında onlara muhalif olanlar, insanlara şöyle derler:

"Şayet sizin gibi insan olan birine uyacak olursanız, hiç kuşkusuz hüsrana uğrayanlar olursunuz."¹⁰³

Dikkat edilirse bu ayette müstekbirler, insanlara peygambere tabi olmamalarını söylüyor. Sebep olarak da "Çünkü o da sizin gibi bir insandır." diyorlar. Bununla birlikte insanları kendilerine tabi olmaya, kendi istediklerini yapmaya davet ediyorlar. Fakat içlerinden hiç kimse ayağa kalkıp "Peygambere, insan olduğu için tabi olmamız gerekiyorsa, size neden tabi olalım? Siz de insan değil misiniz?" demiyor. Çünkü fitratları şirk ile bozulmuş. Fıtrat bozulunca beraberinde akıl da bozuluyor. Akıl bozulunca ölçüler de bozuluyor. Her şeyi yerli yerine koyabilmek için, fıtratın bozulmaması gerekir.

KAİDELER

KAİDELER

Şeyh, bize dört kaide zikrediyor. Bu kaidelerin amacı, asırlardır insanların tartıştığı bir konuyu açığa kavuşturmaktır: Bazı insanların hayatlarının bir kısmında tevhid, bir kısmında ise şirk vardır ve bu insanların Müslim ya da müşrik olup olmadığı konusunda problem yaşanmaktadır. Örneğin, kişi bir taraftan Allah'ın hâkimiyet sıfatını iptal ederek kanun yapıyor/başkalarının kanun yapmasına izin veriyor; bir taraftan da alnını secdeye koyarak âlemlerin Rabbi olan Allah'a (cc) namaz kılıyor. Veya kişi namaz ibadetinde Allah'ı birleyip, sadece O'na namaz kılarken; dua ibadetinde Allah'ı (cc) birlemiyor. Salih insanlar diye isimlendirdikleri kimselere de dua ediyor. Hâl böyle olunca da insanların, bu kimselere ne isim vereceği konusunda kafası karışıyor. Şeyh (rh) bu problemi gördüğü için bizlere Müslim ile müşriki birbirinden ayıran dört kaide yazmıştır. Şimdi tek tek bu kaideleri açıklamaya çalışacağız inşallah...

BİRİNCİ KAİDE

BİRİNCİ KAİDENİN ÖZETİ

a. Kelime-i Tevhid'in anlamı şudur: Allah'tan ^(cc) başka ibadet edilecek hiçbir ilah yoktur. İbadet edilmeyi yalnızca Allah hak eder ve O'nun dışında ibadet edilenlerin hepsi batıldır.

b. Kelime-i Tevhid'i; "Yaratan, rızık veren, işleri düzenleyen Allah'tır." şeklinde tefsir edenlerin inancı, Mekke'li müşriklerin inancından farksızdır.

c. Düşüncede, Allah'ın ^(cc) ibadette birleşmesi gerektiğini bilmeyen veya amelî olarak ibadetlerini Allah'tan başkasına yapanlar İslam dinine girmiş sayılmazlar.

BİRİNCİ KAİDE

Metin

"Bilmelisin ki; Resûlullah'ın kendileriyle savaştığı kâfirler; Allah'ın yaratıcı, rızık verici ve kâinatın işlerini düzenleyici olduğunu kabul ediyorlardı. Fakat bu, onların İslam dinine girmesini sağlamadı. Bunun delili Allah'ın (cc) şu sözüdür:

'De ki: 'Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Kulakların ve gözlerin sahibi kimdir? Kimdir ölüden diriye, diriden ölüyü çıkartan? İşleri çekip çeviren/yöneten kimdir?', 'Allah'tır.' diyecekler. De ki: 'Öyleyse korkup sakınmaz mısınız?' "¹

Şerh

Bir insanın; yaratanın, rızık verenin, kâinatın işlerini düzenleyenin, duyu organlarını elinde bulunduranın Allah (cc) olduğunu bilmesi onu Müslim yapmaz. Allah (cc), İslam dinine girebilmek için "Lailaheillallah" kelimesini

1. 10/Yûnus, 31

şart koşmuştur. Bu kelime, inanılması ve reddedilmesi gereken esasları belirleyen bir semboldür. Kişi Müslim olurken inandığı ve reddettiği meseleleri tek tek söyleyemeyeceği için, İslam buna delalet eden Kelime-i Tevhid'i, dine girebilmek için şart koşmuştur.

Bu kelime iki kısımdan oluşmaktadır:

1. Nefiy kısmı: Kişi, "La ilahe" dediğinde bunun manası, "Ben bütün ilahları reddediyorum." demektir.

2. İspat kısmı: Kişi, "İllallah" dediğinde bunun anlamı, "Allah dışında/hariç" demektir.

Yani Kelime-i Tevhid'in manası; Allah'ın dışındaki bütün (sahte) ilahları reddediyorum ve ilahlığı sadece Allah'a ispat ediyorum, demektir.

Dikkat edilirse Kelime-i Tevhid'in nefyettiği de ispat ettiği de "ilah"tır. "İlah" kavramı lügat ve ıstılah olarak anlaşılırsa, bu kelimenin bize neyi anlatmak istediği de beraberinde anlaşılacaktır.

1. İlah Kavramının Anlamı

a. Lügatte İlah Kavramı

"İlahun" kelimesi Arap dilinde "kitabun" gibi mastardır. Şu anlamlarda kullanılır:

Lisanu'l Arap'ta İbnu'l Münzir şöyle der: "İlah, kendisine ibadet edildir. Kim kime ibadet ediyorsa; o, onun ilahıdır. Müşriklerin ibadet ettiği putlara da bundan dolayı "âlihetun"² denmiştir. Bütün Arap kamuslarının/sözlüklerinin ilah keli-

2. İlah kelimesinin çoğulu

mesine verdiği ilk mana budur. Allah da (cc) kendisine ibadet edildiği için ilahtır."

İlah, kendisi hakkında hayrete/şaşkınlığa düşülen, anlamında da kullanılır. İnsan alışılmışın dışında bir şey gördüğünde hayrete düşer. Bu mana da Allah (cc) için kullanılabilir. Çünkü Allah (cc) çok yüce sıfatlara sahip olduğu için, insanlar O'nun hakkında hayrete düşerler.

İlah, melce'/kendisine sığınılan anlamında da kullanılmaktadır. Bu mana da Allah (cc) için uygundur. Çünkü Allah da (cc) tüm şerlerden ve sıkıntılardan kendisine sığınandır.

İlah, perdelendi/gizlendi anlamında da kullanılır. Bu mana da Allah (cc) için uygundur. Ayette Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

"Gözler O'nu idrak edip kuşatamaz. O ise tüm gözleri kuşatmıştır..."³

"Sahabe, Peygambere sordu: 'Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ı gördün mü?' Peygamberimiz, 'O, nurdur. O'nu nasıl görebilirim?' dedi."⁴

Allah (cc) nuruyla insanlardan perdelenmiştir.

İlah, kendisinde sükûnet, huzur bulunan anlamında da kullanılır. Bu mana da Allah (cc) için uygundur. Çünkü Allah'ı zikreden, O'na dua eden huzur bulur. Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

"... Dikkat edin! Kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur."⁵

3. 6/En'am, 103

4. Müslim, 178

5. 13/Ra'd, 28

b. İstilahta İlah Kavramı⁶

İstilahta, yani şeriat terminolojisinde ilah; kendisine ibadet edilen varlık (tanrı) anlamındadır. Delilleri şu şekildedir:

(1) Kur'ân-ı Kerim Nazarında "İlah" Kavramı

• Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

6. İslam şeriatı Arap diliyle indirilmiştir. Şeriat, Arap dilinde olan bazı kelimeleri olduğu hâl üzere kullanmış; bazı kelimeleri Arapların kullandığı manadan daha geniş anlamlarda, bazılarını ise daha dar bir anlamda kullanmıştır. Bu meselenin iyi bilinmesi gerekir. Şayet şeriatta var olan kavramlara Arap dilindeki anlam olduğu gibi verilirse, ortaya yanlış sonuçlar çıkar. Çünkü şeriat, Arap lügatindeki bütün kelimeleri bire bir, olduğu gibi kullanmamıştır.

Bidat taifelerinin en belirgin özelliklerinden biri, Arap lügati üzerine ciddi anlamda yoğunlaşmalarıdır. Onlar İslami kavramları Arap lügatiyle anlamaya çalışırlar. Böylece İslami kavramları asıl anlamlarından saptırlar. Günümüzde var olan en büyük sıkıntılardan bir tanesi de "kavram kargaşası" diye isimlendirebileceğimiz bu sıkıntıdır. Her ne kadar insanların içindeki kavramlar İslami olsa da, içeriği İslam'ın istediği gibi doldurulmamaktadır.

İnsan, istikamet üzere olmakla emrolunmuştur. Allah (cc) şöyle buyurur:

"...emrolunduğun gibi dosdoğru ol(un)!" (3/Hûd, 112)

İbni Kayyım (rh) şöyle der: "Seytan, 'Onların hepsini saptıracam.' diye Allah'a söz vermiştir. Şeytan, insanı ya ifrata ya da tefrite düşürerek istikametten saptırır. Hangisini yapabildiyse insanı istediği payı elde etmiş olur."

Şeytanın insanı ifrata veya tefrite düşürerek saptırdığı yollardan biri de lügavi kullanımları şer'i kullanımlardan ayırmaktır. Bu konuda hem ifrata hem de tefrite birkaç örnek vererek konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayalım:

Salât/Namaz kelimesi Arap dilinde "dua" anlamında kullanılır. Şeriat bu kelimeyi dua anlamında kullansa da, genel olarak bu kelimeye, "tekbir ile başlayıp selam ile biten, kendisine özel bazı söz ve fiillerin olduğu bir ibadet" manası yüklemiştir. Yani bildiğimiz namaz...

Örneğin; bir insan "salât" kelimesini Arap dilinde var olan dua anlamında kullanarak şöyle diyor: "Ben Allah'a dua ettiğimde namaz kılmış oluyorum, bundan dolayı ekstradan namaz kılmama gerek yok!"

Bunun batıl oluşunu izaha gerek yoktur.

Örneğin; Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

"O, insanı bir kan pıhtısından yarattı." (96/Alak, 2)

"Alak"ın kelime manası "kan pıhtısı" demektir. Bir bidatçı şöyle diyor: "Aslında alak kelimesi alakadan gelmektedir. Arap dilinde de bir şeyin bir şeyle alakasının olabilmesi için temelinde sevgi olması gerekir. O zaman Allah insanı sevgiden yarattı." Peki, sonuç? "Herkesi seveceğiz. Yahudi, Hristiyan, müşrik fark etmez, herkese karşı sevgi besleyeceğiz."

Dikkat edilirse bunu savunan mübtedi, bu sonuca lügat ile ulaştı.

İnsanın lügati önceleyip şer'i manaları göz ardı etmesinin, onu tefrite/gevşeklige sevk edeceğine misal verdik. Aynı yanlışlığın insanı ifrata/aşırılığa sevk etmemesine de örnek verelim:

Örneğin, velanın kelime manalarından biri yakınlıktır. Kişi buradan yola çıkarak şöyle diyor: "Müşrike gülen, onunla aynı evde oturan, ona yardım eden, onunla ticaret eden herkes küfre girer. Çünkü vela kelimesi yakınlık manasındadır. Kişi bir müşrike bunları yaptığında ona yakınlık göstermiştir. Bundan dolayı küfre girer."

Dikkat edilirse kişi bu ifrata lügat ile ulaştı. Oysa bunların hiçbiri şeriat tarafından küfür olarak kabul edilmemiştir. Bu insanlar lügate yapışarak Allah'ın (cc) mübah kıldığı muamelelere küfür diyor ve insanları haksız yere tekfir ediyorlar.

Bidatçiler böyle sapık fikirlerle Arap dilini şeriattan kopararak ulaşıyorlar. Bizlerin bir kaide olarak şunu bilmesi gerekir: "Şer'i kullanımlar her zaman lügavi kullanımların önündedir."

Şeriatteki kullanım ile lügattaki kullanım çakıştığında, şeriatteki kullanım kabul edilir. Çünkü dilin sahibi Allah'tır (cc). İstediyi kelimeye istediği anlamı yükler. O, hangi anlamı yüklemişse bizim kabul etmemiz gereken anlam odur.

"Kendilerine izzet/üstünlük/güç kaynağı olsun diye Allah'ın dışında **ilahlar edindiler!** Asla! (Kıyamet günü) onların **ibadetlerini** inkâr edecek ve onların karşısında (düşman olarak) yer alacaklar."⁷

Allah (cc) birinci ayette bazılarının bazılarını ilahlar edindiğini bildirmiş, sonra da bu sahte ilahların kendilerine yapılan ibadetleri inkâr edeceklerini söylemiştir. **Birinci ayette "ilah edinmek" kavramını kullanılırken, ikinci ayette onun yerine "ibadet" kavramını kullanılmıştır.** Bu da "ilah" ile "ibadet edilen" kavramlarının Allah (cc) katında eş anlamlı olduğunu gösterir.

• Bütün peygamberler kavimlerine geldiklerinde şöyle demişlerdir: "... Ey kavmim! Allah'a kulluk/**ibadet edin. Sizin O'ndan başka (ibadeti hak eden) bir ilahınız yoktur...**"⁸

Peygamberler ilk olarak kavimlerine "Allah'a ibadet edin.", devamında ise "Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur." diyorlar. Bu da bize açık bir şekilde ilahın "ibadet edilen" anlamında kullanıldığını gösterir.

• Allah (cc) bizlere, müşriklerin de Peygamber'in (sav) davetini aynı şekilde anladığını anlatıyor. Peygamber (sav) onlara "'Lailaheillallah' deyin." dedi. Onlar bunu şöyle anladılar:

"Demişlerdi ki: 'Bir tek Allah'a **ibadet edelim** ve babalarımızın ibadet ettiği (ilahları) bırakalım diye mi bize geldin? Şayet doğru sözlüysen vadettiğin (azabı) getir (bakalım)!' "⁹

7. 19/Meryem, 81-82

8. 7/A'râf, 73

9. 7/A'râf, 70

Oysa Resûl'ün onları davet ettiği Kelime-i Tevhid'de ibadet kelimesi geçmiyordu. Ancak ibadet, ilah kelimesinin özü olduğu ve müşrikler de Arap lügatini iyi bildikleri için kelimenin ne anlama geldiğini anlamışlardı.

Yani müşrikler ilah kelimesini, "ibadet edilen" anlamıyla anladılar. Ve Allah (cc) onların bu anlayışına karşı çıkmadı.

(2) Allah Resûlü Nazarında "İlah" Kavramı

Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim 'Lailaheillallah' der ve Allah'ın dışında ibadet edilenleri inkâr ederse onun canı, malı haram olmuştur. Hesabı da Allah'a aittir."¹⁰

Hadisin başında Peygamberimiz (sav) "Kim Lailaheillallah derse" buyururken devamında ise "Allah'ın dışında ibadet edilenleri inkâr ederse" buyuruyor. Bu demek oluyor ki nefyettiğimiz ilahlar, Allah'ın dışında kendisine ibadet edilenlerdir.

(3) Sahabe Nazarında "İlah" Kavramı

• Cibril (as), Peygamberimize (sav) gelip "Bana İslam'dan haber ver." dediğinde Peygamberimiz (sav) ona şöyle demiştir:

"İslam; Kelime-i Şehadet'i söylemen, namaz kılman, zekât vermen, oruç tutman ve hacca gitmandır."¹¹

İmam Müslim'in rivayetinde ise şöyle geçer:

"Allah'a ibadet edip O'na şirk koşmaman ..."

Elimizde aynı konuda iki rivayet oldu. Bu durumda önümüzde iki seçenek vardır:

10. Müslim, 23

11. Buhari, 50; Müslim, 9

Şöyle diyebiliriz: "Peygamberimiz döneminde bu olay iki defa yaşandı. Peygamberimiz her birinde farklı cevap verdi."

Ya da şöyle diyebiliriz: "Bu olay bir kere yaşandı. Sahabe rivayet ederken farklı lafızlarla (manayla) rivayet etti."

Birinci seçenek olamaz, çünkü bu olay bir kere yaşanmıştır. O hâlde sahabe farklı lafızlarla rivayet etti. Peki, sahabe neden böyle yaptı? Çünkü sahabenin yanında ilah, "ibadet edilen" anlamındadır. İki lafız arasında fark olmadığından, sahabe iki lafız eş anlamlı olarak birbirinin yerine kullandı.

• Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"İslam beş şey üzerine bina edilmiştir: Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet etmek, namaz kılmak ... "12

İmam Müslim'in rivayetinde ise şöyle geçmektedir:

"Sadece Allah'a ibadet edip O'nun dışındakilere ibadet etmemek, namaz kılmak ... "13

Bu örnek de yukarıdaki gibidir: Demek ki sahabenin yanında "Allah'tan başka ilah yoktur." cümlesi ile "Sadece Allah'a ibadet edip, O'nun dışındakilere ibadet etmemek." cümlesi arasında fark yoktur.

• Peygamber (sav) Muaz'ı (ra) Yemen'e gönderdiğinde ona şöyle buyurmuştur:

"Onları Allah'tan başka ilah olmadığına, benim de Allah'ın Resülü olduğuma şehadet etmeye davet et ... "14

12. Buhari, 8; Müslim, 16

13. Müslim, 16

14. Buhari, 1395; Müslim, 19

Başka bir rivayette ise bu hadis şöyle geçmektedir:

"... Onları Allah'a ibadet etmeye çağır..."¹⁵

Aynı şekilde, sahabenin yanında Allah'tan başka ilahın olmayışı ile Allah'ı ibadette birlemek aynı anlamda olduğu için aynı rivayeti farklı lafızlarla aktarmışlardır.

• "Firavun'un kavminden önde gelenler demişlerdi ki: 'Sen, Musa'yı ve kavmini yeryüzünde bozgunculuk yapınlar, seni ve ilahlarını terk etsinler diye mi bırakacaksın?'"¹⁶

Sahabeden İbni Abbas (ra) bu ayeti şöyle okumuştur:

"'Senin ibadetini terk etmeleri için mi onları serbest bırakıyorsun?' Sebep olarak ise şunu söyler: 'Çünkü Firavun'a ibadet ediliyordu, ama o kimseye ibadet etmiyordu.'"¹⁷

Görüldüğü gibi İbni Abbas, Firavun'un ilahlığını, "kendisine ibadet edilen" olarak açıklamıştır.

Sonuç

İlah kavramının Arap dilinde birçok anlamı vardır. Hem Allah (cc) hem Resûlü (sav) hem de sahabe (ranhum) ilah kavramını, "kendisine ibadet edilen" anlamında kullanmış, lügatteki diğer manalarıyla kullanmamışlardır. Öyleyse Lailaheillallah'ın manası, ibadette Allah'ı birlemektir. Kişi bu kelimeyi söylediğinde Allah'ın (cc) dışında ibadet edilen bütün tağutları inkâr edip ibadet mercisi olarak yalnızca Allah'ı (cc) kabul etmiş olur.

İlah kavramı üzerinde uzunca durduk, çünkü "ilah" kavra-

15. Müslim, 19

16. 7/A'râf, 127

17. Mevsuat'ü't Tefsiri'l Me'sur, 28523; Taberi Tefsiri, 13/39

mı anlaşılmadan "Lailaheillallah" anlaşılmaz. Biz Kelime-i Tevhid'de uluhiyeti/ilahlığı, tüm varlıklardan nefyeyiyor ve uluhiyeti/ilahlığı yalnızca Allah'a ispat ediyoruz. Bu nedenle dinimizin özü, aslı ve esası "ilah" kavramıdır. O yanlış anlaşılırsa, tüm din yanlış anlaşılır ve yanlış yaşanır. İlk düğmeyi yanlış ilikleyen veya yapının temelini yamuk atan insan gibi ...

Ki; ilah kavramını yanlış tefsir etmenin etkilerini günümüzde çokça görmekteyiz. Bazıları "Allah'tan başka ilah yoktur." kısmına "Allah'tan başka yaratıcı, rızık veren yoktur." anlamını veriyor. Doğal olarak yaratıcının, rızık verenin Allah (cc) olduğunu bilen/kabul eden kişi Müslim sayılıyor. Bu doğru değildir. Çünkü Lailaheillallah'ın manası bu değildir. Şayet Lailaheillallah'ın manası bu olsaydı Mekkeli müşriklerin de Müslim olması gerekirdi. Çünkü onlar da yaratıcının, rızık verenin Allah (cc) olduğunu biliyorlardı. Buna rağmen Müslim kabul edilmemişlerdi.

c. Mekkeli Müşriklerin Allah Hakkındaki İtikadları

Kur'ân-ı Kerim'de Mekkeli müşriklerin Allah (cc) hakkındaki itikadları tafsilatlı bir şekilde anlatılmaktadır:

"De ki: 'Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Kulakların ve gözlerin sahibi kimdir? Kimdir ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkartan? İşleri çekip çeviren/yöneten kimdir?', 'Allah'tır.' diyecekler. De ki: 'Öyleyse korkup sakınmaz mısınız?' "18

"De ki: 'Eğer biliyorsanız (söyleyin) yer ve içindekiler kime aittir?', 'Allah'a aittir.' diyecekler ... De ki: 'Öğüt almaz mısınız?' De ki: 'Yedi göğün ve büyük arşın Rabbi kimdir?', 'Allah'

diyecekler ... De ki: 'Korkup sakınmaz mısınız?' De ki: 'Her şeyin mülkünü/yönetimini elinde bulunduran kim? O her şeyi koruyup himaye ederken, kendisine karşı kimsenin himaye edilemeyeceği kimdir? Şayet biliyorsanız (söyleyin kimdir o)?' 'Allah' diyecekler ... De ki: 'Nasıl oluyor da böyle büyüleniyor (şirkle aldanıp hakka karşı geliyorsunuz)?' "19

"Onlara: 'Gökleri ve yeri kim yarattı, Güneş'i ve Ay'ı kim emrinize amade kıldı?' diye soracak olsan kesinlikle: 'Allah!' diyecekler. O hâlde, nasıl oluyor da (tevhidden şirke) çevriliyorlar?"20

"Onlara: 'Gökten su indirip ölümünden sonra yeryüzüne hayat veren kimdir?' diye soracak olsan kesinlikle: 'Allah!' diyecekler. De ki: 'Allah'a hamd olsun.' Bilakis, onların çoğu akletmezler."21

Bu ayetlerden yola çıkarak Mekkeli müşriklerin Allah (cc) hakkındaki itikadlarını şöyle özetleyebiliriz:

Onlar; yaratan ve öldürenin, rızık verenin, kâinatın işlerini düzenleyenin, duyu organlarını elinde bulunduranın, yedi kat gök ve arşın sahibinin, her şeyin anahtarını elinde tutanın, koruyan fakat korunamayanın, Güneş ve Ay'ı elinde tutanın, yağmuru yağdıran ve ekini çıkarmanın Allah (cc) olduğunu biliyorlardı. Fakat buna rağmen İslam'a girmiş kabul edilmediler. Peygamberimiz (sav) onlarla savaştı ve onların ateş ehli olduğunu söyledi. O hâlde bu sayılanların hiç biri Lailaheillallah'ın manası değildir.

Bu nedenle günümüzde Kelime-i Tevhid'i söyleyenleri ikiye ayırmalıyız:

19. 23/Mü'minün, 84-89

20. 29/Ankebût, 61

21. 29/Ankebût, 63

• Kelime-i Tevhid anlayışı, Ebu Cehil'in "Allah" itikadından öteye geçmeyenler: Hayatlarında şirk olan, ibadetlerini bir ve tek olan Allah (cc) ile beraber başkalarına yapanlar. Bunlar İbrahim'in milleti üzere olmayanlardır.

• Bu kelimeyi söyleyen ve anlamını Allah'ın (cc) istediği şekilde kabul edenler: İbadette O'nu birleyen, sadece O'na dua eden, kurbanını sırf O'na kesen, kanun koyucu olarak yalnızca O'nu tanıyan, fayda ve zararı ancak O'ndan bekleyen vb. tüm dini Allah'a (cc) halis kılanlar. Bu insanlar İbrahim'in milletinden olan hanif Müslimlerdir.

Bu anlattıklarımız Yûsuf Suresi'ndeki şu ayetin tefsiri mahiyetindedir:

"Onların birçoğu Allah'a şirk koşmadan iman etmezler."²²

İbni Abbas (ra) bu ayet hakkında şöyle der:

"Onlara 'Yeri ve göğü kim yarattı?' diye sorsan 'Allah' diye cevap verirler. Fakat yine de Allah ile birlikte başkasına ibadet ederler."²³

22. 12/Yûsuf, 106

23. Taberi, 16/286

İKİNCİ KAİDE

İkinci Kaidenin Özeti

- a. İnsanlar Allah'tan (cc) başka varlıklara ibadet ederken genellikle iyi niyetlidir. Amaçları ekseriyetle Allah'a isyan etmek değil, Allah'ın yanındaki nimetlere erişmektir.
- b. Hangi amaç ve niyetle olursa olsun, Allah (cc); tevbe edilmedikçe şirki bağışlamaz.
- c. Şirkin temelinde Allah'ı (cc) kullara kıyas etmek vardır. Mekkelilerin şirkinin temelinde bu olduğu gibi, günümüzün mistik/sufi yapılarının şirki de bu temel üzere kuruludur.
- d. Bir insanın işlediği şirki farklı isimlerle isimlendirmesi; şirki, şirk olmaktan çıkarmaz.
- e. Şefaati inceleyen naslar ele alındığında şefaatin; menfi ve müspet olmak üzere ikiye ayrıldığı görülür.
- f. Mekke müşriklerin, salih olduğuna ve Allah katında değerli olduğuna inandıkları kişilerin heykeline/putuna yaptıkları, bugün aynı gerekçeyle salih olduğuna inanılan insanların türbelerine/ yatırılarına yapılmaktadır.

İKİNCİ KAİDE

Metin

"Müşrikler diyorlardı ki: 'Bizim onlara (putlara) dua etmemizin ve yönelmemizin tek sebebi; bizi Allah'a yaklaştırsınlar ve bize Allah katında şefa'at etsinler diyedir.'

Allah'a yakınlaşmak için bunu yaptıklarının delili şu ayet-i kerimedir:

'... O'nun dışında veliler edinenler (derler ki): 'Bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye bunlara ibadet ediyoruz.' Allah, ihtilaf ettikleri konularda aralarında hükmedecektir. Şüphesiz ki Allah, yalancı ve kâfir olan kimseyi hidayet etmez.'¹ "

Şerh

Mekkeli müşrikler Allah'ın uluhiyetini inkâr etmemişlerdi. Bilakis Allah'ın ilah olduğuna, Allah'a yakınlaşıp O'nun rızasının elde edilmesi gerektiğine inanıyorlardı.

1. 39/Zümer, 3

Fakat Allah'a (cc) yakınlaşmaya çalışırken putları aracı kılıyorlardı. Bu sebeple müşrik diye isimlendirildiler.

Bu kaideden şunu öğreniyoruz: Bir insanın Allah'ın uluhiyetini ikrar etmesi ya da Allah'ın, ibadeti hak ettiğine inanıyor olması onu Müslim yapmaz. Böyle itikad etmekle beraber, amelî olarak Allah'ı (cc) ibadette birleşmesi gerekir. Kişi hangi gaye ile olursa olsun Allah'a (cc) yapılması gereken bir ibadeti O'ndan başkasına yaparsa İslam dininden çıkar.

Örneğin, dua bir ibadettir ve sadece Allah'a (cc) yapılması gerekir:

"Rabbimiz buyurdu ki: 'Bana dua edin, size icabet edeyim. Hiç kuşkusuz, bana ibadet etmekten büyüklenenler, boyun eğmiş/alçaltılmış olarak cehenneme gireceklerdir.' "²

Ayette önce "Bana dua edin ..." deniyor, hemen ardından "... bana ibadet etmekten büyüklenenler ..." ifadesi kullanılıyor. Bu da Allah'ın yanında duanın ibadet olduğunu gösterir.

Bu hususta Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Dua, ibadetin özüdür."³

Kişi, duayı hak edenin Allah (cc) olduğunu bilir, fakat dua ederken salih insanlara, şeyhlere, yatırlara dua ederse şirke girer. Velew bunu Allah'a yakınlaşma gayesiyle yapsa bile. Ayrıca kişinin hangi gayeyle bunu yaptığı önemli değildir. Çünkü Mekkeli müşrikler putlara, Allah'a yakınlaşmak

2. 40/Mü'min, 60

3. Ebu Davud, 1479; Tirmizi, 2969

gayesi ile dua ettiler, ama bu onları müşrik olmaktan kurtarmadı.

"Dikkat edin! Halis olan din Allah'ındır. O'nun dışında veliler edinenler (derler ki): 'Bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye bunlara ibadet ediyoruz.' Allah, ihtilaf ettikleri konularda aralarında hükmedecektir. Şüphesiz ki Allah, yalancı ve kâfir olan kimseyi hidayet etmez."⁴

Örneğin, hâkimiyet yetkisini Allah'a (cc) vermek bir ibadettir:

"Onlar Allah'ı bırakıp din bilginlerini, abidlerini ve Mer-yem oğlu Mesih'i rabler edindiler. (Oysa) onlar yalnızca bir olan İlah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Allah) onların şirk koştuklarından münezzehtir."⁵

"... Adiy, Medine'ye geldi. O, Tay Kavmi'nin lideriydi. Boynunda gümüş bir haçla Resûlullah'ın (sav) huzuruna girdi. Resûlullah (sav) Tevbe Suresi'nin 31. ayetini okuyordu. Adiy, Peygamber'e (sav), 'Onlar, din adamlarına tapmadılar ki!' dedi. Resûlullah (sav), 'Evet, fakat din adamları, onlara helali haram, haramı helal kıldılar. Onlar da tabi oldular. Bu, onların, din adamlarına ibadetidir.' buyurdu."⁶

Resûlullah (sav) Ehl-i Kitab'ın, din adamlarına Allah'ın (cc) haram ve helallerini değiştirme yetkisini vermelerini ibadet olarak isimlendirmiş ve bu yetkiyi onlara vermekle onların, Allah'ın dışında ibadet ettikleri rabler edindiklerini söylemiştir.

4. 39/Zümer, 3

5. 9/Tevbe, 31

6. Tirmizi, 3095; İbni Ebi Hatim, 10057, 10085

Kişi hâkimiyet yetkisinin Allah'a (cc) ait olduğunu bilir, fakat bu yetkiyi "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyen yapılara verirse şirkte düşer. Bunu hangi gayeyle yaptığı da önemli değildir. İster bu partileri hüküm koyacak mercide gördüğü için yapsın, ister bunlar kötünün iyisidir (!) düşüncesiyle yapsın; bu yapılara hâkimiyet yetkisini veren şirkte girer.

1. Şüpheler

Tevhidin bu kısmını anlattığımızda genelde ortaya atılan iki şüphe olmaktadır. Bunları zikredip cevaplamaya çalışalım:

a. Birinci Şüphe

"Bir insanın şirkte düşebilmesi için şirkte itikad etmesi gerekir. Kişinin itikadı düzgün olduğu müddetçe ne yaparsa yapsın, ne söylerse söylesin müşrik olmaz."

Cevap

Şirkte düşmek için şirkte itikad etmek gerekli değildir. Kişi İslam'ın şirk olarak isimlendirdiği tavır ve tutumlardan birisini yapar veya söylerse müşrik olur.

Mekkeli müşrikler ibadeti hak edenin Allah (cc) olduğunu biliyorlardı. Fakat Allah'ı (cc) ibadette birlemedikleri için dinden çıktılar. Mekkeli müşriklerin bu anlamda itikadı düzgündü, fakat yaptıkları ameller şirk olduğu için müşrik oldular.

Önceki bölümlerde Mekkeli müşriklerin; yaratanın, rızık verenin, kâinatın işlerini düzenleyenin... Allah (cc) olduğunu bildiklerini söylemiştik. Fakat bu, onları Müslim

yapmamıştı. Bunları bilmelerine rağmen Allah'ı ibadette birlemedikleri için dinden çıktılar.

Bir insanın küfre girmesi, yalnızca itikad etmekle olmaz. Küfre itikad etmek, küfür olduğu gibi; onu işlemek veya söylemek de küfür olabilir. Buradaki ölçü; inanılan, söylenen veya yapılanın küfür olmasıdır.

"Andolsun ki sözlerini onlara soracak olsan: 'Lafa dalmış, eğleniyorduk.' diyeceklerdir. De ki: 'Allah'ı, ayetlerini ve Resûl'ünü mü alaya alıyorsunuz?' Özür dilemeyiniz! Muhakkak ki imanlarınızdan sonra kâfir oldunuz. Sizden bir grubu bağışlasak bile, suçlu günahkârlar olmaları nedeniyle bir diğer gruba azap edeceğiz."⁷

Tebuk Gazvesi'nde bazı insanlar sahabenin kurralları⁸ hakkında, "Biz bunlar kadar midelerine düşkün, yalan söyleyen ve düşman karşısına çıkmaktan daha fazla korkan kimse görmedik." dediler. Onların bu söylediklerinden Peygamberimizin (sav) haberdar olduğunu öğrendiklerinde, hemen onun yanına gelip "Ey Allah'ın Resûlü, biz lafa dalmıştık, eğleniyorduk." dediler. Allah da (cc) buna cevap olarak şu ayeti indirdi: "Allah'ı, ayetlerini ve Resûl'ünü mü alaya alıyorsunuz?' Özür dilemeyiniz! Muhakkak ki imanlarınızdan sonra kâfir oldunuz."^{9 10}

Peki, bunları söyleyen insanlar kimdi? Allah Resûlü'yle (sav) beraber cihada çıkmış bir grup! Ne yapıyorlar? İslam'ın küfür kabul ettiği "dinle dalga geçmek" amelinin işliyorlar. Peki, bunu küfre girmek için mi yapıyorlar? Elbette hayır.

7. 9/Tevbe, 65-66

8. İlimle uğraşan Ashab-ı Suffa

9. 9/Tevbe, 65-66

10. Taberi, 14/333

Peki, dinle dalga geçmenin caiz olduğuna mı inanıyorlar? Elbette hayır. Yalnızca şakalaşıyorlar. Ki Allah da (cc) şakalaşp lafa daldıklarını kabul ediyor. Öyleyse sonuç? Dinle dalga geçtikleri için tekfir ediliyorlar.

Dikkat edilirse Allah (cc), insanları söylediği bazı sözlerle tekfir etmiştir. Onlar küfre girmeye itikad etmemişlerdi. Fakat söyledikleri söz küfür olduğu için, Allah (cc) onlara kâfir dedi. O zaman kişinin küfre girmesi için ona itikad etmesi gerekli değildir. Kişi küfür ameli işler veya küfür sözü söylerse kâfir olur.

b. İkinci şüphe

"Mekkelî müşrikler yaptıklarının ibadet olduğunu bizzat kendileri söylüyorlardı. Allah onlardan bahsederken şöyle diyor: 'Allah'ı bırakıp kendilerine bir takım dostlar edinenler, 'Onlara, sadece bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz' derler.' Günümüzdeki insanlar bunu söylemiyorlar. Yani hiç kimse, 'Bizi Allah'a yaklaştırsın diye parlamentoya veya şeyhlere ibadet ediyoruz.' demiyor. Bilakis herkes, 'Biz Allah'a ibadet ediyoruz, ibadeti hak eden Allah'tır.' diyor. Bu sebeple her ne kadar Mekkeliler müşrik olsalar da günümüzdeki insanlar müşrik değildir."

Cevap

İslam'da "İbret, hakikatlere göredir, isimlere göre değildir." şeklinde bir kaide vardır. Bu kaidenin anlamı şudur: İslam dininde meselelerin isimlerine değil, hakikatlerine itibar edilir.

Örneğin, bir adam hırsızlık yaptı. Sonra çaldıklarını götürüp fakirlere dağıttı. Bu adam kendince bunu güzel

bir iş olarak isimlendirirse de bu, onu hırsız olmaktan ve elinin kesilmesinden kurtarmaz. Kişi yaptığı şeyi nasıl isimlendirirse isimlendirsın, İslam olayların ismine bakmaz, hakikatine bakar.

Örneğin, İslam devletinde kişi içki içti. Had uygulanacağı zaman onun "Ben içki içmedim, viski içtim veya votka içtim." demesi, kendisine had cezasının uygulanmasına engel olmaz. Kişi, İslam'ın içki diye isimlendirdiği içeceği nasıl isimlendirirse isimlendirsın, içtiğinde kendisine had uygulanır. Çünkü İslam isimlere bakmaz, hakikatlere bakar. Bununla birlikte Peygamber de (sav) ahir zamanda insanların haramları farklı isimlerle işleyeceklerini bildirmiştir:

"Ümmetimden birtakım kimseler, içkiye başka isimler vererek onu içeceklerdir"¹¹

Kişinin haramları farklı bir şekilde isimlendirmesi, haramların ismini ve cezasını değiştirmedeği gibi, şirki de farklı bir şekilde isimlendirerek işlemesi, şirk işlediği gerçeğini ve şirkin hükmünü değiştirmez.

Bu hakikatin bizim konumuzla bağlantısı şöyledir: Kişi Allah'a (cc) yapılması gereken bir ibadeti O'ndan başkasına yaptığında müşrik olur. Bunu "ibadet" diye isimlendirip isimlendirmemesi çok önemli değildir. İslam isimlere bakmaz, hakikatlere bakar. Böyle bir insan da hakikatte Allah'a (cc) yapılması gereken ibadeti, O'ndan başkasına yaptığı için şirke girer.

Örneğin, hâkimiyet yetkisini yalnızca Allah'a (cc) vermek

11. Ebu Davud, 3688; Nesai, 5658; İbni Mace, 3384; Ahmed, 18073

bir ibadettir. Kişi bu yetkiyi parlamentoya verdiğinde "Ben parlamentoya ibadet ediyorum." gibi bir söz söyleyip söylememesi önemli değildir, bu ameliyle Allah'a değil, parlamentoya ibadet etmiş olur. Bu sebeple de müşriktir.

Konumuza Kur'ân'dan bir örnek verelim:

"Sana indirilene (Kur'ân) ve senden önce indirilen (Kitaplara) iman ettiğini zannedenleri görmedin mi? İnkâr etmekle emroldukları hâlde tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan onları (hakka geri dönüşü zor) uzak bir saptırmayla saptırmak ister."¹²

Birileri tağuta muhakeme olmak istedikleri için Allah (cc), onların imanının zandan ibaret olduğunu söylemiştir. Peki, bu kişiler yaptıkları fiile, "tağuta muhakeme olmak" ismini verdiler mi? Hayır. Bilakis, onlar bunu şöyle isimlendirdiler:

"Elleriyle (yapıp) takdim ettikleri (bu günah sebebiyle) başlarına bir musibet geldiğinde hâlleri nice olur? Sonra da sana gelip: '**Sadece iyilik ve başarı istedik.**' diye yemin ederler."¹³

Onların tağuta muhakeme olmayı bu şekilde isimlendirmeleri, imanlarını zandan ibaret olmaktan kurtarmadı. Çünkü şeriat isimlere bakmaz, hakikatlere bakar.

2. İyi Niyet Kötü Ameli Meşru Kılmaz

Kişi İslam için kötü olan bir ameli iyi niyet ile yapsa bile bu onu meşrulaştırmaz:

"Bir kısmına hidayet verdi, bir kısmına da sapıklık hak oldu.

12. 4/Nisa, 60

13. 4/Nisa, 62

(Çünkü) onlar, Allah'ı bırakıp şeytanları dost edindiler ve doğru yolda olduklarını sanıyorlar." ¹⁴

İmam Taberi (rh) bu ayetin tefsirinde şöyle der: "Bilakis onlar bu yaptıklarını hak ve hidayet üzere, hatta doğru olanın kendi yaptıkları olduğuna inanarak yaptılar. Bu ayet 'Allah hiç kimseye yaptığı masiyet veya itikad ettiği sapıklıktan dolayı azap etmez, ta ki onun doğru şeklini bilip Rabbine inat olarak yaparsa azap eder.' diyenin hatalı olduğuna delildir. Çünkü öyle olmuş olsa, hak ehliyle, yolunun doğru olduğunu zannettiği hâlde sapıtan arasında fark kalmamış olur. Muhakkak Allah bu ayette iki taifenin ismini ve hükmünü ayırmıştır." ¹⁵

Başka bir ayette Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

"De ki: 'Size amel yönünden en fazla hüsrana uğrayanları haber verelim mi?' Onlar ki; dünya hayatındaki çabaları boşa gittiği hâlde, gerçekte iyi şeyler yaptıklarını sanarlar." ¹⁶

Bu insanların amelleri boşa gitmiştir, fakat onlar güzel şeyler yaptıklarını zannederler. Onların güzel şeyler yaptıklarını zannetmeleri, niyetlerinin güzel olması; amellerinin boşa gitmesine engel olmamıştır. İslam toplumunda buna örnek olarak Haricileri verebiliriz. Peygamberimiz (sav) onlardan bahsederken şöyle demiştir:

"Namazlarınızı onların namazlarının yanında küçümseyeceksiniz. Oruçlarınızı onların oruçlarının yanında küçümseyeceksiniz. Onlar Kur'ân'ı okuyacaklar, fakat boğazlarından aşağıya inmeyecek ... " ¹⁷

14. 7/A'raf, 30

15. Taberi Tefsiri, 12/388

16. 18/Kehf, 103-104

17. Buhari, 5058; Müslim, 1064

Hariciler kendilerince Allah'ı (cc) razı etmek için ve O'ndan korkmak (takva) adına bazı şeyler yaptılar. Fakat bunu yanlış bir yolla yaptılar. Bu sebeple Peygamberimiz (sav) tarafından "ateşin köpekleri" diye isimlendirildiler. Onların güzel niyetleri yaptıklarını meşrulaştırmadı. Bu ve benzeri kaidelerden anlıyoruz ki; iyi niyet, yapılan kötü amelleri meşru kılmaz.

Bu meselenin konumuzla bağlantısını kuracak olursak; Mekkeli müşrikler putlara "Bunlar bizi Allah'a yakınlaştırıyor." diye ibadet ediyorlardı. Niyetleri, Allah'a (cc) yakınlaşmaktı. Fakat Allah'a yaklaşma niyetleri, putlara ibadet etmeyi meşru kılmadı. Kim, hangi niyetle olursa olsun Allah'a yapılması gereken bir ibadeti O'ndan başkasına yaparsa şirke girer.

Başka bir ifadeyle; hiçbir amaç ve niyet, Allah'a (cc) şirk koşulmasını, "şirk" olmaktan, sahibini de "müşrik" ismini almaktan kurtarmaz.

Metin

"Allah katında kendilerine şefaath etsinler diye bunu yapmalarının delili ise Allah'ın (cc) şu sözüdür:

'Allah'ı bırakıp, kendilerine hiçbir zarar ve fayda vermeyecek şeylere ibadet ediyor ve: 'Bunlar, bizim Allah katındaki şefaathçilerimizdir.' diyorlar.'¹⁸

Şefaath; menfi şefaath ve müspet şefaath olmak üzere iki kısma ayrılır:

Menfi şefaath: Allah'ın dışında kimsenin gücünün yetmediği

yerlerde Allah'tan başkasından bir şey talep etmektir. Bunun delili Allah'ın (cc) şu sözüdür:

"Ey iman edenler! İçinde alışveriş, dostluk ve şefaatin olmadığı (o dehşetli) gün gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden infak edin. Kâfirler, zalimlerin ta kendileridir."¹⁹

Müspet şefaät: Bu ise Allah'tan talep edilen şefaattir. Şefaät edecek olan; şefaät etme yetkisi kendisine ikram edilmiş kimsedir. Şefaät olunacak olan; Allah'ın, sözünden ve amelinden razı olduğu ve izin verdiği kimsedir. Allah (cc) şöyle buyuruyor:

"... O'nun izni olmadan kim O'nun yanında şefaät edebilir?"²⁰

Şerh

3. Şefaät Nedir?

Lügatte, tekin zıddı olan çift anlamındadır.

İstilahta, faydayı elde etmek ve zararı defetmek için yapılan aracılık anlamına gelir.

Mekkeli müşrikler Allah'tan (cc) faydalı bir şey istediklerinde veya kendilerinden bir zararı defetmesini istediklerinde putları aracı kılıyorlardı. "Bunlar bizim Allah katındaki şefaätçilerimizdir." diyorlardı. Putları aracı yapmalarının sebebi; Allah'ı (cc) insanlara kıyas ederek ulaştıkları yanlış sonuçtur. Çünkü dünyada yüksek makamlarda olan birinden bir şey istemek için ona yakın olan kimseleri aracı kılmak gerekir. Aksi takdirde kişinin isteği yerine gelmez. Örneğin, bir başbakandan bir şey istemek istiyorsan baş-

19. 2/Bakara, 254

20. 2/Bakara, 255

bakana yakın olan bakanları, müsteşarları aracı kılman gerekir. Doğrudan başbakana söyleyemezsin, söylersen de seni kâle almaz, önemsemez. Dünyada işler genelde bu şekilde döndüğü için Mekke'li müşrikler Allah'ı (cc) bu duruma kıyas etmiş ve kendilerince "Allah katında bizim bir değerimiz yoktur. Bu putlar ise Allah katında değerli olan salih insanların putlarıdır. Biz bunlara dua edelim, isteklerimizi bunlara söyleyelim; bunlar da Allah'a iletirler." şeklinde bir inanca ulaşmışlardır.

Bu inancın günümüzdeki yansıması ise şu şekildedir: İnsanlar "Bizim Allah katında bir değerimiz yoktur, biz günahkâr insanlarız." diyerek salih insanlar olarak isimlendirdikleri Abdulkadir Geylani, Eyüp Sultan, Celaleddin Rumî gibi kimseleri aracı kılıyorlar.

Bu hâl, iki yönden küfürdür:

- Allah'ı (cc) insana kıyas etme itikadı, başlı başına küfürdür. Çünkü Allah (cc) ile insanın sıfatları aynı değildir. Allah'ın sıfatları kendi şanına göredir, insanın sıfatları ise kendi acziyetine göredir:

"... Hiçbir şey O'nun benzeri/misli/dengi değildir. O, (işiten ve dualara icabet eden) Es-Semi', (her şeyi gören) El-Basîr'dir."²¹

"Hiçbir şey O'nun dengi değildir."²²

Bu ayetlerden de anlaşıldığı üzere hiçbir şey Allah'ın (cc) misli, benzeri, dengi olamaz. Allah'ı (cc) insana kıyas eden kişi, Rabbini değersizleştirmiş ve kendi seviyesine düşürmüştür.

21. 42/Şûrâ, 11

22. 112/İhlâs, 4

• Kur'ân-ı Kerim'in birçok yerinde Allah (cc) bu amelin bir küfür ameli olduğunu bildirmiştir:

"Hak olan dua Allah'a (yapılandır). Onun dışında dua ettikleriyse, onların duasına hiçbir şekilde karşılık veremezler. (Allah'tan başkasına dua edenlerin) durumu, ağzına su ulaşsın diye iki avucunu suya doğru uzatmakla (yetinenin) durumu gibidir. (Oysa) o (su) asla ona ulaşmaz. **Kâfirlerin (Allah'ın dışındaki varlıklara) duaları, kaybolup gidecek sapıklıktan başka bir şey değildir.**"²³

"Onlara dua etseniz, duanızı iştmezler. İştiseler bile, size cevap veremezler. **Kıyamet günü şirkinizi reddederler.** (Her şeyden haberdar olan) Habîr gibi kimse sana haber veremez."²⁴

"Allah'a yalan uydurarak iftira eden veya (Allah'ın) ayetlerini yalanlayandan daha zalim kim olabilir? Bunlara, Kitap'tan nasipleri (kendileri için takdir olunan hayır ve şer) erişir. Nihayet canlarını almak için elçilerimiz onlara geldiğinde derler ki: 'Allah'ı bırakıp dua ettikleriniz nerede?' Derler ki: 'Onlar bizi (terk edip) kayboldular.' **Ve kâfir olduklarına dair kendileri aleyhine şahitlik ettiler.**"²⁵

Bu ayetlere dikkat edilirse Allah (cc) kendi zatından başkasına dua eden kimselere kâfir, müşrik demiştir. Allah'tan başkasına dua eden kimselerin şunu düşünmesi gerekir: Allah'ın (cc) dışında kendisine dua edilenlerin kendilerine faydaları yokken, kendilerini hastalıktan, ölümden koruyamazken başkalarına nasıl faydaları olabilir? Eğer fayda

23. 13/Ra'd, 14

24. 35/Fâtır, 14

25. 7/A'râf, 37

ve zarar verebiliyorlarsa ilk olarak kendilerine faydaları olsun, kendilerinden zararı defetsinler!

4. Şefaati İle İlgili Ayetler

Kur'ân-ı Kerim'de şefaati ile ilgili ayetleri incelediğimizde (zahiren) birbirine zıt gibi görünen iki grup ayetin olduğunu görürüz. Bazı ayetlerde şefaati nefyedilirken bazı ayetlerde ise ispat edilir.

a. Şefaati Nefyeden Ayetler

"Ey iman edenler! İçinde alışveriş, dostluk ve **şefaatin olmadığı** (o dehşetli) gün gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden infak edin. Kâfirler, zalimlerin ta kendileridir."²⁶

"Öyle bir günden sakının ki; (o gün) hiçbir nefis bir başkasının yerine geçmez, **hiç kimseden şefaati kabul edilmez**, hiç kimseden fidye alınmaz ve onlara yardım da edilmez."²⁷

"Artık şefaati edenlerin şefaati onlara bir yarar sağlamaz."²⁸

b. Şefaati İspat Eden Ayetler

"Göklerde nice melekler vardır ki -**Allah'ın dileyip razı olduğu kimseye izin vermesi dışında**- onların şefaati onların hiçbir faydası yoktur."²⁹

"**O'nun izni olmadan** kim O'nun yanında şefaati edebilir?"³⁰

"De ki: 'Haydi! Allah'ın dışında (ilah olduğunu) zannettiklerinizi çağırın (bakalım)!' Onların göklerde ve yerde zerre ağırlığına sahip oldukları bir şey yoktur. O ikisinde bir

26. 2/Bakara, 254

27. 2/Bakara, 48

28. 73/Müddessir, 48

29. 53/Necm, 26

30. 2/Bakara, 255

ortaklıkları da yoktur. (Allah'ın) onlardan yardımcı/destek edindiği kimse de yoktur. **O'nun katında izin verdikleri dışında**, hiç kimsenin şefaati fayda sağlamaz ... "31

Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Ben cennette şefaet edecek olanların ilkiyim."32

Peygamber (sav) ezan duasını okuyan kimse için şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet gününde şefaetim onun için hak olur."33

Zahiren naslar birbirine zıt görünüyor. Bu, bir insan kelimasında olsa normal karşılanabilir. Fakat eksiklerden münezzeh olan Allah'ın Kitabı'nda böyle bir şeyin olması mümkün değildir. Öyleyse şunu söyleyebiliriz: Allah'ın (cc) nefyettiği şefaitle ispat ettiği şefaet birbirinden ayrıdır.

Birbirine zahiren zıt gibi görünen bu naslarda insanlar üç gruba ayrılmıştır:

Müşrikler: Müşrikler şefaatin var olduğunu gösteren delilleri yanlış anlayıp her türlü şefaati kabul ederler. Salih insanlar diye adlandırdıkları kimseleri kendilerine şefaatçi kabul edip taleplerini, isteklerini onlara yönlendirirler. Bu şirktir. Mekkeli müşrikler de bu şekilde şirke düştüler.

Mutezile ve Hariciler: Bu kimseler ise şefaati nefyeden delillere dayanarak insanların asla şefaet edemeyeceğini söylerler. Kim, birinin şefaet edeceğine inanırsa kâfir olur, derler. Günümüzdeki akılcılar/mealciler de bu fikirdedir.

Ehl-i Sünnet: Ehl-i Sünnet bütün nasları bir araya top-

31. 34/Sebe', 22- 23

32. Müslim, 196

33. Buhari, 614, 4719; Müslim, 384

layarak şöyle der: Allah'ın (cc) bazı ayetlerde şefaati nefyetmesi bazı ayetlerde ise ispat etmesi şefaatin iki kısım olduğunu gösterir:

Menfi Şefaati: Allah'tan (cc) başka hiç kimsenin gücünün yetmediği yerlerde Allah'tan başkasından bir şey talep etmektir. Bunu yapan kişi şirke düşer. Veya henüz dünyadayken bir ölüden şefaati talebinde bulunmaktır. Allah'ın (cc) izni ve rızası olmadan O'na ait olan bir şey başkasından istenmiş olur. Bu da yasaklanmıştır:

"Ey iman edenler! İçinde alışveriş, dostluk ve şefaatin olmadığı (o dehşetli) gün gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden infak edin. Kâfirler, zalimlerin ta kendileridir."³⁴

Müspet Şefaati: Allah'ın (cc) izin verdiği kişilerin, Allah'ın razı olduğu kişilere şefaatte bulunmasıdır. Allah (cc) kıyamet gününde peygamberlere, meleklerle, şehitlere şefaati hakkı vermiştir.

Şefaati ile ilgili nasları bir araya topladığımızda şefaatin gerçekleşmesi için iki şartın gerekli olduğunu anlıyoruz:

a. Allah'ın izin vermesi:

"O'nun izni olmadan kim O'nun yanında şefaati edebilir?"³⁵

b. Allah'ın razı olması:

"Göklerde nice melekler vardır ki -Allah'ın dileyip razı olduğu kimseye izin vermesi dışında- onların şefaatlerinin hiçbir faydası yoktur."³⁶

5. "Şefaati, Ya Resûlullah!" Denilebilir mi?

Peygamberimizin (sav), kıyamet gününde şefaati etme

34. 2/Bakara, 254

35. 2/Bakara, 255

36. 53/Necm, 26

hakkı vardır. İnsanlar kıyamet gününde bekleme esnasında yaşadıkları sıkıntılardan ötürü sırayla peygamberlerin yanına giderler. En sonunda Peygamberimizin yanına gelip ondan şefaata talep ederler. Peygamberimiz Allah'ın (cc) huzuruna gider, O'na hamdeder ve secdeye kapanır. Bunun üzerine Allah (cc) şöyle buyurur: "Başını kaldır. İşte, istediğin sana verilsin; şefaata et, şefaatin kabul edilsin."³⁷

Buradan anlıyoruz ki kıyamet gününde Peygamberimizin (sav) şefaata etme hakkı vardır. Fakat bu ancak Allah'ın (cc) izniyle olur. Bu sebeple Peygamberimiz için "Şefaata, ya Resûlullah!" denilemez. Çünkü böyle söylemek Kur'an-ı Kerim'deki şu ayete muhaliftir:

"De ki: 'Şefaatin tümü Allah'ındır.'"³⁸

Peygamberimizden direkt şefaata talep edilmez. Çünkü Peygamberimiz mutlak şefaata etme hakkına sahip değildir. Ancak Allah'ın izni ile şefaata edebilir. Bundan dolayı şefaata yalnızca Allah'tan (cc) talep edilir. Örneğin, "Allah'ım, beni Peygamberin şefaatinde mahrum kılma!" veya "Allah'ım beni şefaata edecek olanların şefaatinde mahrum bırakma!" şeklinde dua edilebilir. Allah Resûlü (sav) dünyadayken kime şefaata edeceğini bilmiyordu. Kızı Fatıma'ya ve halası Safiye'ye (ranha) söylediği "Nefsinizi ateşten kurtarmaya bakın, vallahi ben dahi size fayda sağlayamam."³⁹ sözü böyle anlaşılmalıdır.

Asıl Mesele

Allah (cc), şirk koştan kimselerden tevbe etmedikleri müddetçe razı olmaz. Bu sebeple müşriklere şefaata edilmez.

37. Müslim, 193-194

38. 39/Zümer, 44

39. Buhari, 2753; Müslim, 204

Şefaate ermenin tek yolu tevhiddir. Çünkü Allah (cc) ancak tevhidle razı edilir. Dünya ve ahiret hüsrânını yaşayanlarsa; birilerinin torpiline nail olmak için Allah'a (cc) şirk koşmayı göze alan ve kıyamet gününde hem umduğu şefaatten mahrum olan, hem de ebedî ateşe girecek olanlardır:

"Andolsun ki, sizi ilk defa yarattığımız gibi yalnız ve tek olarak bize geldiniz. Size nimet olarak verdiklerimizi de arkanızda bıraktınız. **Size şefaate edeceğine inandığınız ortaklarınızı da yanınızda görmedik.** Andolsun ki, aranızdaki bağlar kesildi ve (size fayda vereceğini) zannettiğiniz şeyler kaybolup gitti."⁴⁰

"Kıyametin kopacağı gün, suçlu günahkârlar tüm ümitlerini yitirmişlerdir. **(Allah'a) ortak koştuklarından hiçbiri onlara şefaateçi olmayacak,** hatta ortaklarını inkâr edeceklerdir."⁴¹

Tevhid ehliyse; o gün tevhidlerinin karşılığı olarak, Allah'ın (cc) razı olması ve dilemesiyle şefaate nail olacaklardır.

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

"Allah Resûlü'ne (sav) sordum: 'Kıyamet gününde senin şefaatinle en çok mutlu olacak olan kimdir?' Allah Resûlü şöyle buyurdu: '... Kıyamet gününde benim şefaetimle en çok mutlu olacak olan Kelime-i Tevhid'i kalbinden veya nefsinden ihlasla söyleyendir.'⁴²

40. 6/En'âm, 94

41. 30/Rûm, 12-13

42. Buhari, 99, 6570

ÜÇÜNCÜ KAİDE

ÜÇÜNCÜ KAİDENİN ÖZETİ

a. Allah Resûlü (sav), şirkleri farklı olan ve onları şirke iten sebeplerin de farklı olduğu bir topluma geldi.

Kimi ağaca, kimi salih insanlara, kimi taşa, kimi Güneş'e ve kimi de Ay'a ibadet ediyordu.

Kimi cehaletinden, kimi tevilinden, kimi atalarını taklit etmesinden, kimi ekonomik çıkarlarından ötürü şirk koşuyordu.

b. Şirklerinin çeşitli olması veya şirke iten sebebin farklı olması, onların müşrik ismini almasına engel olmadı.

c. Şirklerinin çeşitli olması veya şirke iten sebebin farklı olması, şirke bina edilen beraat, buğz, cihad ahkâmının tatbikine engel olmadı.

d. İslam'da naslar muhkem ve müteşabih diye ikiye ayırılır. Müteşabih naslar, muhkem nasların ışığında incelenir.

e. Kalbinde eğrilik olan müşrikler; müteşabih naslarla muamelede bulunurlar.

f. Cehaletin mazeret olduğuna dair öne sürülen deliller, müteşabih nas cinsindedir. Cehaletin mazeret olmadığına dair naslarsa muhkemdir.

ÜÇÜNCÜ KAİDE

Metin

"Peygamber (sav) farklı farklı şekillerde ibadet eden insanların arasından çıktı. Onlardan bir kısmı meleklerle, bir kısmı peygamberlere, bir kısmı salihlere, bir kısmı ağaç ve taşlara, bir kısmı da Güneş ve Ay'a ibadet ediyordu. Resûlullah (sav) bunlar arasında hiçbir ayırım yapmadan hepsiyle savaştı.

Bunun delili Allah'ın şu sözüdür:

'Fitne/şirk sonlanıncaya ve dinin/otoritenin tamamı Allah'ın oluncaya dek onlarla savaşın ... '1 "

Şerh

Şirk; Allah'a (cc) yapılması gereken bir ibadeti ondan başkasına yapmaktır. Kişi bunu hangi sebeple ve hangi şekilde yaparsa yapsın önemli değildir. Allah'a (cc) şirk

koşan müşriktir ve şirkte terettüp eden bütün hükümler kendisine uygulanır.

Peygamberimizin (sav) geldiği dönemde insanların şirkleri çeşit çeşitti. Bunların her birinin nedenleri de farklıydı. Kimisi babalarını taklit ettiği için, kimisi Allah'a (cc) yakınlaşmak için, kimisi de cehaletinden ve tevilinden ötürü bunu yapıyordu. Fakat Peygamber (sav) bunlar arasında hiçbir ayırım yapmadan hepsine "müşrik" dedi ve hepsiyle savaştı. Bu demek oluyor ki şirklerinin ve nedenlerinin farklı olması insanların müşrik olmasına ve şirkin hükümlerinin kendilerine uygulanmasına engel olmaz.

Şirke terettüp eden hükümler şunlardır:

- Yapılanın şirk ve yapanın müşrik olduğuna itikad etmek.
- Şirkten ve onun ehlinde teberri etmek.

Teberrî etmek ise iki şekilde olur:

Dil ile onlardan teberri etmek: Bu, onları tekfir etmek ile olur.

Fiilen onlardan teberri etmek: Bu ise üç şekilde olur: Onlara/müşriklere kin ve düşmanlık beslemek, onlardan ve beldelerinden hicret etmek, onlarla savaşmak.

Bu saydıklarımız Kur'ân ve sünnetin şirkte bina ettiği hükümlerdir. Şeyh (rh) metinde bize en üst mertebeye olan cihadı, yani onlarla savaşmayı zikretti. Kaldı ki müşriklerle savaş vacipse diğer hükümler evveliyatla vaciptir. Çünkü kıtal, en zor ve en çetin olanıdır.

" ... Müşriklerin sizlerle topluca savaştıkları gibi, siz de onlarla topluca savaşın ... "2

Allah (cc) bu ayette müşriklerin şirkleri ve sebepleri arasında hiçbir ayırım yapmadan hepsiyle savaşmayı emretmiştir. Şirke bina edilen bu hükmü de "müşrik" ismine bağlamıştır.

"Fitne/şirk sonlanıncaya ve dinin/otoritenin tamamı Allah'ın oluncaya dek onlarla savaşın ... "3

Yani yeryüzünde şirkin her türlü ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın (cc) oluncaya kadar müşriklerle savaşmak vaciptir.

Günümüzde de insanlar farklı şekillerde ve farklı sebeplerle Allah'a şirk koşuyorlar. Örneğin, demokratların, tasavvufçuların, komünistlerin, rasyonalistlerin/akılcıların şirkleri ve sebepleri birbirinden farklıdır. Bu grupların şirklerinin ve nedenlerinin farklı oluşu bizi aldatmamalı ve onlara şirkin hükümlerini uygulamaktan alıkoymamalıdır.

Günümüzde bazı insanlar şirkin nedenlerinin farklı oluşunun, şirke terettüp eden hükümlere etki edeceğini zannediyorlar.

Cahilce şirk koşan ile bilerek ve inat ederek şirk koşanı, bir teville dayanarak şirk koşan ile dinsizlikten dolayı şirk koşanı, kendini bir peygambere nispet edip şirk koşan ile bir dine müntesip olmadan şirk koşanı birbirinden ayırıyorlar. Bu ayrımlar hakkında Allah (cc) hiçbir delil indirmemiştir. Bu, onların ve peşine takıldıkları mercilerin

2. 9/Tevbe, 36

3. 8/Enfâl, 39

isimlendirmelerinden ibarettir. Yüce Allah ve O'nun (cc) emirlerini tatbik eden Nebi (sav), şirkin çeşidine ve ona iten nedenlere bakmaksızın; Allah'a (cc) büyük şirkle şirk koşanları "müşrik" olarak isimlendirmiştir.

Metin

"Müşriklerin Güneş'e ve Ay'a ibadet ettiklerinin delili Allah'ın (cc) şu sözüdür:

'Gece, gündüz, Güneş ve Ay O'nun ayetlerindedir. Güneş'e de secde etmeyin, Ay'a da ... Şayet yalnızca O'na ibadet ediyorsanız onları yaratan Allah'a secde edin.'⁴

Şerh

Güneş'e ve Ay'a ibadet etmek, ayette iki kavim için zikredilmiştir:

• İbrahim'in (as) kavmi:

"Gece onu bürüyüp örtünce bir yıldız görmüş: 'Bu benim Rabbimdir.' demişti. Yıldız batınca da: 'Şüphesiz ki ben batanları sevmem.' demişti. Ayın doğduğunu görünce: 'Bu benim Rabbimdir.' demişti. Onun battığını (görünce de): 'Şayet Rabbim beni hidayet etmezse andolsun ki sapıklar topluluğundan biri olurum.' demişti. (Sonra) Güneş'in doğduğunu görmüş ve: 'Bu benim Rabbim olsa gerek; bu en büyüktür.' demişti. Güneş batınca: 'Ey kavmim! Şüphesiz ki ben, sizin şirk koştuklarınızdan beriyim/uzacağım.' demişti. 'Şüphesiz ki ben, yüzümü hanif olarak, gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ve ben, müşriklerden de değilim.'"⁵

4. 41/Fussilet, 37

5. 6/En'am, 76-79

• Süleyman'ın (as) Dönemi'nde yaşayan kadın melikenin kavmi:

"Kuşları denetleyip, teftiş ettikten sonra dedi ki: 'Neden Hüdhüd'ü göremiyorum? Yoksa kaybolanlardan mı oldu? Ya (nerede olduğuna dair özrünü gösteren) apaçık bir delil getirir, ya da onu şiddetli bir cezaya çarptırır veya boğazlarım.' Fazla zaman geçmeden (Hüdhüd geldi ve): 'Senin bilmediğin bir bilgiye vakıf oldum ve Sebe diyarından sana kesin bir haber getirdim.' dedi. 'Ben, bir kadının onlara hükümdarlık ettiğini gördüm. Ona (güç ve nimet adına) her şey verilmiştir. Onun büyük bir tahtı da vardır. **Onu ve kavmini, Allah'ı bırakıp Güneş'e secde eder buldum.** Şeytan, amellerini onlara süslü göstermiş ve onları (dosdoğru) yoldan alıkoymuştur. (Bu sebeple) onlar doğru yolu bulamıyorlar.'"⁶

Bu ayetten, Süleyman'ın (as) Dönemi'nde yaşayan kadın melikenin kavminin Güneş'e secde ettikleri anlaşılmaktadır.

Metin

"Meleklerle ibadet ettiklerinin delili Allah'ın (cc) şu sözüdür: '(O Peygamber) size melekleri ve nebileri rab edinmenizi de emretmez!..' "⁷

Şerh

"Allah'ın kendisine hüküm, kitap ve nübüvvet verdiği hiçbir beşerin/peygamberin bundan sonra: 'Allah'ı bırakıp bana ibadet edin.' demesi söz konusu olamaz. Fakat (o peygamber şöyle der:) 'Kitap'tan öğrettiğiniz ve öğrendikleriniz sayesinde

6. 27/Neml, 20-24

7. 3/Âl-i İmran, 80

rabbaniler olunuz.' (O peygamber) size melekleri ve nebileri rab edinmenizi de emretmez! (Hayret doğrusu!) Siz İslam olduktan sonra size küfrü mü emredecek?"⁸

Abdullah b. Abbas (ra) bu ayetin nüzul sebebi hakkında şöyle der:

" 'Yahudi hahamları ile Necran Hristiyanları, Resûlullah'ın (sav) huzurunda bir araya geldikleri zaman, Resûlullah onları Müslim olmaya davet etti. Bunun üzerine Kureyza Yahudilerinden olan Ebu Rafi şöyle dedi: 'Ey Muhammed, Hristiyanların İsa'ya yaptıkları gibi, bizim de sana ibadet etmemizi mi istiyorsun?' Necran Hristiyanlarından biri şöyle dedi: 'Ey Muhammed, sen bizden kendine ibadet etmemizi mi istiyor ve bizi buna mı davet ediyorsun?' Bunun üzerine Resûlullah şöyle buyurdu: 'Allah'tan başka bir şeye ibadet etmekten veya O'ndan başka bir şeye ibadet etmeye davet etmekten Allah'a sığınırım. Allah beni ne böyle bir şeyle göndermiş ne de bunu bana emretmiştir.'

İşte bunun üzerine de bu ayet nazil olmuştur."⁹

Meleklerle ibadet eden iki kavim vardır:

• Hristiyanlar

Hristiyanlar melekleri tazim edip onlara ibadet ediyorlardı. Allah (cc), Hristiyanlar "İsa, Allah'ın oğludur." dediklerinde onlara cevaben şöyle demiştir:

"Ne Mesih ne de Allah'a yakınlaştırılmış melekler, Allah'a kul olmaktan çekinirler. Kim de Allah'a ibadetten çekinir ve

8. 3/Âl-i İmran, 79- 80

9. Taberi Tefsiri, 6/539

büyüklenirse, onların hepsini (diriltip) kendi huzurunda toplayacaktır." ¹⁰

Dikkat edilirse Hristiyanlar meleklerle ilgili bir şey demiyorlar, fakat Allah (cc) onların İsa (as) hakkındaki yanlış inançlarını düzelttikten sonra melekler hakkındaki inançlarını da düzeltmiştir.

- Mekkeli Müşrikler

Mekkeli müşrikler meleklerin Allah'ın kızları olduğunu söylüyorlardı. Meleklerin kız suretinde putlarını yapıp sonra onlara ibadet ediyorlardı. "Allah'ın kızlarına dua ediyoruz, onlar da bizim dualarımızı Allah'a (cc) iletiyorlar." ¹¹ diyorlardı:

"Diyeceler ki: 'Seni tenzih ederiz. Bizim velimiz/dostumuz sensin, onlar değil.' (Hayır, öyle değil!) İşin aslı, cinlere ibadet ediyorlardı. Ve çoğu, cinlerin (söylediği: 'Melekler Allah'ın kızlarıdır.', 'Bunlar sizi Allah'a yakınlaştırır.' gibi batıl sözlere) iman ediyorlardı." ¹²

Günümüz müşriklerinin, melekleri beyaz tüller içinde, kadın olarak resmetmeleri, geçmişten miras aldıkları bir cahiliye inancıdır.

Metin

"Allah (cc) şöyle buyuruyor:

'Hani Allah demişti ki: 'Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi insanlara Allah'ı bırakıp beni ve annemi ilah edinin.' diye söyledin? Dedi ki: 'Seni tenzih ederim! Hakkım olmayan bir

10. 4/Nisa, 172

11. İbni Kesir, 7/84; Zümer Suresi'nin 3. ayetinin tefsiri

12. 34/Sebe, 41

şeyi söylemem (doğru) olmaz. Şayet söylemiş olsam elbette sen bunu bilirdin. (Çünkü) sen, bende olanı bilirsin, bense sende olanı bilmem. Şüphesiz ki sen, gaybı bilersin.' 'Ben onlara, bana emrettiğin: 'Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin.' (buyruğu) dışında hiçbir şey söylemedim. Aralarında olduğum süre içinde (onların yaptıklarına) şahittim. Beni kendi katına aldığımda (artık onların ne söylediğini ve ne yaptığını bilmem mümkün değildir). Sen onların üzerinde gözetleyicisin. Sen her şeyin üzerinde şahit olansın.' '13 "

Şerh

Hristiyanlar, İsa (as) için, "Allah'ın oğludur, Allah'ın kendisidir ya da Allah'tan bir ruhtur." diyorlardı. Bundan dolayı da İsa'yı (as) yüceltip ona ibadet ediyorlardı. Hristiyanlar Meryem'e (as) ibadet etmiyorlardı, ona ilah da demiyorlardı. Peki, Meryem'e (as) ibadet etmiyorlarsa Allah (cc) neden " 'Sen mi insanlara Allah'ı bırakıp beni ve annemi ilah edinin.' diye söyledin?"14 buyurdu?

Bunun iki sebebi olabilir:

- Hristiyanlar "İsa ilahdır." diyorlardı. "Meryem de (as) İsa'nın (as) annesidir. İsa ilah ise annesinin de ilah olması gerekir. Çünkü ilahı ancak ilah olan doğurabilir. Nasıl ki insanı ancak insan doğuruyorsa, ilahı da ancak ilah doğurur. Bu, Allah'ın yarattıkları hakkında bir kuralıdır. Bir hayvanın bir insanı doğurması mümkün olmadığı gibi ilah olmayanın da ilahı doğurması mümkün değildir." inancına sahip olabilirler.

13. 5/Mâide, 116-117

14. 5/Mâide, 116

• Hristiyanlar Meryem'e (as) dua edip onunla Allah'a istiğasede buldukları için Allah (cc) böyle dedi. Çünkü bunlar ibadettir ve ancak Allah'a yapılabilir. Hristiyanlar bunu Meryem'e (as) yaptıkları için onu ilah edinmiş oldular. Onlar bunu Meryem'i ilah edinmek için yapmış olmasalar ve bunu söylemeseler dahi Allah (cc) onların yaptıkları fiile göre onlara isim verdi. Çünkü ibret hakikatlere göredir, isimlere göre değildir.

Metin

"Salihlere ibadet ettiklerinin delili Allah'ın (cc) şu sözüdür: 'O dua ettikleri de Rablerine hangisi daha yakın diye vesile arar, rahmetini umar, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı, sakınılması gereken bir azaptır.'¹⁵ "

Şerh

"De ki: "O'nu bırakıp da (haklarında özel yetkiler, şefaet, kâinatta tasarruf, Allah'a yaklaştırma gibi) düşünceleriniz olanları çağırın (bakalım)! Ne sizden zararı giderme ne de hâlinizi değiştirme (gücüne) sahiptirler. O dua ettikleri de Rablerine hangisi daha yakın diye vesile arar, rahmetini umar, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı, sakınılması gereken bir azaptır.'"¹⁶

Bu ayetin nüzul sebebi ile ilgili tefsir kitaplarında iki rivayet zikredilir:

• Abdullah b. Mesud (ra) şöyle der:

" '... O dua ettikleri de Rablerine hangisi daha yakın diye

15. 17/İsrâ, 57

16. 17/İsrâ, 56-57

vesile arar ... ' ayeti cinlerden bir gruba ibadet eden insanlar hakkında nazil oldu. Onların ibadet ettikleri cinler Müslim oldular. Onlara ibadet eden o Araplar ise cinlerin Müslim olduklarından habersiz bir şekilde onlara ibadet etmeye devam ettiler ve bu ayet nazil oldu." ¹⁷

Araplar, çölün cinlere ait olduğuna inanıyorlardı. Bu sebeple yolculuğa çıktıklarında cinlerin efendisine dua edip ona sığınıyorlardı. Bu şekilde diğer cinlere karşı korunacaklarını zannediyorlardı. Bu cinler Peygamberin (sav) davetini işittiklerinde icabet edip Müslim oldular:

"De ki: 'Bana şu vahyolundu: Cinlerden bir grup (Kur'ân'ı) dinleyip demişler ki: 'Hiç şüphesiz biz, (belagatı ve mesajlarıyla) hayranlık uyandıran bir Kur'ân dinledik.' 'O, en doğru olana hidayet ediyor. Biz de ona iman ettik. Rabbimize hiçbir şeyi ortak koşmayız.' " ¹⁸

Araplar da cinlerin Müslim olduklarından habersiz olarak onlara dua etmeye ve sığınmaya devam etti. Bunun üzerine Allah (cc) bu ayeti indirdi.

• İbni Abbas (ra) bu ayette kastedilenin, "İsa ve Üzeyir" olduğunu söyler. Hristiyanlar ve müşrikler İsa'ya ve Üzeyir'e (as) ibadet ediyorlardı, onlar ise Allah'a (cc) ibadet ediyordu.

İbni Teymiyye (rh) bu ayet hakkında şöyle der: "Bu ayet, Allah'a (cc) hakkıyla kulluk ettiği hâlde kendisine ibadet edilen herkesi kapsar."

Kastı şudur: Salih bir kul vardır ve Rabbini razı etmek

17. Buhari, 4714; Müslim, 3030

18. 72/Cin, 1-2

için hakkıyla O'na (cc) ibadet eder. Başka birileri, o şahıs hakkında aşırı gider ve Allah'a yapmaları gereken ibadeti o şahsa yapar. Bu ayet, hâli bu olan her vakıayı kapsar.

Metin

"Taşlara ibadet ettiklerinin delili Allah'ın (cc) şu sözüdür:

'Lat ve Uzza'yı gördünüz mü? (Nerede kudreti sonsuz olan, Allah nerede kendisine dahi faydası olmayan bu putlar?) Ve üçüncüleri olan Menat'ı.'¹⁹"

Şerh

Lat, Menat ve Uzza, Arap toplumunun en büyük putlarıydı. Arap toplumunda başka putlar da vardı, fakat bunlar diğerlerinin başı olarak kabul ediliyordu. Bu putları kısaca açıklamaya çalışalım:

Lat: Lat kelimesinin ilah kelimesinden geldiği ve sonundaki "te"nin ise sonradan eklendiği söylenmiştir. Lat putu, Cahiliye Dönemi'nde unu yağ ile kavurarak hacılara dağıtan bir adamın putuydu. Yıl boyunca kazandığını karşılıksız olarak hacılara dağıttığı için insanlar tarafından sevilen ve sayılan birisiydi. O adam ölünce putunu yapıp kabrine diktiler, sonra da buna ibadet etmeye başladılar.

Uzza: Allah'ın (cc) El-Aziz isminden gelir. Aziz, kuvvetli olan demektir. Bu, bir ağaç şeklindeydi. Bugünkü dilek ağaçlarına benziyordu. Ağacın üzerine bir ev/türbe inşa etmişlerdi.

Menat: Allah'ın (cc) El-Mennan isminden gelir. Mennan, karşılıksız olarak iyilik yapan ve bu iyilikleriyle karşılıkine

minnet etme hakkına sahip olan anlamına gelir. Evs ve Hazrec Kabilelerinin taptığı putlardandı.

Mekkeli müşrikler salih olduklarına inandıkları bu kişileri kendileri ile Allah (cc) arasında aracı kılıyorlardı. Allah (cc) onların bu inançlarının yanlış olduğunu Kur'ân-ı Kerim'in birçok yerinde belirtmiştir:

"Ve dediler ki: 'Sakın ha ilahlarınızı bırakmayın. Ved, Suva, Yeğus, Yauk ve Nesr'i de bırakmayın.'"²⁰

İbni Abbas (ra) şöyle demiştir:

"Nuh Kavmi'nin putları daha sonra Arapların putları olmuştur ... Bunlar Nuh Kavmi'nden salih kişilerin adlarıydı. Onlar vefat edince şeytan, onların kavimlerine, oturdukları meclislerde putlar dikmelerini ve bu putlara bu isimleri vermelerini fısıldamıştı. Böyle yaptılar. Onlar vefat edinceye kadar bunlara ibadet etmemişti. Onlar helak olup ilim ortadan kalkınca, insanlar bunlara ibadet etmeye başladılar."²¹

İbni Cerir (rh) der ki: "Muhammed b. Kays (rh) şöyle demiştir: 'Bu kişiler Âdem (as) ve Nuh (as) arasında yaşayan salih bir kavimdi. Bu kişilerin kendilerini takip eden tabileri vardı. Onlar vefat edince kendilerini takip eden arkadaşları dediler ki: 'Biz onların resimlerini çizsek bu, hatırladığımız zaman bizi ibadet etmeye teşvik edici bir alamet olur.' Sonra onların resimlerini çizdiler. O nesil vefat edip başka bir nesil gelince şeytan, onların arasına sızıp dedi ki: 'Sizden önceki atalarınız bunlara ibadet eder ve onlar sayesinde yağmura

20. 71/Nûh, 23

21. Buhari, 4920

kavuşurlardı.' Bundan sonra insanlar, onlara ibadet etmeye başladılar.' "22

Metin

"Ağaçlara ibadet ettiklerinin delili şu hadistir:

Ebu Vakid El Leysi'den (ra) rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

'Resûlullah (sav) ile birlikte Huneyn'e çıktık. Biz küfürden yeni dönmüştük. Müşriklerin, dibinde gölgelenip, silahlarını da dallarına astıkları bir ağaçları vardı. Buna 'Zat-u Envat' denilirdi. İşte biz de bu ağacın olduğu yere geldik. Burada Resûlullah'a (sav), 'Bize müşriklerin bu Zat-u Envatları gibi bir yer tayin et. (Biz de burada gölgelenip silahlarımızı onun dalına asalım.)' dedik. Bunun üzerine Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: 'Allahu Ekber! Varlığım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, şu sözünü ettiğiniz âdetler tıpkı, İsrailoğullarının Musa'ya (as), 'Ey Musa! Onların ilahları olduğu gibi sen de bize bir ilah yap.' demelerine benziyor. Ben canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizler kendinizden önceki Yahudi ve Hristiyanların yoluna mutlaka uyacaksınız.' "23 "

Şerh

Müşrikler savaşa çıkacakları zaman Zat-u Envat isminde bir ağacı tavaf edip kılıçlarını asıyorlardı. Bu şekilde yaptıklarında savaşı kazanacaklarına, Allah'ın (cc) onlara daha fazla yardım edeceğine inanıyorlardı. Günümüzde ise insanlar ağaçlara bez bağlıyor veya bazı ağaçların toprağından ya da yaprağından aldıklarında umdukları

22. Taberi Tefsiri, 23/639

23. Tirmizi, 2180; Ahmed, 21897

faydayı elde edeceklerine inanıyorlar... Bunu yaptıklarında kendilerine eş bulacaklarına, ticaretlerinin daha iyi gideceğine, kazalardan korunacaklarına ya da dileklerinin gerçek olacağına inanıyorlar. Mekkeli müşrikler ile günümüzdekilerin yaptıkları arasında hiçbir fark yoktur. Tek fark; birinin Arapça, diğerkinin ise Türkçe olmasıdır. Hakikatte ise ikisi de aynıdır.

Buraya kadar olan kısımda; delilleriyle birlikte Allah Resûlü'nün (sav) müşrik kabul ettiği ve şirk hükümlerini tatbik ettiği toplulukların farklı suretlerde Allah'a (cc) şirk koştüğünü gördük. Şirk itikadının veya amelinin farklı olmasının, onların müşrik ismini almasına ve müşrik muamelesi görmesine engel olmadığını öğrendik. Şimdi bu farklı şirk şekillerine, farklı sebeplerle düştüklerini göreceğiz.

1. Müşrikleri Bu Şirkleri İşlemeye İten Sebepler

Müşriklerin işledikleri şirk birbirinden farklı olduğu gibi, onları şirke iten sebepler de birbirinden farklıydı. Müşriklerin şirke düşmelerine sebep olan etkenlerden bazıları şunlardır:

a. Taklit

Müşriklerden bir grup babalarını taklit edip onların yolundan ayrılmadığı için şirke düştü. Müşrikler, Peygamber (sav) için "Bu yeni bir din getirmiş, atalarının dinini terk etmiş." diyorlardı:

"Senden önce de ne zaman bir belde de bir uyarıcı gönderecek olsak, mutlaka oranın refah içinde yaşayan şımarıkları dediler ki: 'Şüphesiz ki biz, babalarımızı bir din üzere bulduk

ve biz onların eserlerine/izlerine uymuş kimseleriz.' (Peygamber) dedi ki: 'Babalarınızı üzerinde bulduğunuzdan daha hayırlı olanını size getirmiş olsam da mı?' Dediler ki: 'Şüphesiz ki biz, sizin kendisiyle gönderildiğiniz şeyi inkâr edenleriz.' "24

"Onlara: 'Allah'ın indirdiğine uyun.' denildiği zaman: '(Hayır,) bilakis biz, babalarımızı üzerine bulduğumuz (ve alıştığımız âdetlerimize) uyarız.' derler. Babaları hiçbir şey akletmemiş ve doğru yolu bulamamış olsalar bile mi (onların yoluna uyacaklar)?"25

"(Kâbe'yi çıplak tavaf etmek gibi) bir fuhşiyat işlediklerinde derler ki: 'Babalarımızı bunun üzerine bulduk. Allah bunu bize emretti.' De ki: 'Şüphesiz ki Allah, fuhşiyatı emretmez. Yoksa siz Allah'a karşı bilmediğiniz şeyler mi söylüyorsunuz?' "26

Müşriklerin mantığı şöyleydi: "Bizim atalarımız değerli insanlardı. Onlar bir şey yapmışsa bu, o işin hayırlı olduğunu gösterir." Müşrik toplumların hepsinde sistem böyle işler. Önce geçmişî kutsayacak argümanlar bulurlar. Olmayan kısmını da uydururlar. Menkıbeler, kerametler, savaş kahramanlıkları... Sonra da üzerinde buldukları bâtili, geçmişe nispet ederek meşrulaştırmış olurlar.

İlginç olan; gelenekçi, ilkel ve mistik anlayışlarda da bunun böyle olmasıdır; ileri, gelişmiş ve modern olanlarda da. Kendisini ileri/gelişmiş sayan devletler; anıt mezarlar dikiyor, şehirleri heykellerle donatıyor, bu heykeller karşı-

24. 43/Zuhruf, 23-24

25. 2/Bakara, 170

26. 7/Arâf, 28

sında saygı duruşunda bulunuyor, toplumsal meselelerde anıt mezarları ziyaret edip ne yapmak istediklerini ölüye arz ediyor ... Yapıyor da yapıyorlar. Ancak sorsanız ilmin, hakikatin, bilimin ışığıyla, gökten indiği sanılan (!) Kur'ân gericiliğinden korunuyorlar! İslam'ı gericilikle suçluyor, gelişmişlik adına anıt mezarlara/ölülere birbirlerini şikâyet ediyorlar. Sonra da "Neden Ay'a çıkamıyoruz?" diye şikâyetleniyorlar. Eh, normal! 1400 yıl önceki cahiliye kafasıyla, Ay'a çıkılmaz ... Çıkılsa çıkılsa anıt mezarlara, türbelere ve heykellere çıkılır!

b. Cehalet

Müşriklerden bazılarının şirke düşmelerinin sebebi cehaletti. Cahil oldukları için şirke düşüp müşrik oldular:

"Müşriklerden biri senden eman/sığınma hakkı isteyecek olursa, ona eman ver. Ta ki Allah'ın kelamını dinleme fırsatı bulsun. Sonra onu, güven içinde olacağı (kendi yurduna) ulaştır. **Bu onların bilmeyen bir kavim olması nedeniyledir.**"²⁷

Ayetin başında "Müşriklerden biri senden eman dilerse ... " denmiş, ayetin sonunda ise onların bilmeyen bir kavim olduğu beyan edilmiştir. Bu da onların şirke düşmelerinin nedeninin "bilmeyen bir kavim" olmaları, yani cahil olmaları olduğunu gösterir.

"De ki: 'Ey cahiller! Bana, Allah'tan başkasına ibadet etmemi mi emrediyorsunuz?' "²⁸

Müşrikler Peygamberimizden (sav), Allah'tan başkasına

27. 9/Tevbe, 6

28. 39/Zümer, 64

ibadet etmesini istiyorlar. Allah'tan başkasına ibadeti emretmek, şirktir. Allah (cc) onları "cahil" olarak isimlendiriyor. Fakat bu, onların müşrik olmalarına ve şirk ahkâmının kendilerine tatbik edilmesine engel olmuyor.

Arap toplumunun Allah Resûlü'nden (sav) önceki dönemine "Cahiliye Dönemi" diyoruz. Cahiliye, cehalet kökünden gelen bir kelimedir. O dönemde en yaygın haslet cehalet olduğu için; o dönem cahiliye, insanları da cahiliye ehli olarak isimlendirilmiştir.

c. Tevil

Müşriklerden bazılarının şirke düşmelerinin sebebi yaptıkları batıl tevillerdi. Kendilerince bazı teviller yaparak Allah'a (cc) şirk koşuyorlardı.

Kimileri Allah'a (cc) yakınlaşmak için şirk koşuyor ve bunu şöyle tevil ediyordu: "Biz, Allah katında değersiz insanlarız, bu sebeple bizim doğrudan Allah'tan (cc) bir şey istememiz doğru olmaz. Biz, Allah katında bizden daha değerli olan kimseleri kendimize aracı kılalım ve onlar bizim isteklerimizi Allah'a iletinler." Dünyada işler bu şekilde yürüdüğü için, Allah katında da böyle yürüdüğünü zannediyorlardı. Bu düşünceleri, yaptıkları yanlış tevilleri; onların şirke düşmelerine neden oldu.

Bazılarının tevili ise kaderdi. Kaderi kendilerine delil olarak Allah'a şirk koşuyorlardı. Kur'ân-ı Kerim'in birçok yerinde Allah (cc), kendi zatı bir şey dilemeden o şeyin olmayacağını defaatle belirtir. Müşrikler de buna dayanarak şöyle diyorlardı: " ... Şayet Allah dileseydi biz ve babalarımız

şirk koşmaz ve hiçbir şeyi haram saymazdık ... "29 Burada Peygamberimize (sav) şunu anlatmak istemişlerdir: "Allah dilediği için biz şirk koştuk. Bu, bizim kaderimizde vardır. Bundan dolayı sen bize karışma."

Kimilerinin tevili ise; kendisini İbrahim'in (as) dininden zannetmesiydi. Onlar babalarına tabi oluyor, babalarının da İbrahim'in dinini yaşadığını varsayıyorlardı. Hâliyle Allah Resûlü'nü, "sabi" olmakla, yani dinden çıkmakla suçluyorlardı.

Açıkça anlaşılıyor ki İslam; puta, Güneş'e, Ay'a, taş veya ağaca ibadet edip bunları taklit, cehalet, tevil vb. sebeplere dayanarak yapanları birbirinden ayırmaz. Her birinin şirki ve kendilerini şirke iten sebepleri birbirinden farklı olmasına rağmen hepsini müşrik olarak isimlendirip şirk ahkâmını tatbik eder. Bu tıpkı şunun gibidir: Biri, bir adamı haksız yere öldürür ve bu şekilde kadının yanına getirilirse, kadı bu fiilinden dolayı ona kısas hükmünü uygular. Adamı öldürmesinin sebebi ister sevmediği için, ister kışkırdığı için, isterse de kan davasından olsun... Öldürme sebebinin farklı olması ona uygulanacak hükmü değiştirmez. Müşrikler de şirk koşarken farklı sebeplere dayanarak şirk koşarlar, fakat bu, şirkin ismini ve hükümlerini değiştirmez.

Muhammed bin Abdolvahhab (rh) şöyle der:

"İslam dininin aslı ve kaidesi iki önemli hususu ihtiva etmektedir:

Birincisi; tek olan ve ortağı olmayan Allah'a (cc) ibadet

edip insanları buna davet etmek, dostluğu/velayeti bunun üzerine bina etmek, bunu terk edenleri de tekfir etmektir.

İkincisi; Allah'a (cc) ibadet hususunda insanları şirkten sakındırmak ve bu hususta sert davranmak; düşmanlığı bundan dolayı yapıp, onu (yani şirki) işleyenleri tekfir etmektir.

Bu sayılan esaslara muhalefet edenler çok çeşitlidir:

1. Bu insanlar arasında muhalefet bakımından en şiddetli olanları, bu hususların hepsine birden muhalefet edenlerdir.

2. Onlardan bazıları ise sadece Allah'a (cc) ibadet eder, fakat şirki reddetmez ve şirk işleyenlere düşmanlık göstermez.

3. Onlardan bazıları ise şirk işleyenlere düşmanlık gösterir, fakat onları tekfir etmez.

4. Bu insanların bir kısmı tevhidi sevmez, fakat ona buğzetmez de.

5. Onlardan bir kısmı tevhid ehlini tekfir eder ve bu yaptıklarını salih kimselere sövme olarak isimlendirir.

6. Onlardan bir kısmı hem şirke buğzetmez hem de onu sevmez.

7. Bu insanların bir kısmı şirki bilmez, dolayısıyla inkâr da etmez.

8. Onlardan bir kısmı da tevhidi bilmez ve inkâr da etmez.

9. Bu kimselerin en tehlikeli olanları ise tevhid ile amel eden; fakat onun kıymetini ve değerini bilmeyen, tevhidi terk edenlere buğzetmeyen ve onları tekfir etmeyenlerdir.

10. Onlardan bazıları, şirki terk eder, onu çirkin görür ve inkâr eder; fakat şirkin kötülüğünü bilmez ve şirk ehline düşman olmaz, onları tekfir etmez.

Bu sayılan kimselerin hepsi, Peygamberlerin kendisi ile gönderildiği Allah'ın dinine muhalefet eden kimselerdir."³⁰

Şeyh (rh), zikredilen esaslara muhalefet edenler arasında en tehlikeli olanları şöyle anlatıyor: "... tevhidi terk edenlere buğzetsen ve onları tekfir etmeyenlerdir."

Abdurrahman bin Hasen ise bu insanlar için şöyle der: "Bu kimselerin misali 'Kitab'ın bazısına iman ediyoruz, bazısını ise inkâr ediyoruz.' diyenlerin misali gibidir."

Şeyhin (rh) böyle demesinin sebebi şudur: Allah (cc) Kur'an-ı Kerim'de şirkin çeşitlerinin ve nedenlerinin hepsini tafsilatlı bir şekilde anlatmıştır. Fakat hiçbirinde ayırım yapmadan hepsine aynı ismi vermiş ve aynı muameleyi yapmıştır. Birileri ise bugün şirkin çeşitleri ve nedenlerine göre şirkin hükümlerini değiştirmektedir. Abdurrahman bin Hasen'in dediği gibi bu kimseler, nasların bir kısmına iman edip, bir kısmına iman etmeyenlerdir. Çünkü Allah ve Resûlü şirkin çeşitleri ve sebepleri arasında ayırım yapmamıştır.

2. Zat-u Envat Hadisi

"Resûlullah (sav) ile birlikte Huneyn'e çıktık. Biz küfürden yeni dönmüştük. Müşriklerin, dibinde gölgelenip, silahlarını da dallarına astıkları bir ağaçları vardı. Buna 'Zat-u Envat' denilirdi. İşte biz de bu ağacın olduğu yere geldik. Burada Resûlullah'a (sav), 'Bize müşriklerin bu Zat-u Envatları gibi

30. Ed-Dureru's Seniyye, 2/22

bir yer tayin et. (Biz de burada gölgelenip silahlarımızı onun dalına asalım.)' dedik. Bunun üzerine Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: 'Allahu Ekber! Varlığım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, şu sözünü ettiğiniz âdetler tıpkı, İsrailoğullarının Musa'ya (as), 'Ey Musa! Onların ilahları olduğu gibi sen de bize bir ilah yap.' demelerine benziyor. Ben canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizler kendinizden önceki Yahudi ve Hristiyanların yoluna mutlaka uyacaksınız.'³¹

Günümüzde bazı insanlar bu hadisi kendilerine delil olarak büyük şirkte cehaletin mazeret olduğunu savunuyorlar. Metinde geçtiği için kısaca bu konuya değinmek istiyorum:

Konuya girmeden önce şu iki maddeyi çok iyi bilmemiz gerekir:

- İslam'da naslar muhkem ve müteşabih olmak üzere iki kısma ayrılır:

"Sana Kitab'ı indiren O'dur. O (Kitap)'tan bazı ayetler (kim-senin tahrif etmeye güç yetiremeyeceği şekilde sağlam, açık ve) muhkemdir. Onlar (Kitab'ın çoğunluğunu ve ana omurgasını oluşturan muhkem), Kitab'ın anası olan (ayetlerdir). Diğer bazısı da (kullarını imtihan etmek için açık kılmadığı) müteşabih ayetlerdir. Kalplerinde eğrilik bulunanlar, fitne çıkarmak ve (ayetleri hevalarına göre) yorumlamak için müteşabih olan ayetlerin peşine düşerler. O (ayetlerin) tevilini/hakiki anlamını yalnızca Allah bilir. İlimde derinleşenler derler ki: 'Ona iman ettik. Hepsi Rabbimizin katındandır.' Ancak akıl sahipleri düşünüp öğüt alır."³²

31. Tirmizi, 2180; Ahmed, 21897

32. 3/Âl-i İmran, 7

Ayette Allah (cc) açık bir şekilde nasların iki kısım olduğunu ve kalplerinde eğrilik olanların, fitne çıkarmak ve olmadık yorumlar yapmak için müteşabih olan naslara tabi olduğunu bildirmiştir.

Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Sizler Kur'ân'ın müteşabihine uyanları gördüğünüzde biliniz ki onlar, Allah'ın ayette isimlendirdikleridir ve onlardan sakının."³³

Hadisten açıkça anlaşılıyor ki müteşabih naslara tabi olanlar kendilerinden sakınılması gereken kimselerdir. Çünkü onlar müteşabihe sarılarak fitne ve fesat çıkarıp insanların kafasını karıştırırlar.

Muhkem ve Müteşabih Nedir?³⁴

Muhkem lügatte, "ihkam" kökünden gelir ve sağlamlaştırmak anlamında kullanılır.

İstilahta, muhakkik âlimler muhkemi şöyle tarif etmişlerdir: Lügat, siyak, sibak ve nüzul sebebi itibarıyla tek bir anlama gelen ve her bakanın kendisinden aynı şeyi anladığı nastır.

İmam Beğavi (rh), tefsirinde muhkem için şöyle der: "Muhkem denmesinin nedeni kelimenin 'ihkâm' kökünden gelmesidir. Muhkem ayetler öyle sağlamlaştırılmıştır ki; açıklığı ve anlaşılabilirliği nedeniyle insanların bu ayetlerde tasarrufta bulunması menedilmiştir."³⁵

Müteşabih ise birden fazla anlama gelen, her bakanın

33. Buhari, 4547; Müslim, 2665

34. Tafsilat için bk. Halis BAYANCIK (Ebu Hanzala), İhtilaf Fıkhi, Furkan Yayınları, İstanbul, 2014, s. 41

35. Beğavi Tefsiri, 1/409

kendisinden farklı bir şey anlayabileceği/çıkarabileceği naslardır.

- Müteşabih naslar muhkem nasların ışığında anlaşılmalıdır.

Aksi takdirde ortaya çok yanlış sonuçlar çıkar. Çünkü her grup, her taife Kur'ân ve sünnetten, kendi inancını destekleyecek bir takım müteşabih deliller bulabilir. Bu delillere yapışarak kendilerinin hak üzere olduklarını savunabilirler. Fakat müteşabih deliller muhkem deliller ışığında anlaşılırsa, durumun onların düşündüğü gibi olmadığı açığa çıkar.

İnsanlar müteşabih nasları tek başına anlayınca veya anlamak isteyince İslam'a aykırı bir takım hükümler ortaya çıkar. İslam'a aykırı hükümler çıkarmamak için bu konuyu iyi bilmemiz gerekir.

Bir örnek vererek konunun önemini açıklayalım:

Necran Hristiyanları Allah Resûlü'ne ^(sav) gelip, İsa'nın ^(as) durumunu sordular. Allah Resûlü ^(sav) onun ilah olmadığını Allah'ın kulu ve resûlü olduğunu söyleyince itiraz ettiler. Ve Kur'ân'dan bazı ayetleri delil göstererek İsa'nın ^(as) ilah olduğunu veya ondan bir parça olduğunu iddia ettiler:

"Ey Ehl-i Kitap! Dininizde aşırı gitmeyin ve Allah'a dair hak olandan başka bir söz söylemeyin. Meryem oğlu İsa Mesih ancak Allah'ın Resûlü ve Meryem'e (babasız doğması için "Ol!" diyerek) ilka ettiği kelimesi ve O'ndan bir ruhtur ..."³⁶

Ayette geçen "... O'ndan bir ruh" kısmına tabi olarak,

O'ndan bir ruh ise demek ki Allah'tan bir parçadır. Allah'ın parçası da Allah'tır, dediler.

Onlar bir lafza yapışıp, bir sonuca vardılar. Oysa Kur'ân'da onlarca muhkem nas, İsa'nın (as) Allah'ın kulu olduğunu, ilah olmadığını belirtmektedir:

"Ne Mesih ne de Allah'a yakınlaştırılmış melekler, Allah'a kul olmaktan çekinirler. Kim de Allah'a ibadetten çekinir ve büyüklenirse, onların hepsini (diriltip) kendi huzurunda toplayacaktır." ³⁷

"Andolsun ki: 'Allah, Meryem oğlu Mesih'tir.' diyenler kâfir olmuşlardır. (Oysa) Mesih demişti ki: 'Ey İsrailoğulları! Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin. Şüphesiz ki kim Allah'a şirk koşarsa, Allah cenneti ona haram kılar. Onun barınağı ateştir. Zalimler için yardımcı da yoktur.' Andolsun ki: 'Allah için üçüncüsüdür.' diyenler kâfir olmuşlardır. (İbadeti hak eden) tek bir İlah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Şayet söylediklerine son vermezlerse elbette, onlardan kâfir olanlara, can yakıcı bir azap dokunacaktır." ³⁸

"Hani Allah demişti ki: 'Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi insanlara Allah'ı bırakıp beni ve annemi ilah edinin.' diye söyledin? Dedi ki: 'Seni tenzih ederim! Hakkım olmayan bir şeyi söylemem (doğru) olmaz. Şayet söylemiş olsam elbette sen bunu bilirdin. (Çünkü) sen, bende olanı bilirsin, bense sende olanı bilmem. Şüphesiz ki sen, gaybı bilensin. Ben onlara, bana emrettiğin: 'Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin.' (buyruğu) dışında hiçbir şey söylemedim. Aralarında olduğum süre içinde (onların yaptık-

37. 4/Nisa, 172

38. 5/Mâide, 72-73

larına) şahittim. Beni kendi katına aldığımda (artık onların ne söylediğini ve ne yaptığını bilmem mümkün değildir). Sen onların üzerinde gözetleyicisin. Sen her şeyin üzerinde şahit olansın.' "39

Müteşabih naslar, muhkem nasların ışığında anlaşılma-
dığımda ortaya ne kadar vahim sonuçlar çıktığı açıkça
anlaşıyor. Bu sebeple bu konu çok önemlidir.

3. Büyük Şirkte Cehalet Mazeret midir?

Allah (cc) insanları yaratmadan önce ibadette kendisini
birleyip şirk koşmayacaklarına dair onlardan söz almıştır:

"(Hatırla!) Hani Rabbin Âdemoğullarının sırtlarından
zürriyetlerini almış ve onları kendilerine şahit tutarak: 'Ben
sizin Rabbiniz değil miyim?' demişti. Demişlerdi ki: 'Evet!
(Sen bizim Rabbimizsin!) Şahit olduk.' (Bu,) kıyamet günü:
'Biz bundan habersizdik.' dememeniz içindir. Ya da: 'Babala-
rımız daha önce şirk koşmuştu. Biz ise onlardan sonra gelen
(ve onları taklit eden) bir nesiliz. Batıl ehlinin yaptıkları
yüzünden bizi helak mı edeceksin?' dememeniz içindir."40

Allah (cc), insanlar "Biz bundan habersizdik veya biz atala-
rımıza tabiydik" diyerek şirk koşmasınlar diye insanlardan
söz almıştır. Allah (cc), insanlar şirk koşarken "Biz cahildik
demesinler" diye insanlardan söz almışken; bugün birileri
"Bu insanlar cahil oldukları için müşrik olmaz." diyebiliyor!
Ne tuhaf değil mi?

Ayrıca muhkem nasların birçoğunda Allah (cc) şirki af-

39. 5/Mâide, 116-117

40. 7/Arâf, 172-173

fetmeyeceğini, şirk koşanın yaptıklarının boşa gideceğini ve ebedî cehennemde kalacağını defaatle zikreder:

"Şüphesiz ki Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun (şirk) dışında kalanları dilediği için bağışlar. Kim de Allah'a şirk koşarsa, hiç şüphesiz büyük bir günahla iftirada bulunmuş olur."⁴¹

"Andolsun ki sana ve senden önceki (resûllere): 'Şayet şirk koşarsan bütün amellerin boşa gider ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun.' diye vahyedildi."⁴²

"Şüphesiz ki kim Allah'a şirk koşarsa, Allah cenneti ona haram kılar. Onun barınağı ateştir. Zalimler için yardımcı da yoktur."⁴³

Bu ayetlerden şu anlaşılır: Allah'a şirk koşan bir kimse tevbe etmez ve bu hâl üzere ölürse, Allah (cc) onu affetmez. Fakat kalbinde eğrilik bulunanlar bunun gibi muhkem nasları bırakıp müteşabih naslara yapışarak büyük şirkte cehaletin mazeret olduğunu, Allah'ın onları affedeceğini savunurlar. Bu konuda kendilerine birçok delil alırlar. Bu delillerden biri de Zat-u Envat hadisidir. Bu hadise dayanarak şöyle diyorlar: "Bu sahabeler şirk koştu. Allah Resûlü de onları tekfir etmedi. Bu da demek oluyor ki büyük şirkte cehalet mazerettir."

Onların bu iddialarına şöyle cevap verebiliriz:

• Yukarıda zikrettiğimiz naslarda Allah (cc) kesin bir şekilde şirki affetmediğini; cehaletin bir mazeret değil,

41. 4/Nisa, 48

42. 39/Zümer, 65

43. 5/Mâide, 72

şirkin sebebi olan bir cürüm olduğunu; şirkin affı bir yana Allah tarafından şiddetle kınandığını belirtmiştir. Birileri bunca muhkem nassı bir kenara koyup, farklı şekillerde anlaşılabilir bir hadisle usul belirliyor ve müteşabih usulle muhkem nasları terk etmemizi istiyor. Yani muhkem nasları müteşabih naslar ışığında anlamamızı teklif ediyorlar...

- Peygamber (sav) bu talepte bulunanların kâfir olup olmadığına değinmemiştir. Sadece düşüncelerinin yanlış olduğunu söyleyip onları bu konuda uyarmıştır. Onlar da bu uyarıdan sonra bu taleplerinden vazgeçmişlerdir. Bu hadisten ancak şu hüküm çıkar: Bir Müslim şirk koşturmak istediğinde uyarılır ve tevbe edip Allah'a (cc) yönelirse; onun üzerine bir mesele yoktur. Fakat buradan "Sahabe şirk koşturdu. Allah Resûlü de onları tekfir etmedi. Bu sebeple büyük şirkte cehalet mazerettir." demek, zorlama yorumlardan başka bir şey değildir.

Bu konunun daha iyi anlaşılması için şöyle söyleyebiliriz: Allah Resûlü (sav) Dönemi'nde açıkça küfür sözü söyleyen ve küfür ameli işleyen münafıklar vardı. Ancak Allah Resûlü (sav) bu insanları tekfir etmiyordu.

Misal, Allah Resûlü (sav) ganimetleri dağıtırken bir adam, "Adaletli ol, ey Muhammed! Bu Allah'ın rızasına uygun bir dağıtım değildir."⁴⁴ demişti.

Ben-i Mustalık Gazvesi'nde Ensar ve Muhacir tartışınca Abdullah b. Ubey b. Selul şöyle demiştir:

"Bizimle bunların misali, 'Besle kargayı oysun gözünü!'

44. Buhari, 3610, 6933; Müslim, 1064-1065

deyimindeki gibidir. Medine'ye dönersek izzetli/şerefli olanlarımız zelil/alçak olanları oradan çıkaracaktır."⁴⁵

Bunun üzerine şu ayetler inmiştir:

"'Allah Resûlü'nün yanında bulunanlar için infakta bulunmayın ki dağılıp gitsinler.' diyenler onlardır. Göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır. Fakat münafıklar anlamazlar. Diyorlar ki: 'Şayet Medine'ye dönersek en izzetli olan, en zelil olanı (oradan) çıkarıp sürecektir.' İzzet, Allah'ın, Resûlü'nün ve müminlerindir. Fakat münafıklar bilmezler."⁴⁶

Bu ve benzeri hadislerde sahabe meseleyi fihketmiş ve "Bırak ey Allah'ın Resûlü, şu münafığın kafasını vurayım!" demiştir. Allah Resûlü (sav) bu durumlarda "Onu bırakın, Muhammed kendi ashabını öldürüyor demesinler."⁴⁷ demiştir.

Buna göre birinin, "Allah Resûlü bu kişileri tekfir etmedi. Bu sebeple 'Allah Resûlü adil değildir, (haşa) zelildir.' demek küfür olmaz veya küfürdür, ancak sahibi tekfir edilmez." demesi yanlış olur. Çünkü birinin kâfir olması ve sizin buna inanmanız ayrı bir mesele; bunu açıktan dillendirmek ve ona had uygulamak ayrı bir meseledir. Küfür işleyeni tekfir etmek itikadi bir sorumluluktur. Fakat bunu dillendirmek güç ve kuvvet, siyasi denge, maslahat ve mefsedete göre değişir. Allah Resûlü (sav) neden onları açıktan tekfir edip had uygulamadı? "Muhammed ashabını öldürüyor!" denmesin diye... Çünkü Medine'ye dışarıdan bakanlar, onları tanımaz. Allah Resûlü'nün (sav)

45. Buhari, 3518, 4900, 4901; Müslim, 2584, 2772

46. 63/Münafikün, 7-8

47. Buhari, 4905

ashabından sanır. Çünkü onunla beraber namaz kılıyor, cihada katılıyor, İslam şiarlarını izhar ediyorlar... Şöyle düşünürler: "Muhammed yakın ashabını öldürüyorsa, bizi hayli hayli öldürür." Bu da onları İslam'dan uzaklaştırır.

- Birine cahil demek, onun kâfir olmadığı anlamına gelmez:

"De ki: 'Ey cahiller! Bana, Allah'tan başkasına ibadet etmemi mi emrediyorsunuz?' "⁴⁸

Bu ayete dayanıp "Allah (cc) kendisinden başkasına ibadet etmeyi emredenlere cahil dedi, fakat onları tekfir etmedi." mi diyeceğiz? Elbette hayır. Allah'tan (cc) başkasına ibadet etmeyi emreden müşriktir. Bir insan hem cahil hem de müşrik olabilir:

"... 'Ey Musa! Onların ilahları olduğu gibi sen de bize bir ilah yap.' demişlerdi. 'Şüphesiz sizler, cahillik eden bir topluluksunuz.' demişti."⁴⁹

Bu insanlara göre Allah'a (cc) çocuk nispet eden, puta tapan, Allah'ın "tağutun kulları" diye isimlendirdiği İsrailoğullarının kâfir olmamaları gerekir. Çünkü Musa (as) onlara cahil demiştir. Onlara kâfir dememiştir...

- Bu sahabiler Peygamberimize (sav) böyle bir şeyin olup olmayacağını sormuştur. Gerçekten bunun yapılabileceğine itikad etmemişlerdi. Şayet itikad etmiş olsalardı Peygamberimize sormazlardı. Peygambere (sav) sordular, o da bunun yanlış olduğunu söyleyince hiç itiraz etmeden bu düşüncelerinden vazgeçtiler. Sahabilerin bu talebi

48. 39/Zümer, 64

49. 7/Arâf, 138

büyük şirk olsa bile, onlar bu şirki işlememiştir. Kötü bir şeye niyet edip, sonra bunu kendi rızasıyla, Allah korkusundan dolayı terk eden günah kazanmaz.

- Bir kimsenin Allah'tan (cc) başka kimsenin gücünün yetmediği yerde birinden bir şey istemesi büyük şirktir. Fakat kişinin Allah'tan istemekle birlikte birini vasıta kılması büyük şirk değildir. Sadece Allah'ın (cc) vesile kılmadığı bir şeyi vesile kıldığı için küçük şirk olmuş olur. Bu sahabiler direkt o ağaçtan bereket istemediler. O ağaçlar vesilesiyle Allah'ın onlara bereket vereceğini ve daha fazla yardım edeceğini düşündüler. Bu da zaten büyük şirk değildir.

Örneğin, bir adam muska taksa ve fayda ve zararı direkt o muskadan beklese bu, büyük şirktir. Fakat fayda ve zararı Allah'tan (cc) bekler, muskanın ise buna vesile olduğuna inanırsa bu büyük şirk olmaz. Bu, sahibini büyük şirke götürebilecek olan küçük şirktir. Nedeni ise; Allah'ın hayra, berekete, şifaya veya faydaya sebep kılmadığı bir şeyi sebep olarak görmektir. Hayır, Allah'ın elindedir. Onu veren de, ona ulaşmaya sebep olacak şeyleri belirleyen de Allah'tır. Allah'ın (cc) elinde olanı başkasından istemek, onu Allah yerine koymaktır ve büyük şirktir. Onu Allah'tan bilip yanlış yolla elde etmeye çalışmak haddi aşmak, yani fasıklıktır.

- İbni Teymiyye, Suyuti, İmam Şatibi (rh) gibi birçok âlim bu hadisi kâfirlere benzeme babı altında ele almıştır. Yani bu sözleriyle müşriklerin sözlerine benzer bir söz söylediklerini ve Allah Resûlü'nün (sav) onları uyardığını düşünmüşlerdir.

Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Benden sonra kâfirler olup birbirinizin boynunu vurmayın/savaşmayın."⁵⁰

Müslim'in Müslimle savaşması aslında fiskiştir. Büyük günahlardandır. Burada ise Allah Resûlü (sav) bu davranışa küfür demiştir.

Bunun nedeni; bu amelin, fasıklık olsa dahi Müslim'e yakışmamasıdır. Allah (cc) müminleri kardeş kılmıştır. Bu nimete şükür olarak birbirlerini sevmeleri ve kenetlenmeleri gerekir.

Allah (cc) kâfirlerin arasına ayrılık kılmıştır. Savaş, birbirine zulmetmek onların ahlakındandır... Birbirini öldüren Müslimler; bu amelde onlara benzediği için küfür denmiştir.

Zat-u Envat hadisi de böyledir. Müslim, Allah'ın (cc) sebep kabul etmediği şeyleri bir hayrı elde etmek için sebep olarak görmez. Bu daha ziyade dinlerinde ölçü olmayan müşriklerin ahlakıdır. Hadiste sahabiler böyle bir talepte bulununca onlara benzemiş oldular. Bu benzerlik yönünü gözeterek, Allah Resûlü (sav) böyle dedi.

- Hadisten açıkça anlaşıldığı gibi bu sahabiler henüz Müslim olmuşlardır. Yeni Müslim oldukları için İslam'ın bütün hükümlerini bilmemeleri normaldir.

Biri bu hadisi, İslam'a yeni girmiş birinin meseleleri anlamadığında, onu uyarmak gerektiğine ve onun da uyarıyla şirk/küfür fiilini yapmaktan vazgeçtiği takdirde

50. Buhari, 121, 1739; Müslim, 65, 66

küfre girmeyeceğine delil olsa, bu anlaşılır. Ancak bu hadisi alıp; şirki bile isteye işleyen, onu tüm hayatına egemen kılan, İslam'a hiç girmemiş, uyarıldığı takdirde ise yüz çeviren insanlara uygulamak; bu olsa olsa kalbinde eğrilik olanların yapacağı bir şeydir.

DÖRDÜNCÜ KAİDE

Dördüncü Kaidenin Özeti

- a. Şirk her geçen gün daha da fazlalaşmakta, hayatın her alanını kuşatmaktadır.
- b. Günümüz cahiliyesini yaşayan insanlar, geçmiş müşriklerden daha ileri boyutta şirk koşturmaktadır.
- c. Cahiliyeyi tanımayan insanlar, farkında olmadan İslam'da cahiliye sünnetlerini ihya etmektedir.
- d. Eski cahiliyeyi Kitap ve sünnetten tanımamız gerektiği gibi, modern cahiliyeyi de tanımamız gerekir.

DÖRDÜNCÜ KAİDE

Metin

"Şüphesiz günümüz müşriklerinin şirki, önceki müşriklerin şirkinden daha şiddetlidir. Çünkü önceki müşrikler rahatlıkta Allah'a şirk koşuyor, zorluk zamanlarında ise sadece Allah'a yöneliyordu. Günümüz müşriklerinin şirki ise sürekli. Hem rahatlık hem de zorluk anında Allah'a şirk koştıklarıdır.

Bunun delili Allah'ın (cc) şu sözüdür:

'Gemiye bindikleri zaman, dini Allah'a halis kılarak (şirk koştukları dışında) Allah'a dua ederler. Onları kurtarıp karaya çıkardığı zaman, (bir bakarsın ki) hemen şirk koştukları olmuşlar.'¹

1. 29/Ankebüt, 65

Şerh

1. Cahiliyeyi Tanımanın Önemi!

Bu kaidenin doğru anlaşılması için şunu bilmemiz gerekir: Hayır üzere kalabilmek için şerri; tevhid üzere kalabilmek için şirki; İslam üzere kalabilmek için cahiliyeyi; sünnet üzere kalabilmek için de bidati iyi bilmek gerekir.

İslam'ı ve güzelliklerini öğrendiğimiz gibi cahiliyeyi ve özelliklerini de öğrenmek zorunludur. Çünkü cahiliyeyi tanımayan, farkında olmadan cahiliyenin tuzaklarına düşebilir. Huzeyfe (ra) şerre bulaşmamak için, Peygambere (sav) sürekli şerden sorardı:

Huzeyfe (ra) anlatıyor:

"İnsanlar Resûlullah'a hayırdan sorardı. Ben ise, bana da bulaşabilir korkusuyla, hep şerden sorardım."²

Şerri öğrenmemizdeki gaye, şerden kaçınmaktır. Bu tıpkı şunun gibidir: Bir yolculuğa çıkacağımız zaman yol ile ilgili olumlu olumsuz tüm bilgileri elde etmeye çalışır ve öğreniriz. Olumsuz şeyleri sorup öğrenmemizdeki gaye, ona bulaşmak için değil, bilakis tedbirimizi almak içindir.

Şairin biri şöyle der:

"Şerri, şer olduğu için değil, ondan sakınmak için öğrendim. Şerri hayırdan ayıramayan, ona düşer."

2. Kur'ân Neden Apaçık Bir Kitaptır?

Allah (cc) birçok ayette Kur'ân-ı Kerim'i "apaçık bir şekil-

2. Buhari, 3606; Müslim, 1847

de indirdiğini"³ bildirmiştir. Peki, Allah'ın (cc) bu Kitab'ı apaçık olarak indirmesinin sebebi, hikmeti nedir? En'âm Suresi'nde Allah (cc) bunun hikmetini bize şöyle anlatıyor:

"Suçlu günahkârların yolları apaçık belli olsun diye, ayetlerimizi işte böyle tafsilatlandırıyoruz."⁴

Allah (cc) günahkârların yolu belli olsun diye ayetlerini apaçık indirmiştir. Çünkü mücrimler ile muttakilerin birbirlerinden ayrılabilmeleri için, her iki yolun da net olarak bilinmesi gerekir. Allah (cc) mücrimlerin yolunu, mücrim olalım diye değil, bilakis onu bilip, ondan sakınalım diye anlatıyor.

3. Cahiliye Bilinmezse Ne Olur?

Ömer (ra) şöyle der:

"İslam'da cahiliyeyi bilmeyenler yetiştiğinde, İslam'ın bağları tane tane kopar."⁵

Ömer'in (ra), bu sözü ile anlatmak istediği şudur: Biz cahiliyeyi ve zararlarını gördük. Ardından ise İslam'ı ve güzelliklerini gördük. İslam'ın güzelliklerini öğrendikten sonra bir daha asla cahiliyenin İslam'a bulaşmasına müsaade etmeyiz. Fakat cahiliyeyi tanımamış olan, cahiliyenin zararlarını tam anlamıyla bilmediği için İslam'a bir bidat ya da bir şirk bulaştığında pek fazla önemsemez. Önemsemediği için de İslam'ın bağlarının tane tane kopmaya başladığını fark etmez.

Bu tıpkı şuna benzer: Yıkıcı bir deprem olmadan önce

3. 2/Bakara, 99; 4/Nisa, 174; 5/Mâide, 15

4. 6/En'âm, 55

5. Tefsiru'l Menar, 1/21

bazı alametler ortaya çıkar. Bu konuda uzman olan insanlar bu alametlerin, habercisi olduğu faciayı bilir ve insanları uyarır. Cahil ise uzmanların abarttığını düşünür.

Cahiliyeyi bilmeyenin durumu da böyledir. Basit cahiliye alametlerinin İslam'a vereceği yıkıcı zararı bilmez. Onun için de önemsemez. Depremi yaşamış, bunun acılarını hissetmiş insanın depreme hassasiyeti neyse, cahiliyeyi yaşamış insanın hassasiyeti de odur.

İbni Teymiyye (rh), Ömer'in (ra) bu sözünü açıklarken şöyle der: "Maruf üzere yetmiş birisinin münkeri ve münkerin tehlikesini anlaması mümkün değildir." Sürekli iyilik üzere yetmiş birisi ya münkeri hiç tanımaz ya da münkeri ismen tanısa da zararlarını tam anlamıyla idrak edemez.

4. Cahiliyeyi Tanımandaki Maksat Nedir?

Cahiliyeyi tanımamız gerekir, dediğimizde amacımız ona bulaşmak, cahiliyede olan kötü şeyleri işlemek değildir. Gaye, cahiliyeyi Kur'ân ve sünnetten güzelce öğrenmek ve asrımızda ona tekabül eden noktaları tespit etmektir.

Bu sözlerden yanlış bir sonuç çıkarıp, cahiliyeyi yaşamının faziletli olduğu veya cahiliyeyi yaşayarak tanıma gibi bir sonuca ulaşılmamalıdır.

Çünkü sahabe, cahiliye yaşamamış olmayı büyük bir mertebe olarak kabul ederdi:

"Bir gün Peygamber (sav), 'Ümmetimden yetmiş bin kişi sorgusuz sualsiz cennete girecektir.' buyurdu.

Sahabe bunların kim olacağı konusunda kendi aralarında konuşurken tahminleri şöyle oldu: 'Bizler şirk ortamında

doğduk. Sonradan Allah ve Resül'üne iman ettik. Onlar olsa olsa bizim çocuklarımız ve torunlarımızdır.'⁶

Buradan anlaşılıyor ki sahabenin yanında, cahiliyeyi yaşamamış olmak; şirke, küfre ve bidatlere bulaşmamış olmak sorgusuz sualsiz cennete girme sebebi olabilecek kadar değerlidir.

5. Vahyin Cahiliyeyi Tanıtma Metodu!

Vahyin eğitim metoduna baktığımızda şunu görürüz: Önemli ve hassas meseleler "cahiliye âdeti" veya "cahiliye kalıntısı" kavramları üzerinden anlatılmıştır. Böylece cahiliyeyi tanıyan ve onun çirkin yüzüne yabancı olmayan sahabeye meselenin İslam dinindeki olumsuz yeri ifade edilmiştir.

Allah (cc) Kur'ân-ı Kerim'de, hâkimiyet yetkisinin kendisine ait olduğunu, kendi hükümleriyle hükmetmeyenlerin kâfir olduğunu beyan etmiştir. Bununla birlikte konunun daha iyi anlaşılması için kendi hükümlerinin dışındaki bütün hükümleri cahiliyeye bağlamıştır:

"Yoksa **cahiliyenin hükmünü** mü istiyorlar? Yakinen inanmış bir kavim için kim Allah'tan daha güzel hüküm sahibi olabilir?"⁷

Böylece sahabe şunu anlamış oluyordu: Allah'ın kanunları dışında yasalarla yönetilecek bir yerde; Cahiliye Dönemi'nde yaşadıkları düzen geri dönecektir. Zulüm, eşitsizlik, gasp, değerlerin çiğnenmesi, insan onurunun

6. Buhari, 5752; Müslim, 220

7. 5/Mâide, 50

ayaklar altına alınması ... Bu cürmün cahiliyeye bağlanması onlarda bu anlamları çağrıştırıyordu.

Uhud Savaşı'nda bazı insanlar "Şayet Medine'de savunma yapsaydık öldürülmez ve müşriklere yenilmezdik. (Gençlerin) aklına uyduk, başımıza bunlar geldi."⁸ vb. sözler söylediler. Bu itikad, kader inancına aykırı bir itikaddır. Allah (cc) onların bu düşüncelerinin yanlış olduğunu bildirdi. Ardından bunu cahiliyeye bağlayarak bu tür düşüncelerin İslam'da yerinin olmadığını, bunların tamamen cahiliyenin âdetlerinden olduğunu belirtti:

"Bu sıkıntılı hâlden sonra, (içinde bulunduğunuz) topluluktan (bir kısmını) bürüyen güvenli bir uyuklama indirdi. Bir topluluk da kendi canlarını dert ediniyor, **Allah'a dair hak olmayan cahiliye zannına kapılıyorlardı. Diyorlardı ki: '(Bu savaşla ilgili) bizim bir karar yetkimiz var mı?' De ki: '(Savaş konusunda) yetki tamamen Allah'a aittir.'** (Böyle söylüyorlar ama) nefislerinde sana açık etmedikleri şeyler gizliyorlar. Diyorlar ki: 'Şayet (kararlar alınırken) bizim de yetkimiz olsaydı (savaşmak için Medine dışına çıkmayacak ve) burada öldürülmeyecektik.' De ki: 'Siz evlerinizde olsaydınız dahi, haklarında ölüm yazılanlar evlerinden çıkacak ve ölecekleri yere geleceklerdi.' (Tüm bunlar) Allah'ın sinelerinizde olanı sınaması ve kalplerinizde olanı temizlemesi içindir. Allah, sinelerde olanı bilmektedir."⁹

Ensar ile Muhacir çarpışmak için karşı karşıya geldiler. Peygamber (sav) onlara müdahale etti ve yaptıklarını cahiliyeye bağlayarak şöyle dedi:

8. Mevsuatut't Tefsiri'l Me'sûr, 10396-10398

9. 3/Âl-i İmran, 154

"Ey Müslimler topluluğu! Allah'tan korkun! Ben aranızda olduğum hâlde **cahiliye davası mı** güdüyorsunuz? Hâlbuki Allah (cc) sizi İslam'a iletmiş, sizi onunla şereflendirmiştir. Cahiliye ile olan ilişkilerinizi İslam'la kesmiş, sizi küfürden kurtarmış ve İslam ile aranızı bulmuştur. Bütün bunlardan sonra yine kâfirler olarak eski durumunuza mı dönüyorsunuz?"¹⁰

Ebu Zerr (ra), Bilal'i (ra) "Ey siyah kadının oğlu ... " diyerek küçük görünce Allah Resûlü (sav) onu kınadı ve yaptığı cahiliyeye bağladı: "Onu annesinden dolayı mı kınadın? Şüphesiz sen, kendisinde **cahiliye** olan birisin."¹¹ dedi.

"Ümmetimde dört şey vardır ki, **cahiliye** işlerindedir, bunları terk etmeyeceklerdir. Bunlar; haseble (yani ırk ve kabile üstünlüğüyle) övünme, nesebi (yani soyu) sebebiyle insanları kötüleme, yıldızlardan yağmur bekleme, (ölenin ardından) matem ve ağıt yakma!"¹²

Şeyh (rh) bu kaideyle bize iki şey anlatmak istiyor:

- Şirk her geçen gün daha da fazlaşmakta, hayatın her alanını kuşatmaktadır.
- Günümüz cahiliyesini yaşayan insanlar, geçmiş müşriklerden daha ileri boyutta şirk koşmaktadır.

6. Zaman Geçtikçe Şerrin Artması

Peygamber (sav), her gelen zamanın öncekinden daha kötü olacağını bildirmiştir:

10. İbni Hişam, 1/556

11. Buhari, 30; Müslim, 1661

12. Müslim, 934; Tirmizi, 1001

"Siz Rabbinize kavuşuncaya dek gelebilecek her bir zaman, öncekine göre daha şerli ve kötü olacaktır."¹³

Bu durumu şirkin yeryüzünde ortaya çıkışı ve bugünlere gelene dek geçirdiği süreç üzerinden okuyabiliriz. Böyle bir okuma yaptığımızda şerrin çoğalarak ilerlediğini görürüz. Önce tevhid vardır. Sonra şirk ortaya çıkar ve hayatın belli alanlarında varlık gösterir. Sonra çoğalarak daha fazla alan kaplar ve nihayet şirk asıl, tevhid arızı olmaya başlar. Şöyle ki:

"Kuluma ihsan ettiğim her şey helaldir. Ben kullarımın hepsini hanif olarak yarattım. Sonra şeytanlar gelip dinlerinde onları şaşırttı. Kendilerine helal kıldığımı, şeytan haram kıldı. Hakkında hiçbir delil indirilmemişken, bana şirk koşmalarını onlara emretti. Allah yer ehline nazar etti, kitap ehli bir kesimin haricinde Arap ve Acemlerin hepsine gazap etti."¹⁴

"Her doğan çocuk fitrat üzere doğar. Sonra ebeveyni onu Yahudileştirir, Hristiyanlaştırır ya da Mecusileştirir. Tıpkı hayvanın doğurduğu yavrusu gibi. Onu burnu veya kulağı kesik görebilir misiniz?"¹⁵

Allah (cc) insanları hanif olarak yarattı. Ardından şeytanlar insanlara musallat olarak, onların temiz fitratlarını küfür, şirk ve haramla bozdular. Şeytan, saptırdığı her yeni nesille daha fazla tecrübe kazandı. Tecrübe kazandıkça da insanları daha rahat kandırıp saptırdı. Şeytan o dönemlerdeki tecrübesiyle Mekkeli müşriklere sadece

13. Buhari, 7068; Tirmizi, 2206

14. Müslim, 2865; Ahmed, 17484

15. Buhari, 1385; Müslim, 2658

rahatlık hâlinde şirk koşturabilmişti. Onlara yaklaşıp, "Siz günahkâr insanlarsınız. Allah'a dua ederken salih kişileri kendinize aracı kılın." diyerek, bu batıl kıyası onlara öğretti. Onlar da bu tuzağa düşüp, rahatlık hâlinde Allah'a (cc) şirk koştular. Fakat sıkıntıya düştüklerinde fitrat devreye girdiği için, sadece Allah'a (cc) dua ettiler ve O'na hiçbir şeyi şirk koşmadılar.

Şeytan her geçen gün daha fazla tecrübe kazandığı için her gelen dönem öncekinden daha şerli oluyor. Günümüz cahiliyesi ne yazık ki bundan nasibini birçok yönden almış, eski cahiliyeden daha kötü ve daha şerli hâle gelmiştir. Günümüz cahiliyesinin, eskisinden daha kötü olduğuna dair şu örnekleri verebiliriz:

a. Dua Anlayışı

Mekkeli müşrikler rahatlık anında putlara, sıkıntıya düştüklerinde ise Allah'a (cc) dua ediyorlardı. Kur'ân-ı Kerim onların bu durumunu bizlere şöyle anlatıyor:

"İnsana bir zarar dokunduğunda; yan yatarken, otururken ya da ayakta (sürekli bir şekilde) bize dua eder. Sıkıntısını giderdiğimiz zaman da, sanki ona dokunan bir sıkıntıdan dolayı bize hiç dua etmemiş gibi çeker gider. Haddi aşanlara, yaptıkları işte böyle süslü gösterildi."¹⁶

"Sizi karada ve denizde gezdiren O'dur. Hatta sizler gemide olduğunuz ve hoş bir rüzgârın (gemidekileri) sürüklediği, onların da bu duruma sevindiği bir sırada, şiddetli bir rüzgâr gelir çatar ve her yönden dalgalar üzerlerine hücum eder de çepeçevre kuşatıldıklarını düşünürler. (İşte o zaman) dini

16. 10/Yûnus, 12

Allah'a halis kılarak (hiçbir şeyi ortak koşmadan yalnızca) Allah'a dua ederler. 'Şayet bizi bundan kurtarırsan, muhakkak ki şükredenlerden olacağız.' (derler). (Fakat) Allah onları kurtarınca (sözlerini tutmaz ve) yeryüzünde haksız yere taşkınlık yapmaya başlarlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız kendi aleyhinizedir. Dünya hayatının metaından (az bir süre faydalanırsınız), sonra dönüşünüz bizedir. Yaptıklarınızı size haber veririz."¹⁷

Günümüzdeki müşrikler ise hem rahatlık hem de zorluk anında şeyhlere, evliyalara dua ediyor ve onlardan yardım istiyorlar...

Onlardan biri şöyle diyor: "Saadatların himmeti olmadan adımımızı bile atamayız."

Başka birisi ise şöyle diyor: "Karşıdan karşıya geçerken 'Medet, ya Abdulkadir Geylani!' demeden geçemem."

b. Hüküm Anlayışı

Mekkeli müşriklerin ilkel bir siyasi sistemi ve sıradan bir yönetim anlayışları vardı... Bir sorunla karşılaştıklarında bir araya toplanır, istişareyle bir sonuca varırlardı. Dinî olarak, atalarından kalan geleneklere tutunur; onların "haram" dediğine "haram" derlerdi. Sistemli, kurumları olan ve düzenli bir yapıları yoktu. Buna rağmen Allah (cc) onları müşriklikle suçladı. Çünkü hâkimiyet Allah'ın (cc) hakkıydı; hiç kimse O'ndan (cc) bağımsız hüküm veremez, helal haram belirleyemezdi.

Günümüzde ise hayatın her alanına hükmeden yasalar, genel geçer tüzükler ve talimatlar vardır. Kurumsallaş-

17. 10/Yûnus, 22-23

mış siyasi bir yapı vardır. Evinizin mimari yapısından, çocuğunuzu nasıl eğiteceğinize, arabanızı nasıl park edeceğinize nasıl eğleneceğinize, dükkan raflarının kaç santim olacağına kadar... herşey bir yasaya, düzenlemeye, yönetmeliğe... tabidir.

Mekkeli müşrikler verdikleri hükümleri anayasa hâline getirmiyorlardı. Bir olay olduğunda bir araya gelerek hüküm veriyorlardı. Bir zaman sonra aynı ya da benzer bir olay olduğunda "Biz daha önce bununla ilgili bir hüküm vermiştik, aynısını uygulayalım." demiyorlardı. Tekrar bir araya gelerek onunla ilgili yeni bir hüküm ortaya atıyorlardı.

Günümüzdeki müşrikler ise belirledikleri kanunları anayasa hâline getiriyorlar. Bu kanunlara muhalefet edenleri cezalandırıyor ve hatta onlarla savaşıyorlar...

c. Rububiyet Tevhidi Anlayışı

Mekkeli müşrikler; yaratanın, rızık verenin, yağmuru yağdıranın, kâinatın işlerini düzenleyenin... Allah (cc) olduğuna inanıyorlardı. Rububiyet tevhidinin hepsini olmasa da birçok esasını kabul ediyorlardı:

"De ki: 'Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Kulakların ve gözlerin sahibi kimdir? Kimdir ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkartan? İşleri çekip çeviren/yöneten kimdir?', 'Allah'tır.' diyecekler. De ki: 'Öyleyse korkup sakınmaz mısınız?' "18

Günümüz müşriklerinin de rububiyet tevhidiyle problemi vardır. Fakat günümüz müşriklerinin problemi, Mekkelilerin probleminden daha büyüktür. Örneğin,

18. 10/Yûnus, 31

Mekkeli müşrikler yağmuru yağdıranın Allah (cc) olduğunu biliyor ve buna inanıyorlardı. Bugünün müşrikleri ise bunu kabul etmiyor ve yağmurun yağışını şöyle anlatıyorlar: "Su buharlaşıyor, buhar gökyüzüne çıkıyor, o buharla bulut oluşuyor, sonra rüzgâr o bulutu hareket ettiriyor ve ardından yağmur yağıyor." Özellikle okullarda, hayat bilgisi, fen veya coğrafya derslerinde, doğa ile ilgili her şey tesadüflere veya sadece sebeplere bağlanıyor ve Allah (cc) devre dışı bırakılıyor...

d. Kâinata Bakış!

Mekkeli müşrikler putların fayda ve zarar verdiğine veya mutlak kudret sıfatına sahip olduğuna inanmıyorlardı. Onlar, putları kendileri ile Allah (cc) arasında aracı olarak kullanıyorlardı. Her ne kadar aracı olarak kullansalar da, putların da Allah'ın (cc) kontrolünde olduğuna inanıyorlardı. Müşriklerin hac zamanındaki telbiyeleri buna en güzel örnektir. Onlar, "Buyur Allah'ım, buyur! Buyur, senin ortağın yoktur. Ancak bir ortağın vardır. Sen ona ve onun sahip olduklarına hükmedersin."¹⁹ şeklinde telbiye getiriyorlardı.

Günümüz müşrikleri ise kendi şeyhlerinin mutlak kudret sıfatına sahip olduğuna inanıyorlar. Allah'ı (cc) devre dışı bırakıp, kâinatın düzeni ile ilgili her işi şeyhleri arasında paylaşıyorlar...

Örneğin, evliyalardan birisi yağmur yağdırmakla, diğeri rızık dağıtmakla, bir diğeri de Güneş ve Ay'ın hareketle-

19. Müslim, 1185

riyle sorumludur. Yani Allah (cc) dışında herkes bir şeyler yapıyor!

Mekkeli müşrikler işlerine gelmediğinde putlara hakaret edebiliyorlardı. Cahiliye Dönemi'nde birisinin yakını öldürüldüğünde gidip Kâbe'nin yanında fal oku çekiliyordu. Diyet çıkarsa diyet, kısas çıkarsa kısas uygulanıyordu. İstedikleri şey, yani kısas çıkmazsa adam puta hakaret edip şöyle diyebiliyordu: "Pis şey! Tabi senin çocuğun öldürülmedi."

Günümüz müşriklerinden birisi ise şeyhi için rüyaya yattığında istediği rüyayı görmezse veya istediği olmazsa şeyhine hakaret edemez. Problemin kendisinde olduğuna inanır...

Mekkeli müşrikler putların, evlerinin içinde kendilerini gördüklerine inanmıyorlardı. Günümüz müşrikleri ise evde ne yaptıklarının, yatakta kaç defa döndüklerinin dahi şeyhleri tarafından bilindiğine ve görüldüğüne inanıyorlar.

Yine günümüz müşrikleri, Allah (cc) adına çok rahat yemin edip o yemini bozarken, şeyhi adına kolay kolay yemin etmez. Yemin ettiyse de muhakkak yerine getirir. Aksi takdirde çarpılacağına inanır...

İlkel cahiliye ehli bir şeye tapıyorsa, asla onu Allah'a denk tutmaz, onun Allah'ın (cc) astı olduğuna inanırdı. Bugünün cahiliyesi ise taptıklarının açıkça Allah'a (cc) denk olduğunu söyleyebiliyor...

Kasım 2008'de okullarda çocuklara ezberletilen ve Millî Eğitim'e şikâyet konusu olan şu şiire bir bakalım:

"Karanlığa güneşsin

Bir sönmeyen ateşsin

Sen ilahlara eşsin

Benim sevgili atam"

Hiçbir müşrik; Lat, Menat ya da Uzza'ya böyle bir şey söyleme cesaretini kendinde bulamazdı ...

Mekkeli müşrikler putlarını tazim ediyorlardı. Asıl put Kâbe'de, bir örneği de evde bulunuyordu. Modern cahiliye insanı ise yollara, resmî dairelere, ticarethanelere, cepte taşınan paraya, okul sınıflarına, şer'i kitaplarına ... neredeyse hayatlarının her alanına, taptıkları şeyin suretini yerleştiriyorlar ...

Şair Edip Ayel, **"And"** isimli şiirinde putperest bir ruh hâliyle coşmuş ve şöyle demiştir:

"Cennetse bu yurt, sen onu buldu du harabe

Bir gün olacaktır anıtın Türklüğe Kâbe"

Bu dizelerde hızını alamayan putperest, şu dizeleriyle de meşhurdur:

"Zindan gibi kesilen ruhlara bir nur gibi doğdun

Türk ırkının en son ulu peygamberi oldun

Tutsak seni layık, yüce Tanrıyla müsavi/eşit

Ölmez bize cennetlerin ufkundan inen ses

İnsanlar ölür, Türklüğe Allah olan ölmez"

Bir başka putperest Kemaleddin Kamu ise şöyle demiştir:

"Kâbe Arap'ın olsun

Çankaya bize yeter"

Allah'ım, içimizdeki sefih, putperest müşriklerin yaptıklarından bizi sorumlu tutma! Seni ve meleklerini şahit tutarak diyoruz ki biz bunlardan ve akidelerinden berîyiz.

İtikad olarak daha kötü olduğu gibi, ahlaki noktada da yaşadığımız toplum öncekilerden daha kötüdür:

Cahiliye Dönemi'nde zina şöyle gerçekleşiyordu: Kadın evine bir bayrak veya herhangi bir alamet asarak, o evde fuhuş yapıldığını belli ediyordu. Erkekler de işareti görüyor ve gidip zina yapıyorlardı. Fakat bu, yönetici insanların kontrolünde sistematik bir şekilde gerçekleşmiyordu. Günümüz cahiliyesi ise bu uygulamayı resmîleştirdi. Genelevler, sistemin kolluk kuvvetleri tarafından korunuyor. Sistem, kadınlara tek tek vesika veriyor, sağlıklı olsun diye gereken önlemleri alıyor. Kadınlar parasını aldığı gibi, sistem de oradan vergisini alıyor. Hatta sistem vesika vermek için bir standart dahi belirlemiş kadınlara. O şartlara uymayanlara çalışma izni (!) verilmiyor. Tüm bunlar ise toplumun gözü önünde işleniyor...

Dahası, cahiliye insanı kapalı ortamda zina yapıyordu. Modern cahiliye ise zinayı sanat diye kaydediyor ve milyonlara izlettiriyor. Pornografi sektörünü konuşmuyorum bile...

Eski müşrikler Lat, Uzza veya herhangi bir meta için "en büyük" demiyorlardı. Günümüzdeki müşrikler ise tuttukları takımlar için dahi "en büyük ..." gibi sözler

söylüyorlar. Ebu Cehil dahi en büyük olanın Allah (cc) olduğunu biliyordu...

Mekkeli müşrikler putlar için kendilerine zarar vermiyorlardı. Günümüzdekiler ise tuttıkları takımlar için bazen üzüntüden, bazen de sevinçten kendilerini parçalıyor, kendilerine zarar verebiliyor, çıkan bir kavgada canlarını yitirebiliyorlar...

Mekkeli müşrikler kız çocuklarını utanç kaynağı olarak gördükleri için veya açlık korkusu sebebiyle öldürüyordu. Ancak çocuğun doğmasını bekliyor, kız olduğu belli olduktan sonra öldürüyorlardı. Günümüz müşrikleri ise kız ya da erkek olmasını umursamadan hemen kürtaj yaptırıyorlar. Onlar sadece kızları öldürürken, günümüzdekiler erkekleri de öldürüyorlar...

Mekkeli müşrikler dağlara ya da taşlara Abdulmenaf ve Haşimoğullarını yücelten herhangi bir ibare yazmıyordu. Günümüzde ise her tarafa "Ne mutlu Türk'üm diyene!" gibi kavmiyetçiliği yüceltici yazılar yazılıyor. Eski müşrikler kendi kabileleriyle övünüyorlardı. Fakat buna rağmen diğer kişileri de insan kabul ediyorlardı. Günümüzdekiler ise kendi ırklarının dışında kalanları neredeyse insan olarak bile kabul etmiyorlar. Sürekli onlarla alay edip onları küçük duruma düşürüyorlar...

Türkiye'de Kürtlere ve Alevilere reva görülen uygulamalar, Filistin'de Araplara yapılanlar, dünya emperyalistlerinin siyahi ırka yönelik insanlık dışı uygulamaları vb. ilkel cahiliyeye rahmet okutacak cinstendir...

Yaptığımız birçok kıyas sonucunda bizim toplumumuzun

Mekke toplumundan hem itikad hem de ahlak olarak daha kötü olduğu açık bir şekilde anlaşılmaktadır.

Allah'ın (cc) yardımıyla bu bölümle birlikte Kavaidu'l Erba risalesinin şerhini bitirdik. Rabbimden bunu hayırlara vesile kılmasını diliyorum.

Allah'tan (cc), şeyhe (rh) rahmet etmesini, bu ameli onun mizanında güzel bir ecir kılmasını temenni ediyorum. Bizleri de öğrendikleriyle amel eden muvahhidler olarak yaşatmasını ve canımızı tevhid üzere almasını niyaz ediyorum.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdetmektir.

KAVAÏDU'L ERBA' METNİ

V. KAVAÏDU'L ERBA' METNI

القواعد الأربع

للشيخ محمد بن عبد الوهاب

بسم الله الرحمن الرحيم

أَسْأَلُ اللَّهَ الْكَرِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَتَوَلَّأَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَأَنْ يَجْعَلَكَ مَبَارَكًا أَيْنَمَا كُنْتَ، وَأَنْ يَجْعَلَكَ مَمَّنْ إِذَا أُعْطِيَ شُكْرًا، وَإِذَا ابْتُلِيَ صَبْرًا، وَإِذَا أَدْنَبَ اسْتَغْفَرَ، فَإِنَّ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَ عُنْوَانَ السَّعَادَةِ.

اعلم أرشدك الله لطاعته: أن الحنيفية ملّة إبراهيم:

أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ كَمَا قَالَ تَعَالَى (وَمَا

خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) [الذاريات: 56].

فإذا عرفت أنّ الله خلقك لعبادته فاعلم: أنّ العبادة لا تسمّى عبادة إلا مع التوحيد، كما أنّ الصلاة لا تسمّى

صلاة إلى مع الطهارة، فإذا دخل الشرك في العبادة

فسدت كالحدّث إذا دخل في الطهارة. فإذا عرفت

أنّ الشرك إذا خالط العبادة أفسدها وأحبط العمل

وصار صاحبه من الخالدين في النار عرفت أنّ أهمّ

ما عليك: معرفة ذلك، لعلّ الله أن يخلصك من هذه

الشَّبَكَةَ، وهي الشرك بالله الذي قال الله فيه: (إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ) [النساء:116]، وذلك بمعرفة أربع قواعد ذكرها الله تعالى في كتابه.

القاعدة الأولى: أن تعلم أن الكفار الذين قاتلهم رسول الله ﷺ يُقْرُونَ بأن الله تعالى هو الخالق المدبّر، وأن ذلك لم يُدْخِلْهم في الإسلام، والدليل: قوله تعالى (قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ) [يونس:31].

القاعدة الثانية: أنهم يقولون: ما دعوناهم وتوجّهنا إليهم إلا لطلب القربة والشفاعة، فدليل القربة قوله تعالى (وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ) [الزمر:3].

ودليل الشفاعة قوله تعالى: (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ

الله) [يونس: 18]، والشفاعة شفاعتان: شفاعه منفية

وشفاعه مثبتة:

فالشفاعة المنفية ما كانت تُطلب من غير الله فيما لا يقدر عليه إلا الله، والدليل: قوله تعالى (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ) [البقرة: 254].

والشفاعة المثبتة هي: التي تُطلب من الله، والشافع مُكْرَمٌ بالشفاعة، والمشفوع له: من رضي الله قوله وعمله بعد الإذن كما قال تعالى: (مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ) [البقرة: 255].

القاعدة الثالثة: أن النبي r ظهر على أناسٍ متفرقين في عباداتهم منهم من يعبد الملائكة، ومنهم من يعبد الأنبياء والصالحين، ومنهم من يعبد الأحجار والأشجار، ومنهم من يعبد الشمس والقمر، وقاتلهم رسول الله r ولم يفرق بينهم، والدليل قوله تعالى: (وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ) [البقرة: 193].

ودليل الشمس والقمر قوله تعالى: (وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ

وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا
لِلْقَمَرِ (فصلت: 37).

ودليل الملائكة قوله تعالى: (وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا
الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا) (آل عمران: 80).

ودليل الأنبياء قوله تعالى: (وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ
اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ
إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا
فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ) (المائدة: 116).

ودليل الصالحين قوله تعالى: (أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ...) (الآية [الإسراء: 57]).

ودليل الأحجار والأشجار قوله تعالى: (أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ
وَالْعُزَّى (19) وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى) [النجم: 19-20].

وحديث أبي واقد الليثي t قال: خرجنا مع النبي r
إلى حنين ونحنُ حدثاء عهدٍ بكفر، وللمشركين سدرة
يعكفون عندها وينوطون بها أسلحتهم يقال لها: ذات
أنواط، فمررنا بسدرة فقلنا: يا رسول الله اجعل لنا
ذات أنواط كما لهم ذات أنواط... الحديث.

القاعدة الرابعة: أنّ مشركي زماننا أغلظ شركاً من
الأولين، لأنّ الأولين يُشركون في الرخاء ويُخلصون
في الشدّة، ومشركوا زماننا شركهم دائم؛ في الرخاء
والشدّة. والدليل قوله تعالى: (فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ
دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا
هُم يُشْرِكُونَ) [العنكبوت: 65].

TEVHİD ve ŞİRKİN
ANLAŞILMASINDA
4ASIL

Elinizdeki bu eser;
geçmiş dönemde olduğu gibi
Tevhid'in reddedilip;
Şirkin kabul edildiği, Tağutların
saltanatlarının ihya edildiği, hak ehlinin
"yalancı", batılın ise "doğrulandığı",
Müminlerle mücrimlerin yolunun
bulanıklaştığı, Mazeret ehlinin
mazeretlerini sıraladığı,
Şüphelerin yakın;
Yakının ise şüphe olarak addedildiği
çağın fikir karmaşasına
vahyin rehberliğinde çözüm
sunmaktadır.

tevhid
BASIM YAYIN

TEVHİD VE ŞİRKİN
ANLAŞILMASINDA DÖRT ASIL

www.tevhidmeali.com
www.tevhiddersleri.org
www.tevhiddergisi.org
tevhiddergisi@gmail.com

ISBN 978-605-06550-0-1

9 786050 655001